

flacăra

anul XXXIV
50
(1591)
VINERI
13 DECEMBRIE
1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

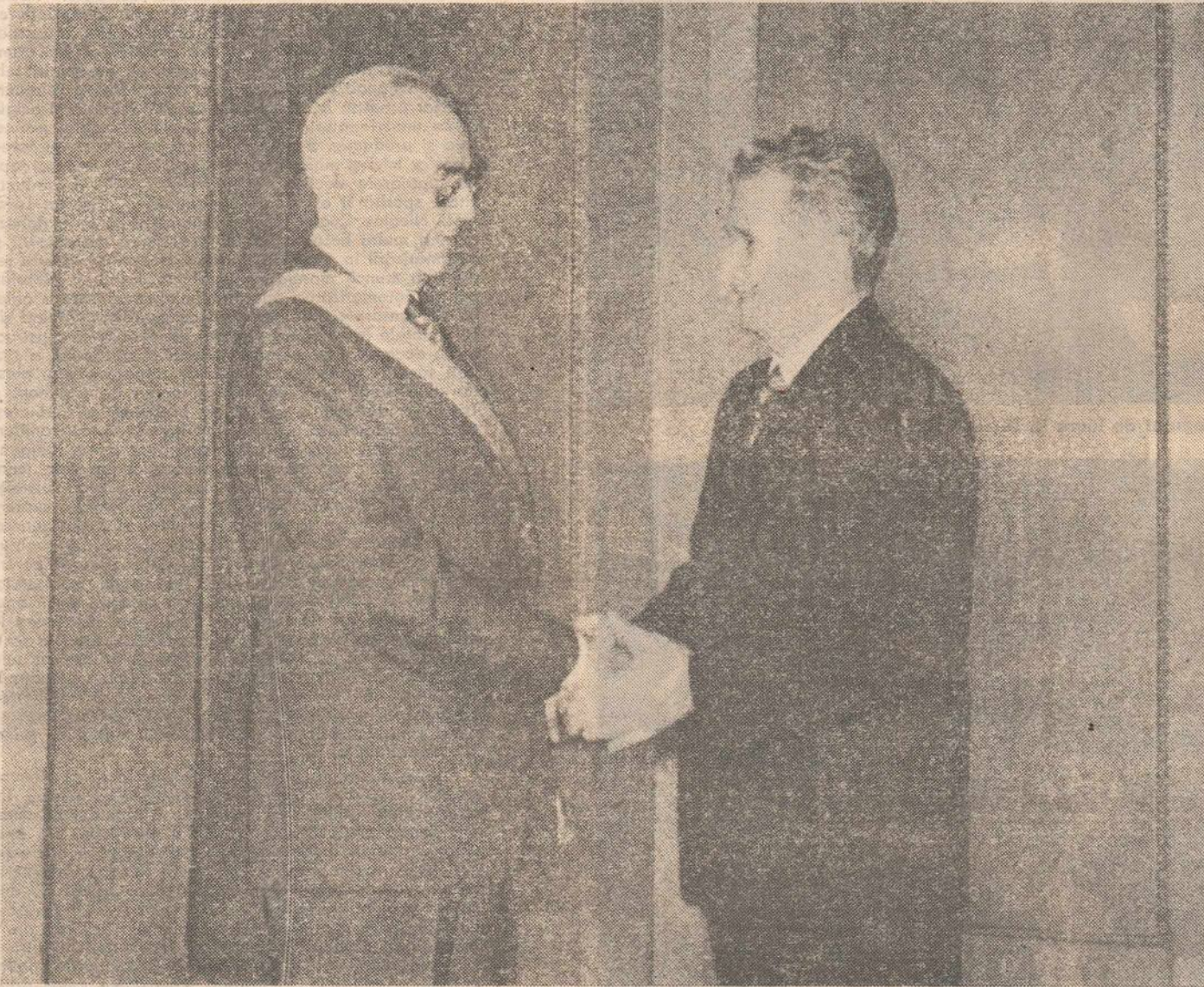
În cuprinsul revistei

REPORTAJ ÎN LUMEA ȘCOLII

● Ambițiile unui institut de construc-
tori ● Un oraș cu dragoste de carte
paginile 8 și 16

Sub semnul prieteniei și conlucrării multilaterale

Un nou și rodnic dialog la nivel înalt româno-cehoslovac

La invitația tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul GUSTAV HUSAK, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, a efectuat săptămîna aceasta o vizită de lucru în țara noastră.

(Comentariu în pagina a 3-a)

ENERGIA

o prioritate
a fiecărei zile!

ȘTIINȚA, GENERATOR INEPUIZABIL

Recentul Congres al Științei și Învățămîntului a formulat în termeni riguroși exigența intervenției mai hotărîte a științei și tehnologiei în soluționarea problemelor producției, dependența nemijlocită a îndeplinirii planurilor generale de dezvoltare economico-socială de nivelul și calitatea cunoștințelor științifice încorporate în procesul productiv al tuturor sectoarelor economiei naționale. Unul din domeniile prioritare în care aportul științei se cere a fi plin, cu soluții de fond și nu conjuncturale sau paleative, este cel energetic. Inteligența umană, capacitatea de inovare științifică și tehnologică rămîn, în orice condiții, fundamentalele resurse de dezvoltare ale oricărei societăți și principalele elemente spre care se îndreaptă speranțele noastre de ameliorare sau soluționare a crizei energetice.

Un adevărat model de seriozitate și profunzime a înțelegerii rostului științei în actualul context economico-energetic îl constituie activitatea și rezultatele colectivului condus de conf. dr. ing. Silviu Dărie, de la Facultatea de electrotehnică din Cluj-Napoca. Acest colectiv (din care mai fac parte asist. ing. Horia Balan, ing. Ioan Vidan și tehn. pr. Biro Francisc) nu este preocupat nici de, să zicăm, spectaculozitatea unei revoluționări energetice nucleare dar nici de o economisire a energiei prin subțierea filamentului de la bec; ceea ce-l preocupă de vreo zece ani pe conferențiarul Dărie este doar să abilitaze lumea și să nu obișnuiască, pe cât se poate, cu aplicațiile unei noi forme de energie — energia vibranta. Titlul oficial al cercetărilor este „surse electrice de vibrații și echipamente de comandă”, iar rezultatele obținute, cu

(Continuare în pagina 19)

OCTAVIAN ȘTIREȘIU

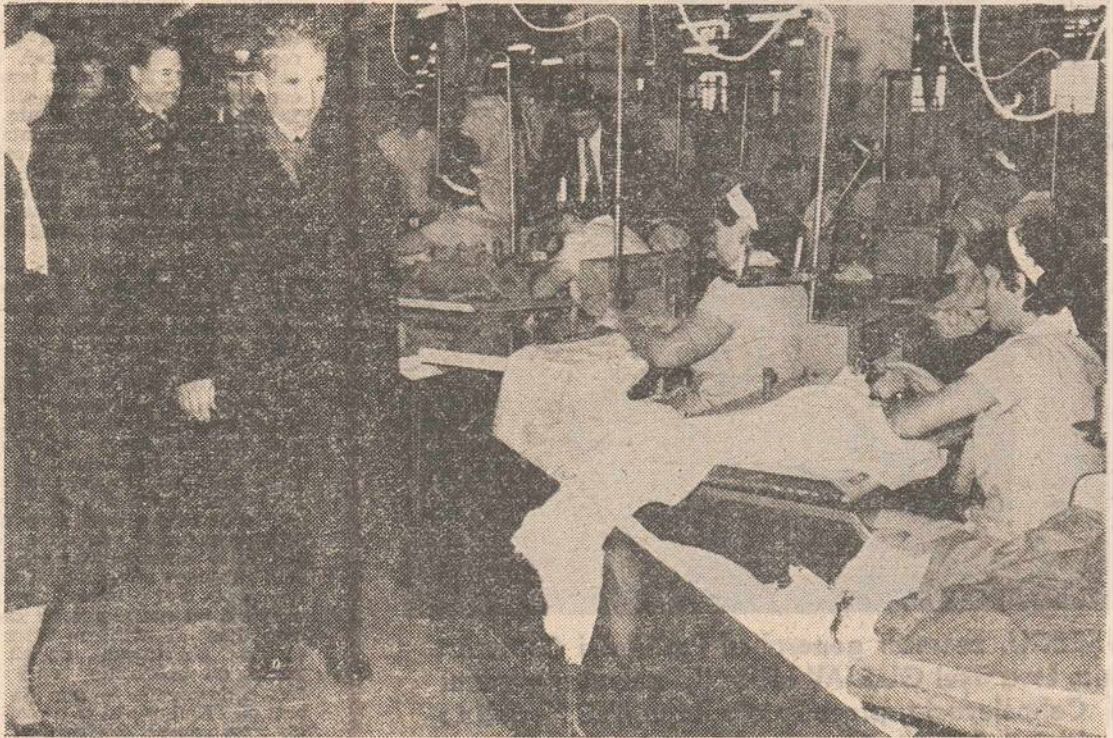
Chipuri și priveliști românești

Prin Vastai continuă să treacă marile dramuri ale istoriei noastre

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o nouă vizită de lucru în întreprinderi din Capitală

Moment al dialogului de lucru la Întreprinderea „23 August”

Aspect din timpul vizitei la Întreprinderea de Confecții și Tricotaje

După cum am subliniat și cu alte prilejuri, dialogul cu oamenii muncii, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale constituie o componentă de seamă a stilului de muncă al secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Iată că, la puțină vreme de la plenara Comitetului Central al P.C.R. și de la primul Congres al Științei și Învățămîntului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită de lucru în unități industriale reprezentative din Capitală — Întreprinderea „23 August” și Întreprinderea de Confecții și Tricotaje București.

Ca de fiecare dată, analizînd la fața locului cele mai importante probleme privind activitatea unităților vizitate, ca și probleme la nivelul ramurii sau al întregii economii, conducătorul partidului și statului nostru a formulat sarcini și a indicat soluții concrete. Astfel, apreciînd rezultatele bune obținute de Întreprinderea „23 August” din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se ia măsuri pentru asimilarea unei game mai diversificate de compresoare, cu parametri tehnico-funcționali cit mai ridicați, concentrarea fabricării acestor produse la Întreprinderea „23 August” și asigurarea unei legături mai strînse între cercetare, proiectare și producție. S-a cerut, de asemenea, ca turnarea pieselor mici și mijlocii să se efectueze cit mai aproape de cuptoarele electrice, asigurîndu-se astfel o productivitate sporită și o calitate superioară a pieselor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru extinderea mecanizării și automatizării în procesul de formare turnare, pentru reducerea muncii manuale utilizate la curățirea pieselor, pentru automatizarea operațiilor de descărcare a oalelor de turnare și a alimentării cuptoarelor. Pornind de la cerințele în continuă creștere ale industriei construcțoare de mașini, secretarul general al partidului a stabilit să se organizeze o secție de turnare pentru piese de dimensiuni mari. La Întreprinderea de Confecții și Tricotaje, dialogul s-a axat pe probleme privind creșterea în continuare a producției de export, concomitent cu valorificarea superioară a materiilor, prime indigene și cu sporirea competitivității produselor pe piața mondială, privind ridicarea permanentă a productivității muncii și reducerea consumurilor specifice de materii prime, de energie și de combustibili. Secretarul general al partidului a apreciat rezultatele obținute și a cerut, totodată, specialiștilor să acționeze în continuare pentru creșterea productivității muncii la nivelul rezultatelor obținute în acest domeniu pe plan mondial și, în anumite direcții, într-un ritm mai înalt, prin extinderea liniilor tehnologice moderne, de mare eficacitate. În acest sens, s-a cerut să se acționeze în continuare cu perseverență pentru extinderea sistemelor automatizate în producția de confecții, pentru a se asigura ridicarea permanentă a nivelului calitativ al producției, reducerea costurilor de fabricație, economisirea materiilor prime și a materialelor.

Prilejuind un nou și rodnic dialog de lucru cu oamenii muncii, exprimînd preocuparea statornică pentru încheierea cu rezultate cit mai bune a planului pe acest an, pentru pregătirea temeinică a producției din anul viitor și pentru creșterea mai accentuată a eficienței economice, noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în mari întreprinderi din Capitală este menită să dea noi și puternice impulsuri activității ce se desfășoară cu intensitate sporită în aceste zile de sfîrșit de an și început de cîncin în întreaga economie națională. Puternic mobilizate de aprecierile și indemnurile conducătorului partidului și statului, colectivele celor două unități industriale au exprimat hotărîrea acestora de a depune în continuare eforturi susținute pentru ridicarea întregii munci la un nivel superior de calitate și eficiență de a-și spori contribuția, alături de întregul nostru popor, la înflorirea continuă a României socialiste.

ION CODRU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de la sfîrșitul săptămîinii trecute a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat și aprobat Raportul privind încadrarea în consumurile normate de materii prime, materiale, combustibili și energie în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1985, comparativ cu aceeași perioadă din 1984, precum și stadiul aplicării măsurilor de reducere a normelor de consum de către ministere, centrale și întreprinderi. Comitetul Politic Executiv a apreciat că îndeplinirea sarcinilor stabilite, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind valorificarea superioară și utilizarea judicioasă a bazei materiale și energetice s-a concretizat în acțiuni de înnoire a producției și de modernizare a tehnologiilor, de reducere a pierderilor prin prelucrare, de extindere a utilizării materialelor refolosibile, fapt care a influențat pozitiv reducerea consumurilor specifice. Măsurile aplicate în întreprinderi, centrale industriale și ministere în primele trei trimestre ale acestui an au dus la o reducere a consumurilor materiale și energetice, comparativ cu aceeași perioadă a anului 1984, de circa 3,4 miliarde de lei. Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor economice, centralelor industriale și întreprinderilor să ia măsuri ferme pentru urgentarea asimilării și introducerii în producție a unor tehnologii și produse cu consumuri materiale și energetice reduse, încadrarea în consumurile pla-

nificate a tuturor capacităților, modernizarea instalațiilor și a utilajelor planificate, pentru îndeplinirea integrală a programelor de măsuri adoptate. Secretarul general al partidului a subliniat că s-au luat toate măsurile pentru ca, în condițiile respectării riguroase a consumurilor planificate, ale unei bune organizări a muncii și a producției, planul pe anul viitor să fie îndeplinit ritmic, încă din primele zile, la toți indicatorii.

A fost examinat și aprobat, de asemenea, Programul privind dezvoltarea producției de preparate culinare în perioada 1986—1990. Elaborat pe baza indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, programul stabilește pentru industria alimentară și pentru comerțul interior sarcini importante pe linia dezvoltării și diversificării producției de preparate culinare și produse horticoale prelucrate și preambalate, care să asigure satisfacerea în tot mai bune condiții a cerințelor de consum ale populației. Programul are în vedere producerea în cadrul industriei alimentare și al altor unități, desfacerea prin rețeaua comercială și de consumuri colective a unor meniuri diversificate, răspunzînd criteriilor de alimentație științifică, precum și valorificarea superioară a resurselor agro-alimentare de care dispune economia națională, prin concentrarea producției de preparate culinare în unități specializate. S-a stabilit organizarea pe principii industriale a producției, prin amenajarea de fabrici de diverse capacități, care să asigure

necesarul de produse pentru unitățile alimentare și consumurile colective. Desfacerea produselor culinare se va realiza pe fiecare oraș, cartier și străzi, printr-o rețea de magazine și unități de alimentație publică specializate, situate cit mai aproape de întreprinderi, astfel încît populația să poată beneficia cu ușurință și în permanență de aceste produse. Prin Program sînt stabilite sarcinile concrete

În cadrul ședinței a fost prezentată o informare cu privire la întîlnirea de la Praga a conducătorilor de partid și de stat ai țării participante la Tratatul de la Varșovia. Comitetul Politic Executiv și-a însușit pe deplin aprecierile și considerentele tovarășului Nicolae Ceaușescu referitoare la rezultatele întîlnirii de la Geneva dintre secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, și președintele S.U.A., Ronald Reagan. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare asupra vizitei de lucru pe care a făcut-o în țara noastră tovarășul Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone. Aprobind concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, Comitetul Politic Executiv a cerut guvernului, ministerelor, celorlalte organe centrale să ia toate măsurile pentru realizarea în cele mai bune condiții a înțelegerilor convenite în legătură cu dezvoltarea colaborării și cooperării româno-polone.

P. NICORA

Rodnica întâlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak

O NOUĂ CONTRIBUȚIE LA DEZVOLTAREA CONTINUĂ A PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNNO-CEHOSLOVACE

**Tovarășul Nicolae Ceaușescu
a înmînat
tovarășului Gustav Husak
Ordinul
„Steaua Republicii Socialiste
România” clasa I, cu eșariță**

Relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Cehoslovacia au bogate și îndelungate tradiții, bazate pe apropierea geografică, pe lupta dusă de ambele popoare pentru libertate, independență și progres social. Comunitatea de orinduire și de idealuri a făcut ca în anii socialismului aceste relații, întemeiate trainic pe principiile egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pe solidaritate și intrajutorare tovarășească, să capete noi dimensiuni și semnificații, să cunoască o dezvoltare continuă, pe multiple planuri, în interesul și spre binele ambelor popoare, al construcției socialiste în cele două țări, al întăririi forțelor socialismului, progresului și păcii pe tot globul. Astfel, raporturile economice dintre țările noastre s-au amplificat și s-au diversificat de la an la an, Cehoslovacia ocupînd un loc important în comerțul românesc cu țările socialiste. Legat de aceasta, e de subliniat îmbunătățirea indicilor calitativi, concretizată în primul rînd în creșterea livrărilor reciproce de mașini și utilaje. În același timp, s-au extins formele noi, superioare de conlucrare, de specializare și de cooperare în producție, fapt ce își găsește expresia materială în realizarea în întreprinderi românești și cehoslovace a unei game variate de produse, între care utilaje metalurgice, mașini-unelte de înalt randament, linii automate, cauciuc poliizoprenic, medicamente și altele. S-a dezvoltat, de asemenea, colaborarea în domeniile științei, culturii și în alte sectoare. Totodată, România și Cehoslovacia au conlucrat activ pe planul vieții internaționale, pentru consolidarea păcii și soluționarea constructivă a marilor probleme ale lumii contemporane, ambele țări manifestîndu-se activ în lupta pentru înfăptuirea dezarmării, pentru securitate și cooperare în Europa, pentru oprirea agravării situației pe glob, pentru promovarea destinderii, înțelegerii și cooperării între toate statele. În evoluția mereu ascendentă a raporturilor de prietenie și colaborare româno-cehoslovace, de o importanță hotărîtoare au fost întâlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și

tovarășul Gustav Husak, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovacia. Aceste întâlniri și convorbiri au constituit momente de o semnificație majoră în adîncirea și amplificarea raporturilor prietenești dintre partidele, țările și popoarele noastre. Dialogul la cel mai înalt nivel a prilejuit de fiecare dată o analiză a stadiului și a perspectivelor relațiilor bilaterale, evidențiind hotărîrea comună de a se acționa pentru extinderea în continuare a conlucrării româno-cehoslovace în toate domeniile de activitate. În acest cadru se înscrie și vizita de lucru, făcută săptămîna aceasta în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, de tovarășul Gustav Husak.

În timpul convorbirilor la nivel înalt, cei doi conducători de partid și de stat au avut un schimb de păreri în legătură cu stadiul actual al relațiilor bilaterale. Au fost evidențiate rezultatele fructuoase ale colaborării româno-cehoslovace pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. Pornindu-se de la aceste realizări, s-a apreciat că ambele țări dispun de largi posibilități pentru intensificarea și diversificarea schimburilor comerciale și, în mod deosebit, pentru dezvoltarea colaborării și specializării în producție în forme moderne, potrivit posibilităților mereu crescînde pe care le oferă potențialul economic și tehnico-științific al celor două țări. A fost subliniată, totodată, posibilitatea organizării unor acțiuni de cooperare pe terțe piețe și s-a exprimat dorința de a conferi noi dimensiuni conlucrării în domeniile științei și tehnicii, precum și în alte sfere de activitate de interes comun. A fost reafirmată voința comună de a întări și mai mult colaborarea dintre partidele, țările și popoarele noastre, de a intensifica contactele, schimburile de experiență și de păreri în toate domeniile construcției socialiste.

Noul dialog la nivel înalt româno-cehoslovac a prilejuit, de asemenea, abordarea unor probleme ale activității politice internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești. În acest context, a fost relevată însemnătatea schimbului de păreri care a avut loc în

cadrul consfătuirii de la Sofia, din toamna acestui an, a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, precum și la recenta întâlnire de la Praga a conducătorilor acestor state. S-a subliniat actualitatea concluziilor și aprecierilor făcute cu aceste prilejuri în legătură cu evoluția vieții internaționale, a necesității intensificării eforturilor tuturor statelor în vederea opririi cursului periculos al evenimentelor, a afirmării politicii de dezarmare, colaborare și pace. Pornind de la faptul că în problemele fundamentale ale vieții politice mondiale România și Cehoslovacia au poziții identice sau foarte apropiate, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak au exprimat hotărîrea celor două țări de a întări și mai mult colaborarea pe arena internațională, de a conlucra strîns cu celelalte țări socialiste, cu forțele iubitoare de pace de pretutindeni în lupta pentru dezarmare, îndeosebi pentru dezarmarea nucleară, pentru destindere, securitate și pace, pentru soluționarea constructivă, pe calea tratativelor, a problemelor litigioase, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Un moment cu largă semnificație al vizitei l-a constituit înmînarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu tovarășului Gustav Husak a Ordinului „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I cu eșariță, conferit prin Decret prezidențial pentru contribuția adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul cehoslovac, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog la nivel înalt româno-cehoslovac va impulsiona, fără îndoială, în continuare relațiile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre partidele, țările și popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii în întreaga lume.

ION D. GOIA ■

Ce faceți acum ca anul să fie mai bogat?

„In toate domeniile dispunem de tot ce este necesar în vederea realizării prevederilor planului și creșterii rolului industriei noastre socialiste în dezvoltarea generală a patriei, în ridicarea bunăstării poporului, în întărirea capacității de apărare a țării, a suveranității și independenței României.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Sfârșitul acestui an are încă tensiunea frumoasă a competiției de valori care a dominat întreaga perioadă care a trecut de la începutul lui. Zilele premergătoare încheierii planului economic pe acest an și a cincinalului 1981-1985 înseamnă pentru toate unitățile economice o sporire a efortului de realizare a sarcinilor, de materializare a unor inițiative valoroase, de recuperare a rămănelor în urmă și, pentru un mare număr de întreprinderi, importanți pași în contul anului următor, așa cum recomandă tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. Această derulare a sfârșitului de an înseamnă în alte unități economice preocupări sporite pentru îndeplinirea sarcinilor la export, după cum în unitățile agricole, timpul favorabil din ultima perioadă a însemnat o intensificare a lucrărilor specifice de pregătire a unui an agricol cu producții record. Mobilizarea exemplară, eforturile colectivelor de oameni ai muncii de a întâmpina sfârșitul de an și noul cincinal cu un bilanț pozitiv, cu o solidă bază tehnică și materială pentru a continua revoluția calității la o altă treaptă, a producției intensive, de un înalt nivel calitativ sint constantele care se regăsesc ca într-o oglindă în relatările echipei noastre de reporteri, pornită să surprindă această numărătoare inversă, întoarcerea ultimelor file de calendar și evenimentele economice care le corespund.

Un loc în care se gindește sănătos e un loc frumos.

În urmă cu vreo cîțiva ani, cînd la I.U.P.S. Chitila era liber postul de șef al compartimentului producție, s-au prezentat trei ingineri și după ce doi au ieșit din cursă, destul de repede, celui care rămăsese pe poziție i s-a cerut să formuleze două soluții posibile ale aceleiași probleme. Erau foarte bune amîndouă, zice Alexandru Dumitrașcu, directorul întreprinderii. Însă el, directorul, s-a prefăcut că nu e încîntat de acele soluții și înadins a formulat alta, mai slabă decît oricare dintre cele două la care se gîndise tînărul. Spre nenorocul lui tînărul a lădat această soluție mai slabă și atunci directorul a știut cu cine are de-a face. I-a arătat ușa și i-a spus că, dacă e de acord, poate să-l angajeze ca inginer dar în nici un caz pe post de conducere. Era băiat deștept dar din păcate era dintre aceia cu șira spinării moale, zice directorul.

Alexandru Dumitrașcu are 54 de ani și este un om vioi de parcă abia de curînd ar fi terminat armata. La Chitila a ajuns în urmă cu 16 ani, cînd se hotărîse desființarea fabricii de zahăr. Prima fabrică de zahăr din țară, construită în 1875, avea utilaje francezești iar înainte de primul război mondial se modernizase adăugîndu-și niște utilaje nemțești și adevărul este că ea s-ar mai fi putut dovedi folositoare și astăzi, crede el, dar aceasta e o altă problemă, desigur. În locul ei s-a ridicat o întreprindere de utilaje și piese de schimb pentru industria alimentară. Cam jumătate din utilajele care intră în dotarea unei fabrici de zahăr se produc aici. Și utilajele acestea, ni se spune, merg bine, cu siguranță. Nu din cauza lor s-a întîmplat că unele dintre noile fabrici de zahăr și-au atins mai greu parametrii proiectați. În ce-i privește, cei 900 de muncitori de la I.U.P.S. Chitila și-au făcut datoria iar certitudinea că lucrurile stau chiar așa, nu altfel, se întemeiază pe realitatea că la disciplina muncii în industrie a fost nevoie să se lucreze, aici, cu aceeași artă și răbdare cu care e nevoie să se lucreze la un mecanism pe cit de complicat pe atît de solid. Și acesta a fost un efort mai mare decît acela de-a planta în curtea întreprinderii vreo 450 de pomi fructiferi care au intrat pe rod în cîțiva ani. La început, fluctuația era destul de mare dar apele s-au liniștit, după aceea, cînd directorul a avut prilejul din ce în ce mai rar să apeleze la ceea ce crede că a fost una dintre tehnicile lui. Se uita drept în ochii omului și-i spunea: de mine să nu mai vii. Și chiar așa se întîmpla. Unii mai veneau doar cu cererea de transfer pe care el, dealtfel, o semna pe loc. Îndeobște a iertat o dată sau de două ori, dar a treia oară niciodată. Și asta pentru că el crede cu toată convingerea că o întreprindere industrială nu trebuie să se transforme într-o grădiniță pentru adulți și că una este să-l înțelegi și să-l ajuți pe om și cu totul altceva să tolerezi ceea ce nu are de-a face nici cu rigoriile muncii și nici cu ale comportării civilizate. Nu ascunde că în aceste convingeri își fac

loc și învățăturile unei copilării nu prea fericite.

Alexandru Dumitrașcu este, fără îndoială, un director sever, dar cum reușește să fie totodată un om simpatic e de bună seamă secretul lui, pe care au a-l descifra și cei din subordinea lui dar și cei cărora le este el în subordine. Secretul ar putea să stea chiar în faptul că lui nu-i place să ocolească adevărul. Odată, după ce într-o ședință a spus ce avea de spus, fără să recurgă deloc la procedeul de a face cuvintele să se-nvîrtă în jurul cozii, un șef i-a aruncat peste umăr: imi pare rău că te-am cunoscut! Însă inginerul Alexandru Dumitrașcu e o fire sportivă, ca să zicem așa, și nu s-a pierdut nici cînd altcineva i-a dat telefon adresîndu-i rugămintea de a angaja pe cineva. Cînd s-a

Despre un anume fel de a face industrie

prezentat persoana, un bărbat la vreo 50 de ani, el i-a cerut să dea o probă de lucru. Persoana s-a schimbat nițel la față și s-a retras, iar la scurt timp a sunat din nou telefonul. Aceleiași rugăminți el i-a răspuns cu aceeași promisiune. Da, o să-l angajeze pe omul acesta. Și cînd omul s-a prezentat a doua oară, i-a cerut, bineînțeles, să dea o probă de lucru. Desigur că pretendentul a dat bir cu fugiții. Putea să vină și de-o sută de ori, zice directorul, probă de lucru tot i-ar fi cerut. Și nici telefonul n-a mai sunat, decît în legătură cu alte probleme. Altfel n-ar fi fost posibil, ni se spune, pentru că la I.U.P.S. colectivul a fost alcătuit și consolidat om cu om, într-un efort care a durat ani de zile și pe parcursul cărui fiecare a deprins lecția esențială că datoria lui e chiar datoria lui, nu a altuia. Și răspunderea, la fel.

Mai zilele trecute a venit la ora 6 dimineața în control și a văzut că luminile din hala unde e forja și unde nu se lucrează în schimbul trei erau toate aprinse. Ofițer de serviciu era subinginerul Mihai Mușat, chiar omul care răspunde de consumul de energie electrică al întreprinderii. Decizia de penalizare cu 5 la sută din retribuție a fost întocmită la prima oră a dimineții, și o decizie asemănătoare a primit și maistrul Virgil Stanciu, cel care trebuia de fapt să stingă luminile cînd a încuiat ușa halei cu o seară înainte. Altfel, nu e un secret că amîndoi sint prieteni cu directorul și Alexandru Dumitrașcu ne spune că pentru astfel de oameni foarte pricepuți în meseria lor și-ar da și viața și că îi iubeste pur și simplu. Cuvinte de laudă are, de fapt,

pentru toți oamenii din întreprindere, el reușește să fie prieten cu toți iar tonul cordial, am zice, cu care-l lămurește pe cite unul că trebuie să fie sancționat, se explică înainte de toate prin adevărul care e atît de limpede și evident încît cel vinovat nu poate să mai aibă de obiectat chiar nimic.

Directorul vorbește despre oamenii întreprinderii cu mindria cu care ar vorbi un antrenor despre sportivii lui de performanță. Așa sint Gavrilă Vintu de la secția de debitare sau Ion Iana, de la cazangerie, sau Florea Fițion, sudor desăvîrșit și șef de echipă tot la cazangerie, sau șefii de ateliere Dumitru Andrieș și Emilian Mihalache sau șeful biroului financiar, Gheorghe Iordache. Acesta din urmă vine cu bilanțul în Consiliul oamenilor muncii și spune rezultatele iar rezultatele sint, la I.U.P.S. Chitila, întotdeauna bune. Acesta e bun, zice directorul, pentru că pe el nu l-a deranjat niciodată inutil, pentru că n-a venit niciodată la ușa lui ca să-i spună știți, tovarășe director, la comanda cutare s-au depășit costurile. Împreună cu cei de la producție și de la plan a făcut un punctaj și a rezolvat singur problemele. Șeful producției, Sorin Marmandiu, și șeful planului, Dumitru Birzoianu, fiind și ei la rîndu-le oameni care nu cred că datoria lor e o minge care trebuie pasată tocmai cînd nădejdele fabricii apasă pe umerii lor. La fel își face munca și inginerul șef Gavril Vasile Vale, care se trage dintr-o familie de moși și e om dintr-o bucată. Alături de astfel de oameni, directorul e sigur că nu greșește niciodată. Și-a creat posibilitatea de a nu greși tocmai prin faptul că a crescut alături de el oameni care nu ezită deloc să-și spună părerea atunci cînd se află pe cale de a greși el însuși. Far avantajul de a fi vrut să aibă subalterni care să fie oameni cu personalitate se răsfrînge în mod pozitiv chiar asupra vieții întreprinderii. În urma unor solide investiții întreprinderea se va dezvolta și moderniza în 1986 și directorul spune de-a dreptul încîntat că soluția dată de inginerul șef pentru amplasarea unei noi secții de producție este incontestabil mai bună decît aceea la care se gîndise el însuși. Nu-i așa că e frumos, întrebă el, să lucrezi cu astfel de oameni? Întrebarea aceasta pe care a formulat-o deseori în mintea lui de-a lungul anilor n-a fost, cum se vede, doar o simplă întrebare retorică. Și astfel se explică de ce acum, la sfârșit de an și de cincinal și în prag de un nou și de cincinal nou, munca se desfășoară la I.U.P.S. Chitila cu aceeași rigoare a unui ritm pe care l-a deprins temeinic. Planul e îndeplinit la toți indicatorii, beneficiile se ridică la citeva zeci de procente peste 100 la sută, n-au fost și nu sint înregistrate reclamații în legătură cu calitatea produselor fabricate aici iar contractele au fost încheiate încă de acum pentru toată producția anului următor.

Într-adevăr, un loc în care se gîndește sănătos e un loc frumos.

DUMITRU ELIADE ■

LA MARE A ÎNCEPUT ANUL VIITOR

Cînd se pornește vîntul dinspre mare e mai bine să te faci mic și să te ascunzi. Chiar dacă marea e la cîțiva kilometri, ea se aude uneori spre seară sau la miezul nopții, fierberea ei fiind semnul iernii care se chinuie să-și intre în drepturi. Și deși e numai la 4 kilometri de mare, comuna 23 August nu are decît 7 marinari. Năvala de lume din timpul verii e compensată spre iarnă de o liniste aproape cosmică. Nu mai simți rumoarea potopului de rufe și cunoscuți care se adăpostesc în cel mai neînsemnat ungher, nu mai trec interminabilele coloane de mașini. Asezarea pitorească, aproape turistică de peste vară redevine un sat liniștit, cuminte, preocupat de treburile pămîntului, de parcă nu s-ar afla pe malul mării, ci în inima Bărăganului, sau mai departe, la poalele muntilor. Cei 6 900 de locuitori își împart viața între pămînt și industrie, între Constanta, Mangalia și pămînturile dobrogene. Oricît de mulți oameni înghite turismul estival în fiecare an, la 23 August oamenii trăiesc mai mult pe seama gîlei. Sint două cooperative de nădejde, o stațiune de mașini agricole, poate cea mai mare din județ, cu un centru de instruire și reparații, cu un bazin legumicol întins pe 1 560 de hectare, din care 700 sint destinate numai culturilor de roșii. Dacă mai luăm în calcul și cele 400 de hectare cu vie, aparținînd de un I.A.S. dar lucrate tot de oamenii comunei obținem un tablou mai degrabă amenințător al multimei de lucruri care bat la ușa fiecărei zile din acest sfîrșit de an. Primarul Marin Nedelcu se împarte între cooperativele agricole care, grație vremii bune, încă mai vîd de cîmp, de fertilizări și de pregătirea culturilor. Bruma de soare și aerul cald au dat grîului putere și covorul verde se îndeasă și crește cu fiecare ceas. La ghiolul Tatlașeac se pregătește iernarea pestelui, în timp ce femeile cuprinse în legumicultură trag cu coada ochiului spre calendarul care rezervă primăverii alte pagini. La S.M.A. inginerul Ion Stoicea a trecut la a doua, dacă nu chiar la a treia rundă de reparații. Ultimele zile ale anului n-au adus încă aerul bucolic de șezătoare în această comună bătută de vînturi de pe malul mării. Oamenii mai au necazuri, mai au de lucru, pe cîmp, pe lingă casă, prin magazii, pe la sistemul de irigații. Una din belele vine de la lemne. Nu toti au stiva completă pentru întâmpinarea frigului. E drept că aici pămîntul nu e cîmp de pădure și o creangă e un lucru de preț la casa omului. Dar nici drumurile și încercările la care sint supuși unii pentru a-și procura lemnele de iarnă nu sint firești. Cît tîne de oamenii comunei, ei au încercat să se ajute singuri în tot ce depinde de ei. Și-au piețuit tot satul, și l-au canalizat, au făcut o rețea de alimentare

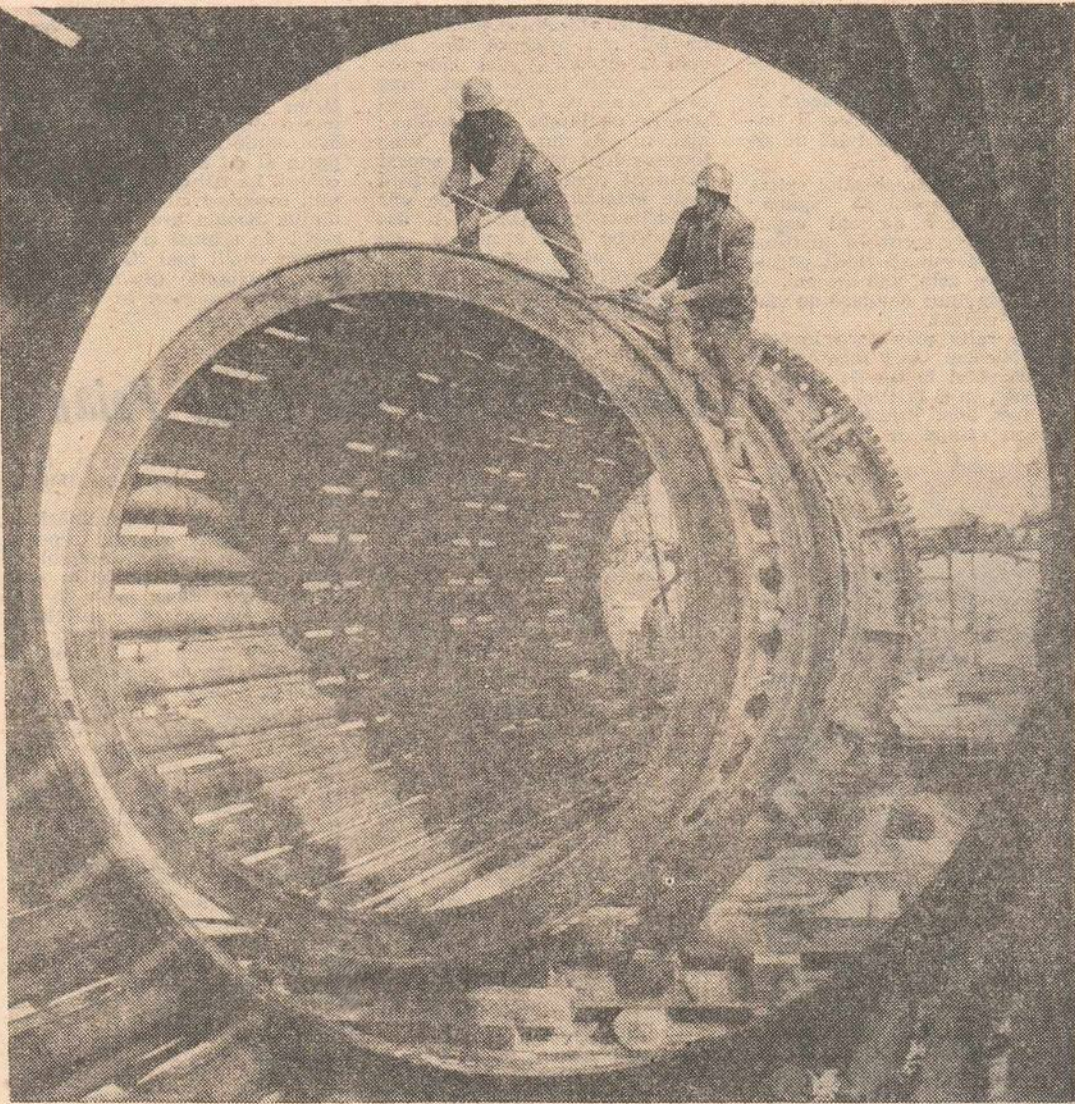
cu apă care măsoară 17 kilometri, au construit cele necesare pentru dotarea satului, se pot mîndri și cu citeva apartamente, după cum în anul următor, vor mai adăuga citeva.

Cei din comuna 23 August sint printre cei mai vestiți legumicultori de pe litoral. În fiecare vară piețele litoralului sint pline de recoltele celor din 23 August. Aproape fiecare familie are un solar, răsădnite și micile ei secrete cu care obține o recoltă mai mare. La aceste zile cei mai mulți și-au adus gunoii pentru răsădnite și se pregătesc de asaltul din primele luni ale anului următor. Ion Panait e unul dintre pensionarii satului. Un pensionar mindru de ce-a lăsat în urmă și plin de nădejde în lucrurile începute. A ridicat în curtea casei două clădiri, una pentru cei bătrîni și una pentru cei tineri. Și între ele străjuiește solarul pentru legume în care, chiar dacă-i iarnă, bătrînul intră în fiecare zi spre a pune la cale întîlnirea cu pri-măvara.

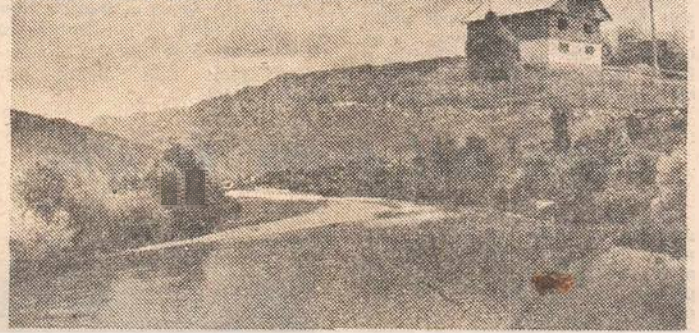
Spre seară, am încercat să ajung la cîțiva dintre gospodării de frunte ai comunei. Age-min Temuciu era plecat cu oile. Încă nu venise din cîmp. Omul avea 170 de oi și încă le mai purta spre puținele smocuri de iarbă rămase pe cine știe unde. Cei din comuna 23 August sint și niște cunoscuți crescători de oi. Pe totalul celor trei sate gospodării cresc peste 4 000 de oi. E drept că vacile sint mult mai puține, că numărul lor a scăzut din cauza izlazului comunal, care a scăzut și el în proporție directă cu numărul animalelor iar acestea s-au împuținat numai și numai din motive de oăsună. Cele 2 hectare de izlaz, dacă nu se vor împuțina, au dat și numărul vacilor.

Am încercat să ajungem la familia Samoila. Poarta avea lanț și stăpînul încă nu se întorsese din cîmp, în ciuda întinericului gros care se aster-nuse peste sat. Ingerul-șef al cooperativei din 23 August, Gheorghe Ciupuligă, era plecat în zootehnie. Cei din comună și-au onorat cea mai mare parte a contractelor avute cu statul. În aceste zile se aflau „pe teavă” ultimele asemenea obligații. Ele trebuie să coincidă cu sfîrșitul anului, care aici nu are aerul unei șezători bucolice, în ciuda manifestărilor culturale organizate la cîmîn de secretara adjunctă a comitetului comunal de partid, Florica Broască. Numărătoare inversă, socoteala ultimelor zile ale anului, în acest sat de pe malul mării, a început de mult, de pe vremea recoltelor de vară și a celor de toamnă. Nu au nimic de recuperat. Acum tin doar ritmul zilelor și se supun vremii, fiind în cele mai multe cazuri cu munca pusă deja în contul anului viitor.

VASILE M. TOMUȘ ■

VALEA ARIESULUI ISTORIE LA ZI

Reportaj : DUMITRU ELIADE ■
Fotografii : ELENA GHERA ■

Investiții de miliarde

La 1821 îl așteptau pe „Todoruț”. La 1859, spre exasperarea autorităților, moșii își ziceau cind se întâlneau unul cu altul „Trăiască badea Ion” și asta era mult mai mult decît un simplu bună ziua. Era ca o parolă înaintea căreia se deschideau orizonturile rotunde ale țării, spre toate punctele cardinale. Și între aceste orizonturi străluceau aceeași lumină și aceeași credință. Iar cu o amintire despre oamenii acelor timpuri mai vechi poți să te întâlnești pretutindeni, bunăoară dacă ajungi în comuna Albac. Mă plimbam prin centrul comunei, cu primarul Gheorghe Pasca, și ne-am prins din urmă un copilandru. Era nepotul învățătorului Cornel Stan și vroia să ne arate fotografia înrămată cu grijă, ca un tablou de preț, care reprezenta ael sacru monument din Albac ce-a fost ridicat, cum se știe, chiar de mina lui Horea. Pe la începutul acestui veac, după ce alături se ridicase o construcție mai impunătoare, notabilitățile erau cît pe-aci să vindă creația crăișorului ca pe lemn de foc și atunci ea a fost cumpărată, chipurile cu această destinație, de către Ionel Brătianu, ca să fie ridicată apoi, bucată cu bucată, la sud de Carpați. Iar în această faptă moșii știuseră să citească limpede. Am îndrăzni să spunem că o legătură sufletească specială s-a stabilit între ei și marel oraș de peste munți, București, orașul acesta intru-chipind în cugetul lor lumina și dreptatea și adevărul iar cel mai curat semn că a fost și este așa ar fi chiar felul cum vorbește despre el : numai cu dragoste, niciodată altfel decît cu dragoste. Și acesta este un sentiment asupra căruia ar fi putut să mediteze și cei care s-ar fi grăbit să vadă marel oraș exclusiv din perspectiva deprinsă prin exercițiul de-a îngusta privirea, cu o tenacitate demnă de o cauză mai bună, asupra unei bucați de slănină ce-a fost mai mare, indeobște, decît aceea de care au avut parte moșii.

După ce la 1918 a bătut și ceasul prin care s-a împlinit „menirea de a fi împreună a poporului românesc”, moșilor li s-a făcut în 1924 o ofertă : dacă tot se zburcuseră atîta amar de vreme după o bucată de piine, li se putea împărți pămînt pe șesurile din jurul Munților Apuseni. Se putea ca într-o oarecare măsură planul să aibă în vedere, la urma urmei, și irtărirea elementului românesc în vatra unor sate. Însă în cinci ani, pînă în 1929, din cele 1.800 de familii colonizate nu mai rămăseseră decît 531. Măsura fusese laudabilă dar căzuse într-un fel neașteptat și în fața unei astfel de intimplări moșii sint obișnuite să cugete mai îndelung și să întoarcă lucrurile pe toate părțile. Cei mai mulți s-au întors în munții lor și o statistică de prin anii '30 ne incredințează că în satele de pe valea Arieșului se aflau atunci 4.724 de ciubărari și scururari, 486 de șindrilari, 866 scindurari, 3.150 de tăietori de pădure sau bārdași, 650 dulgheri, 74 rotari, 225 alți meșteri în lucrul lemnului. Atunci s-a hotărît, la București, să li se dea „carnet de moș”, ca în drumurile lor prin țară să nu le mai pună mina în piept orice jandarm. Și cu asta nu s-a crezut că n-ar mai fi loc pentru nici un act de bunăvoință. Încă era război cind la București s-a primit o scrisoare că țărani din Sohodol

ar cam avea nevoie să fie ajutați iar triniterea unor vagoane cu griu și mălai în gara Cimpeni n-a putut trece fără nici un înțeles în ochii moșilor, care sint oameni inteligenți, pentru că nu se făcuse în prealabil nici un fel de cercetare a adevărului cuprins în acea scrisoare iar asta însemna că un cuvînt venit din lumea lor este și ascultat și crezut, acolo unde trebuie. Ceea ce aveau să descopere și după război, la fel de bucuroși, în împrejurări asemănătoare, după ce fuseseră din nou întrebați care vor pămînt și de data asta parcă fusese ceva mai mare numărul celor ce se hotărîseră să se rupă de mușii lor. S-ar putea întocmai chiar o istorie a „memoriilor” prin care moșii au încercat să-și usureze viața, spune primarul Cimpenilor, Zeno Nicoară, și adevărul ieșit la lumină dintr-o asemenea cercetare ar fi cît se poate de revelator în privința nobleței de caracter a acestei vechi stirpe de români ce s-a perpetuat în satele de pe valea Arieșului. Memoriile lor n-au mințit și n-au exagerat niciodată și e cazul să ne întrebăm dacă nu cumva superioritatea morală a acestei lumi a stat tocmai în increderea ei nestrămutată în adevărul exprimat de cuvînt. Iar adevărul întreg este că, de fapt, ei n-au cerut nimic și nimănui altceva decît să poată munci liniștiți și în siguranța zilei de mîine. Orice de grațios ar fi, un act de bunăvoință din partea cuiva îți aduce o bucurie, pentru moment, dar nu e în stare să-ți schimbe viața. Cu dorul unei astfel de schimbări, neapărat în bine, moșii aveau să-și ducă zilele încă o vreme, pînă nu chiar cu mulți ani în urmă, cînd însăși „conducerea țării”, cum spun ei protocolar, a venit aici, la ei acasă. Vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a prilejuit un dialog dintre cele mai rodnice cu obștea de pe Valea Arieșului iar măsurile stabilite atunci au devenit între timp argumente ale unei dezvoltări de-a dreptul spectaculoase în acest înut. Nu există comună pe valea Arieșului să nu aibă școală nouă ori dispensar uman și veterinar sau brutărie și magazin iar în apropierea întreprinderii de prelucrarea a lemnului, tot în Cimpeni, ca urmare a indicației tovarășului Nicolae Ceaușescu de a se asigura locuri de muncă și pentru soțiile sau fiicele moșilor, a fost ridicată în urmă cu șase ani o modernă întreprindere de tricotație. Numai în această întreprindere lucrează peste 1.700 de femei iar produsele fabricate aici aparțin unor categorii-superioare de calitate, cum ne spunea directorul Ilie Crișan, ceea ce reprezintă dovada sigură a unei îndeminări deprinse rapid și face explicabilă, bunăoară, performanța unei muncitoare ca Maria Barb de a cîștiga locul al doilea pe țară la un concurs de măiestrie profesională. Într-o margine a orașului s-a construit în ultimii ani un cartier de blocuri însumînd aproape 1000 de apartamente, ceea ce, pstrînd proporțiile, înscamnă destul de mult, fiindcă numărul total al locuitorilor acestui oraș nu trece de 10.000. Iar ridicarea de la un timp încoace a unor construcții cu șarpante și acoperișuri din țigla așa cum s-a tot zăbătut vicepreședintele Consiliului

(Continuare în pag. 6)

Pentru oamenii muncii de la întreprinderea de scule, dispozitive și verificatoare auto Costești, jud. Arges, număratoarea inversă a actualului an calendaristic a atins conventionalul moment zero la 30 noiembrie, dată la care toate socotelile economice și financiare indicau îndeplinirea tuturor indicatorilor planului de producție pe 1985. Numai că, vorba inginerului șef al întreprinderii, **Alexandru Teodorescu**, „planul l-am îndeplinit dar cerințele beneficiarilor nu s-au terminat. În acest decembrie lucrăm la o producție suplimentară pentru 1985, pe baza unor comenzi destul de presante. Am putea chiar spune că avem un sfîrșit de an greu, alert, în care am pornit număratoarea inversă la o serie de produse de care depinde mensul altor întreprinderi din țară”.

Rostul întreprinderii din Costești este de a asigura spatele frontului altor fabrici, mai renumite, cum sint, de pildă, cele din centrul de autoturisme, cărora costesteni le furnizează scule, dispozitive de lucru, matrite, cochile și alte asemenea instrumente fără de care fabricația propriu-zisă ar fi practic imposibilă. Varietatea acestor piese auxiliare și premergătoare producției finale este imensă — peste 10.000 sortotipodimensiuni, dintre care unele sint unicate iar altele dacă ajung la 300-400 de bucăți pe an. Întreprinderea din Costești este un fel de „sculer șef” al centralei auto, productivitatea și calitatea produselor finale cu care sintem familiarizați depinzînd foarte mult de calitatea și modul de concepere a sculelor și dispozitivelor care se fabrică aici și a căror existență doar o bănuim, dacă nu cumva o neglijăm cu totul. Ceea ce, însă, pe noi, ca beneficiari ne interesează foarte puțin, pentru constructorii de autoturisme reprezintă lucruri esențiale — și de aceea atenția acordată s.d.v.-istic este pe măsura acestei importante etape de fabricație. Întreprinderea din Costești, pusă în funcțiune în 1979 și concepută ca o componentă de industrie orizontală a fabricației autoturismelor „Oltcit”, a reușit să-și depășească „tiparele” inițiale, consacrindu-se încet dar sigur ca un partener serios și destoinic pentru numeroase firme din țară care încep să caute și să ofere tot mai insistent sculele și dispozitivele fabricate de costesteni. Din acest punct de vedere, într-o „numărătoare inversă” cu altă cadență și pe alte criterii, anul 1985 a reprezentat pentru I.S.D.V.A. Costești perioada cea mai densă din scurta sa existență de pînă acum, în acest an asimilindu-se peste jumătate din sculele și dispozitivele din nomenclatorul

actual al întreprinderii. „Odată cu acest an, precizează inginerul șef Teodorescu, am intat pe deplin în meseria noastră. Acum ne putem numi pe drept cuvînt sculeri iar firma de la intrare are deplină acoperire în ceea ce se petrece înăuntru.” Acest lucru răzbătea, într-un fel, și din comunicatele de pînă acum ale rezultatelor lunare în întrecerea socialistă. În fiecare din primele nouă luni ale anului, I.S.D.V.A. Costești a figurat pe primul loc în ramura „Construcții de tractoare și mașini agricole, autocamioane și turisme, rulmenți și organe de asamblare”. Pe cît de cuprinzătoare este această secțiune a întrecerii nationale, pe atît de meritorie este performanța tinerei întreprinderi din Costești, care a devansat la toate capitolele întreprinderi cu mai mult prestigiu, mai mare experiență și mai multe preferențe în această densă ramură a construcțiilor de mașini. După zece luni,

Numărătoarea continuă

Însă, I.S.D.V.A. a trecut pe locul doi, primul fiind ocupat de întreprinderea mecanică din Băilești. „Avantajul lor, explică Alexandru Teodorescu, este că au producție pentru export — capitol care se punctează foarte bine în întrecerea socialistă. Rezultatele care se publică sint cumulative, și cum exportul se realizează, de regulă, în trimestrele III și IV, sint șanse ca cei din Băilești să-și mențină primul loc la sfîrșitul numărătorii inverse a acestui an. Oricum, chiar dacă vom fi pe locul II, pentru noi contează foarte mult ce-am reușit să facem în acest an și oamenii pe care am reușit să-i formăm. În condițiile actuale, de permanență modernizare a fabricației, nu putem să ținem pasul și să ne dovedim extrem de utili altor întreprinderi fără tehnică înaltă și oameni bine pregătiți. Sint cele două atuuri ale noastre, prin care sculele și dispozitivele pe care le facem sint din ce în ce mai căutate. Pe de altă parte, diversitatea tehnologică și nivelul de pregătire profesională pe care le-am atins ne permit să facem, practic, orice fel de sculă sau dispozitiv cerut de economia națională. E o performanță la care locuitorii acestui orașel de cimpie nici nu se puteau gîndi pînă cu cîțiva ani în urmă”. Și chiar l-am întreat pe inginerul Teodorescu, cum a fost posibilă obținerea acestor rezultate de tehnică înaltă cu

oameni care se află la prima generație în contact cu producția industrială, cu specificul activității muncitorești. „Poate am avut și un avantaj de principiu — acela de a croi fabrica pe un teren complet nou, de a-i da dintr-un început o anumită orientare și un mod clar de organizare. Apoi, fabrica a fost pusă în funcțiune de stagieri, de oameni tineri, sufletești, pasionați de meserie și bine pregătiți profesional. Ei au imprimat un anumit mod de viață și de muncă în care toți cei care au venit ulterior s-au putut integra foarte bine. Așa se face că s-a creat un adevărat colectiv și o excelentă atmosferă de lucru, în care toate lucrurile merg bine. Din cei peste 1.200 de oameni care lucrează aici, peste 90 la sută sint localnici — și trebuie să subliniez și meritele primăriei care, în ultimii ani, a repartizat fabricii noastre peste 500 de apartamente, fapt cu implicații evidente în stabilizarea forței de muncă și chiar în randamentul fiecăruia la locul său de muncă. Vecinătatea gării a rămas un simplu element topografic și nu unul pe care se baza tentația spre navetism. Fapt de toate acestea, ideea noastră a fost să dăm în permanență oamenilor de lucru — și asta nu numai pentru a-și realiza retribuția, dar mai ales pentru că orice om n-are cum să crească în meserie dacă nu lucrează. Lucrend, am putut diversifica mereu producția dar, în același timp, s-au format și oameni din ce în ce mai bine pregătiți profesional”.

Între Pitești și Alexandria, singura insulă de industrie este acest I.S.D.V.A. Costești, prin care un vechi și prăfuit orașel de cimpie s-a înscris rapid într-un circuit industrial de primă importanță, transformindu-si astfel numele în renume pe harta unităților constructoare de mașini din țară.

La această întreprindere, „numărătoarea inversă” este o simplă metaforă — și doar atît: de fapt, aici, număratoarea (este) continuă : acum se lucrează la 150 de stațe și matrite necesare constructorilor timisoreni ai „Daciei 500” ; nu demult s-au livrat unei întreprinderi din Slatina cochilele de turnare pentru reperele din aluminiu necesare diferitelor autoturisme ; pînă la sfîrșitul anului trebuie terminate patru standuri de probă a pompelor de apă și de ulei ; se află în curs — și pînă la sfîrșitul lui ianuarie trebuie terminate — asimilarea și omologarea liniei de fabricație a amplificatorului de frînare s.a.m.d.

Cu alte cuvinte, planul de producție s-a terminat, producția continuă.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

(Continuare din pag. 5)

popular, Gheorghe Cîmpeanu, să-i convingă pe proiectanți că e mai bine să se construiască la Cîmpeni, a plecat din credința că orașul trebuie să arate și frumos, pe măsură ce se înnoiește. Aceasta fiind ambiția tuturor, de altfel, ne spuneau la rîndu-le Doina Căbulca, președinta Consiliului orașenesc al F.D.U.S., sau Olimpia Mateș, președinta Comitetului orașenesc al O.D.U.S., iar această ambiție e lesne de întrevăzută și în faptul că valoarea lucrărilor de înfr-

mușare și gospodărire executate prin contribuția oamenilor se apropie, în acest an, de 23 milioane de lei.

Oamenii își iubesc orașul și nu uită că, pentru a face să progreseze și această parte a țării, prin satele de pe valea Arieșului și în orașul spre care se îndreaptă o bună parte dintre tinerii acestor sate, pentru ceea ce arătam că s-a făcut și pentru ceea ce vom vedea în continuare că se face au fost alocate din bugetul țării mai multe miliarde de lei.

din punct de vedere fizic ei sînt anemici. Asta fiind urma hranei proaste și chiar și a felului cum trăiau în casele cu ferestre cit palma. De aceea ei se îngrijea să li se dea și untură de pește și tot felul de siropuri tonice.

Și e rîndul directorului spitalului din Cîmpeni să spună: de cîteva zeci de ani copiii moșilor au crescut în înălțime și sînt mai robuști decît părinții lor. Or, asta, știe oricine, e consecința unui standard de viață mai ridicat.

Între căile prin care învățătorul Nicolae Oneț încerca să crească elevii la fel de sănătoși la minte, ca și la trup, sportul a mai fost una. Pregătea în fiecare an echipe de schiori, cu

înțeles, și aflîndu-se pe-acolo și un șef, n-a priceput bine nici cum îl cheamă și nici unde lucrează, acela i-a zis scurt, după ce-a văzut că elevii lui urcaseră pe podiulm cîștigătorilor: măi, tu ești din Albac? Vîno încoace după mine! N-a apucat să spună ceva și s-a trezit prin niște magazii unde i s-au pus schiurile astea în brațe. A dat să întrebe dacă e nevoie de nisaiva forme dar șeful i-a spus: Vezi-ți domne de treabă, ia-le și du-te! Sînt niște schiuri formidabile, zice profesorul.

Dacă stai și te gîndești, omul ăla știa el prea bine că dacă tot are niște schiuri de dat nu are rost să le dea unor copii din Delta Dunării, bunăoară, ci unora dintr-un loc cum este ăsta, unde în linie dreaptă prea puțin ai de mers, ori urci, ori cobori. La Albac schiază toți copiii, începînd cu cei de la grădiniță. Școala are 200 de perechi de schiuri și pe lingă acestea copiii mai au și acasă schiuri cioplite din lemn de paltin. De meșteri în lemn satul fiind plin.

Copiii, mai presus de orice

Erau zece copii, în satul Achimeștii, și părinții lor se numeau Nicolae și Maria. În '43 mama lor a murit. Tatăl era plecat la reparat de butoaie prin părțile Banatului. Copiii au rămas în grija surorii mai mari, Lucreția, care avea 16 ani. Ca să mai împuțineze numărul celor ce se așteau la masă în fiecare zi, Nicolae Leahu a plecat atunci de-acasă și-a avut norocul să fie primit copil de trupă la un regiment din Sibiu. În '46 a intrat ucenic la Oraștie și-a învățat tăbăcăria, cojocăria, blănăria. Iar din '57 lucrează ca secretar la primăria din comuna Avram Iancu, de care aparține și satul Achimeștii. Și zice: Nici o nenorocire nu era mai mare decît atunci cînd murea o femeie lăsînd în urmă o casă plină de copii.

A doua zi, doctorul Nicolae Porumbel, directorul Spitalului din Cîmpeni, îmi spunea: De mai bine de 20 de ani n-am avut nici un „deces mamă”, cum se zice în termeni de statistică medicală, adică n-a murit nici o femeie la naștere sau în cele 42 de zile cît ține lăuzia.

Doctorul Nicolae Porumbel a terminat facultatea la Cluj, în urmă cu vreo treizeci de ani, și cu toate că putea să rămînă asistent, să facă o carieră universitară, a cerut să fie trimis între moșii lui. Mulți ani a lucrat în comuna Avram Iancu, de care aparține și satul lui, Vidrișoara. Apoi, treptele ierarhice ale profesiei l-au adus la Cîmpeni, unde chiar acum se află pe cale de a se încheia construcția unui spital modern, foarte arătos, dar dacă e să privim lucrurile mai atent nu putem să nu observăm că medicii de-aici n-au așteptat aprobarea acestei investiții ca ei să-și facă datoria. Ei și-au făcut datoria întotdeauna, pe cît omeneste a fost posibil, și în fiecare săptămînă s-au întîlnit să discute cu colegii lor problemele cite unuia dintre dispensarele de pe Valea Arieșului iar rezultatele se văd. În zona arondată acestui spital, de la Cîmpeni 50 de kilometri în sus pînă la Arieșeni și 70 de kilometri în jos pînă la Ocolîș și Vidolm, trăiesc aproximativ 100.000 de oameni și trebuie spus că în această zonă mortalitatea generală e sub media pe țară iar natalitatea e de 22 la mie, deci peste media pe țară.

Or, asta înseamnă că lumea moșilor arieșeni este o lume vie și tinăra, plină de energie și de vitalitate. Și cum specialiștii au remarcat aici o „neîntreruptă filiație etnică și biologică”, „perpetuarea unui patrimoniu genetic validat în decursul istoriei prin numeroși oameni de seamă”, concluziile unor studii antropologice întreprinse cu toată rigoarea cercetării științifice ne asigură că „Horea, Cloșca și Crișan nu au fost apariții singulare. Neamul lor s-a perpetuat și trăiește și azi pe aceleași locuri. Din rudele lor laterale au descins strănepoți al căror fenotip reunește într-un mod semnificativ trăsăturile fizionomice și morale ale iluștrilor lor consingeni”. Un „reputat specialist în domeniu, dr. Cantemir Rîșcuța, vorbea chiar despre „fizionomia de tip cerebral” și că „ea este foarte caracteristică în special moșilor de pe Arieș și concordă cu facultățile mentale ale acestei populații”. Însă despre împrejurările uneori vitrege în care s-a produs aici „surprinzătorul fenomen de conservare a structurii antropologice” ar putea să ne spună ceva și strădania de-o viață a unui învățător din Cîmpeni.

Cînd trece pe străzile Cîmpenilor, pe Nicolae Oneț îl salută toată lumea. Nu numai pentru că în orașul acesta oamenii încă se cunosc între ei dar și pentru că Nicolae Oneț a fost, se zice, poate cel mai bun învățător de aici. E chiar din Cîmpeni de loc și tot aici a ținut să-și învețe pe copii carte după ce-a terminat Școala Normală de la Abrud. Asta era prin 1930. În acel an se introdusese curent electric la Cîmpeni, în rețea de 120 V, și o întimplare fericită a făcut ca

Acasă, la nepoții lui Horea

tot atunci școala unde fusese numit director să primească un aparat de proiecție de la Casa Școalelor din București. Repartiția aceluia aparat avea scopuri didactice, se-nțelege. Însă conțindu-se pe trînciua lui, în fiecare duminică într-o sală a școlii rulau filme artistice, elevii încasau banii și cu banii aceia au prins ființă biblioteca, farmacia și înainte de toate o cantină școlară. A fost prima cantină de acest fel de pe valea Arieșului și mulți oameni cumsecade și-au făcut o datorie din susținerea ei cu orice chip. De mersul aparatului se ocupa un mecanic, ajutat tot de elevi, iar un frizer, pe nume Rusu, avea grijă ca imaginile să fie însoțite de muzica unui pafefon. Frizerul acela avea o dexteritate neobună în schimbarea plăcilor, dacă se vedea o scenă de amor punea muzică dulce, imediat, iar dacă apărea o defilare de pe placa schimbătoare la iuteală izbuceau pe loc sunetele unui marș. Din '35, comandantul Batalionului de vînători de munte a pus la dispoziție orchestra militară. De ce, îl întreb pe învățător, această strădanie? Pentru că, spune el, observațiile lui întărite de observațiile unor medici duceau la o concluzie tristă: pe cît era de adevărat, și asta nu e deloc o poveste, că erau sprinteni la minte copiii moșilor și că ei vroiau să învețe carte, dovadă și creșterea frecvenței școlare de la 74 la sută după primul război mondial la 96 la sută înaintea celui de-al doilea, la fel de adevărat era că

ajutorul Batalionului de vînători de munte organiza tot felul de concursuri și cîștigătorii primeau ca premiu cite o pereche de schiuri. În '39 avea în școală aproape 100 de perechi. Și ceea ce se zbătea el să facă pe-atunci, în capitala moșilor de pe Arieș, poți să găsești astăzi aproape în orice școală din satele aflate pe firul văii. La școala din Albac s-au terminat orele și doar profesorul de sport, Iancu Pleșa, a mai rămas cu o mină de copii să joace volei. Iancu Pleșa are o biografie de scriitor american, a călătorit prin mai multe meserii, o vreme a fost brigadier silvic și apoi contabil iar după absolvirea facultății, întorcîndu-se acasă, la Albac, a ținut să fie mai mult decît un simplu profesor de educație fizică un animator al vieții sportive. Într-o încăpere a școlii a strîns tot felul de trofee. O sumedenie de cupe, medalii și diplome. Toate aparținînd elevilor lui dintre care, în diferite discipline sportive, doi au ajuns campioni naționali iar opt vicecampioni. Însă, așa cum zice, marea lui dragoste tot schiul rămîne. Pe acoperișul școlii a montat citeva reflectoare ce luminează pîrtia care coboară din capătul unui deal din apropiere și aici se antrenează cei mai buni elevi pentru competițiile din care nu s-au întors pînă acum niciodată cu mina goală. Cînd îmi arată schiurile școlii se oprește la citeva, cinci-șase perechi, de-a dreptul luxoase. Era la București cu copiii, tot la un concurs dar nu de schi, bine-

Lumea văzută din satul Poiana

Bistra e poate cea mai întinsă comună din țară, dintr-o margine în alta măsoară 140 de kilometri pătrați și ca să ajungi într-unul din satele ei mai depărtate, la Poiana, îți trebuie înainte de toate răbdare. Ori ca să pleci la drum lung, pe jos, ori ca să aștepți să se ivească ocazia vreunei mașini sau măcar a unei căruțe cu cai buni. La fel stau lucrurile și la întoarcere, chiar dacă drumul coboară. În ce-l privește, de la un timp Iosif Balea nu mai pleacă însă prea des pe drumul acesta. Cît a fost încă sănătos, și este, la 80 de ani înțelege că drumul lui se învîrte mai mult prin jurul casei. Însă vine lumea la el, zice. Adică vești despre lumea de jos, din vale. Și el e curios să auză ce mai spun cei tineri, care umblă mai mult, ca să aibă la ce să se gîndească atunci cînd își mîngie nepoții pe obraz, cînd umezesc ieșlea cu fin pentru cele trei vaci și nouă juninci și vițeii sau cînd, ca astăzi, muncesc din răsputeri la imblătîtul griului.

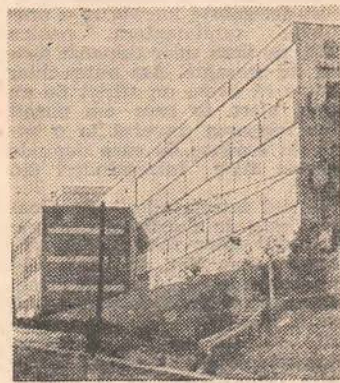
Cel mai mult a lipsit din satul lui în vremea războiului, cînd alții or fi făptuit cine știe ce vitejii dar el, recunoaște, vreo cițiva ani n-a făcut altceva decît să mestece tot felul de alifii într-o farmacie militară din București. Vezi bine că era nevoie și de așa ceva însă el a mestecat la alifiile alea de l se face rău și-acuma cînd se gîndește cît a trebuit să îndure. Iar pentru rana din sufletul lui, una singură, că s-a nimerit să nu aibă copii, nu putea să existe nici o alifie pe lume și a înfiat un băiat care i-a făcut la rîndu-i șase nepoți. Nu pentru că s-ar fi scufundat pămîntul dacă nu-i purta cineva numele acesta de care e plin satul Poiana, dar a simțit că nu se poate și că nu se cuvine altfel.

Poiana se află între două creste de munți, între virful Balomireasa care atinge 1632 de metri, și Muntele Mare, ceva mai înalt, de 1826 de metri. Și oricît ar părea satul că e departe de Bistra și oricît ar fi și casele satului departate una de alta, parcă fiecare stînd pe-o culme de munte, aici s-a știut și se știe bine tot ce se petrece pe vale, la drum deschis, unde e lume mai multă. Bunăoară, s-a știut că atunci cînd conducerea comunei nu se afla în primărie, paznicul, unul care a lucrat pînă nu demult acolo, avea obiceiul să răspundă la telefon numai cu aceste cuvinte, „alo, aici nu-i nimeni”, și din asta chiar nimeni nu-l scotea. Lua și el o leafă, zice iertător moșul, că aproape nu e casă în Bistra care să nu-și aibă omul ei pe leafă. În fiecare dimineață vin camioanele să-i ia și-i mai aduc înapoi după prînz. Vreo 500 lucrează în mină și încă vreo citeva sute sînt tractoriști și soferi, despre aceștia din urmă se zice că ar fi cei mai buni în meserie de pe valea Arieșului, ca să te minunezi și mai multe nu de unde a putut să sară iepurele, iar pe urma bărbaților călătorește și femeile, care la Cîmpeni, la tricotație,

care la Baia de Arieș, la confecții, care la Abrud, la filatura de bumbac.

Acolo, jos, e o lume tinăra și care se mișcă repede, repede. Iar cite ceva despre mersul ei află citeodată chiar de la primarul Ispas Pleșa și de la secretarul adjunct al comitetului de partid, Nicolae Miheș. Aceasta din urmă nu se ocupă doar de scrierea de lozinci și de scrierea tabelor de pe marginea drumului cu cifre despre creșterea producției de lapte a comunei ci se arată interesat și de obiceiurile din bătrîni sau de cîntecele vechi ale moșilor, ceea ce este foarte frumos din partea lui, zice moșul. Iar primarul nu este nici el unul dintr-aceia care să înțeleagă că-și fac datoria doar umblînd cu un caiet la subțioară. De meserie e tehnician veterinar și dacă-ți trece pe lingă casă și tocmai atunci te chinuie necazul că-ți boleşte vreo vită în bădătură vine și se străduiește să caute leacul de parcă ar fi chiar a lui. Pe urmă poți să vorbești cu el orice, fiindcă e din soiul acela mai rar de oameni cărorora le place să deschidă o carte bună, cînd au și ei timp. Odată l-a auzit vorbind despre o carte numită „Primele trei minute ale universului” și l-a întrebat dacă se poate vorbi așa însă nu s-a mirat că se poate. Ceva îl ține în loc, să tot măsoare și să cumpănească, dar altceva, poate chiar inima pe care și-o simte tinăra, îl împinge să creadă aproape tot ce aude fiindcă demult nu se mai miră de nimic.

Nu s-a mirat nici cînd președintele cooperativei din comună, Gheorghe Selagea, a izbutit să deschidă un magazin tocmai

La Cîmpeni, arhitectură în sticlă și beton

aici și că gestionarul Ion Rîștei ține în rafturi nu numai sare și chibrituri dar și costume de haine de-a gata, pentru cine vrea. Și nu s-a mirat nici cînd a auzit că pe riul Valea Mare, ce străbate hotarele satului, în locul numit Plotoneasa are să se facă o hidrocentrală de 8 MGW, cu un baraj înalt de 60 de metri și care va ține în spate un lac ce se va întinde 5 kilometri pe firul văii. Iar spre obîrșile riului, se spune, are să se mai construiască o hidrocentrală, mai mică, de 4 MGW. Moșul zice scurt: Asta e chiar bine! Și e cu atît mai bine că n-o să fie nevoie să-și mute nimeni casa, fiindcă nu și-a ridicat nimeni case pe-acolo.

A mai auzit, de curînd, că un flăcăiandru de 16-17 ani, chiar din Bistra, a fost atacat de urs și că, avînd o secure la el, l-a pocnit cu muchia drept în scăfîrlie, acolo unde se știe că e ursul mai slab. Și zice, cu milă parcă pentru urs: De ce s-a băgat?

Tot astfel, odată a auzit că mai sus, pe Arieș, atunci cînd cei din Vidra au văzut că pe stadionul comunal echipa de fotbal favorită e cît pe-acți să piardă meciul, au adus la repezeală un taur și l-au împins pe teren. S-a întrebat: Ce e cu moșii mei? Și tot el și-a zis: Ce să fie? Nimic. Se mai distrează și el. Trăiesc și ei odată cu lumea iar lumea asta s-a tot schimbat, s-a tot schimbat, aproape că-ți vine să zici că e alta.

O întreprindere modernă pentru fetele moșilor

La expoziția mondială
a tinerilor inventatori

ROMÂNIA - 8 MEDALII DE AUR

Expoziția a fost organizată la Plovdiv, în R. P. Bulgară, făcând parte din suita manifestărilor consacrate Anului Internațional al Tineretului, sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace”. Ea a reunit lucrări ale unor tineri cercetători din peste 70 de țări de pe toate continentele. Sentimental și moral este foarte semnificativ faptul că o condiție a participării a fost ca inventatorii să se fi născut începând cu anul 1945. Anul Victoriei împotriva fascismului. Anul Libertății Omului ca om și a Popoarelor ca popoare. Brevetele premiate ale tinerilor noștri sînt din domeniile energiei, chimiei, electrotehnicii și electronicii, cu altele cuvinte, din domeniul de vîrf al secolului, domenii ce

cunosc o mișcare fantastică în acumulări, perfecționări, descoperiri și fără de care viața a devenit de neconceput. România a selecționat și trimis la Plovdiv 210 invenții din toate sectoarele activității umane, unde tinerii sînt, firește, prezenți. Premiile ce ni s-au conferit de către un juriu final, după alte runde de selecționări și deliberări ale altor juriu nu sînt puține. Față de numărul total al soluțiilor, brevetelor, lucrărilor originale aduse de lumea tînăra a științei din atîtea țări. Acest nou palmares al cercetării naționale ne poartă astfel gîndul la asertiunea ilustrului savant Henri Coandă, cum că, raportat la numărul de locuitori, puține țări au dat lumii un număr atît de mare

de oameni de știință cu descoperiri atît de importante, cum a dat România.

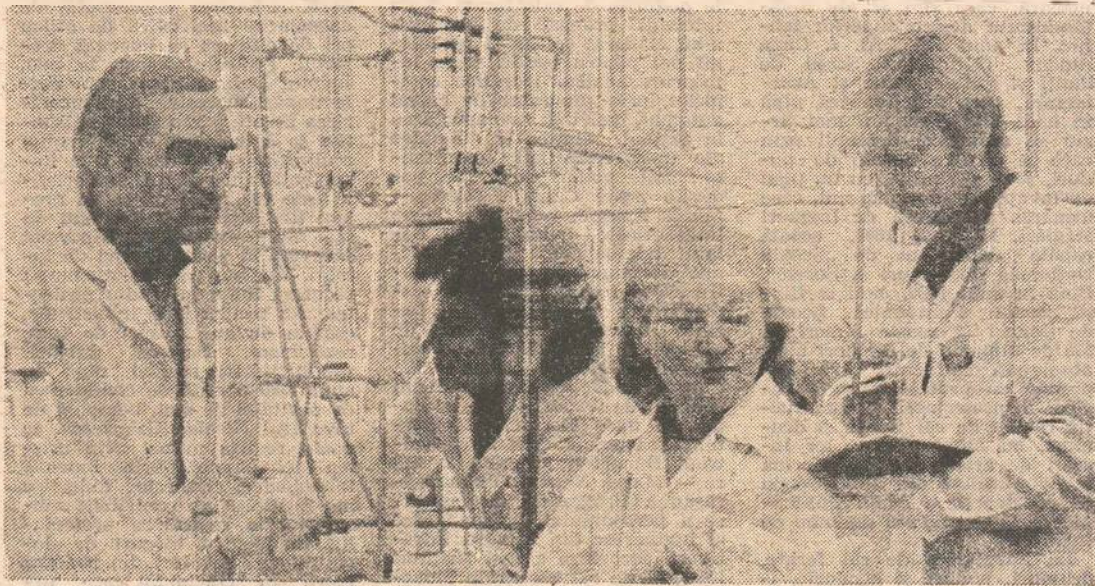
I-am așteptat să se întoarcă acasă de proaspetii premiați și apoi i-am căutat cu nerăbdare să-i cunoaștem. Să aruncăm „priviri în spatele scenei”, parafrazîndu-l pe Hans Selye, unul din marii savanți ai epocii lor, atît de mult fascinat de etică, psihologia și profilul moral al cercetătorului. I-am rugat să reparcurgem împreună, chiar dacă trebuie să dăm timpul înapoi, drumul de la idee la invenție și de la brevet la aplicațiile și circulația lui în viața profesională ori științifică. Intrucît, din cele 8 Medalii, 3 aparțin chimiei, vom începe deci, cu chimia.

În lumea polimerilor, pe un drum nebătătorit

Disciplina și modestia acestui tînăr bărbat ne descumpăneste. Îi transmisesem telefonic să ne caute la Centrul de chimie organică, unde urma să poposim, pentru a ne asigura dacă îl putem vizita în aceeași zi la Centrul de mase plastice, unde lucrează și unde conduce un colectiv de cercetare. Cînd am ajuns, era acolo. Cu Catalogul invențiilor românești prezentate la Plovdiv, în engleză. Abia își scosese halatul alb de lucru, iar hainele păstrau încă mirosul laboratorului. Brunet, cu păr negru și ochi negri adînci, înută atletică. Este îmbrăcat sport, în pantaloni și pulover gros, lejer, fără să trădeze vreo preocupare pentru înfățișarea vestimentară; sînt lucruri pentru sine fără importanță. Mihai Ionescu ne face întîi, reportajul de la fața locului. România a avut, ca și majoritatea țărilor socialiste, Pavilionul său național. Între 11 și 17 noiembrie s-au desfășurat manifestările standurilor chimiei. A fost deci, acolo. Cu ochii și urechile ațintite, cu inima lăcînd de emoții în fața valului de vizitator, delegații oficiale, specialiști, oameni de știință. Mulți se opreau asupra invenției sale, cereau lamuriri, explicații, precizări, amănunte privind performanțele ei. „Ordinul de mărime al vizitatorilor era cam de 1000 pe zi”. Pe 15, a avut loc festivitatea de premiere. Și-a auzit numele, institutul, țara, a văzut fluturînd tricolorul. Un moment fără egal din viața sa. Pe 24 noiembrie, a fost Ziua națională a României în cadrul Expoziției, pavilionul a fost vizitat de înalte personalități politice și științifice ale țării-gazdă.

Mihai Ionescu s-a născut la Lupeni și a copilărit la Piatra Neamț în climatul și sub zodia chimiei, al marilor combinate din jur. Urmează Facultatea de chimie industrială din București, secția de compuși macromoleculari, în anul 1969. Curajul de a pătrunde în labirintul celei mai mari aventuri umane, cercetarea științifică, i l-a trezit și susținut „un om care nu se uită”, profesorul, savantul, șeful de școală C. D. Nenițescu. Plecînd de pe băncile universităților pasionate de procesele de sinteză a compușilor cu molecule gigant, a fost repartizat acolo unde această pasiune putea să se valorifice din plin. La Institutul central de chimie, în secția de sinteză polimeri. Polimeri ce ne înconjoară astăzi ca natura însăși. În prezent nu există domeniu al vieții în care să nu fi pătruns. Priviți în jur, lacul de pe masă este un polimer, folia de PVC, pielea sintetică a încălțămîntei ori a poșetei, o infinitate de fire și fibre textile, comutatoarele și întrerupătoarele electrice, tot ceea ce numim mase plastice sînt niște polimeri... Dar cîte altele?!, pînă la infinitizabile piese pentru electronică ori materiale speciale cu proprietăți bionice pentru medicină. Cînd a început să se numească cercetător științific, tema spre care a fost canalizat și care va deveni în cîțiva ani o importantă invenție, Brevetul R.S.R. nr. 82855, ce protejează un „Procedeu original de sinteză a polioliilor amînici de viscozitate scăzută” iar peste alți cîțiva un grup de lucrări privind sinteza polieterilor polioli pentru poliuretani, (distinse cu premiul „N. Teclu” al Academiei R.S.R. pe anul 1963), era doar o idee

într-un balonaș de sticlă. O idee și o temă din care trebuiau să se nască spume poliuretane românești, de o necesitate stringentă pentru numeroase domenii și utilizări, de la termoizolații în construcții și industria frigului la tapișerie pentru autoturisme și aeronave, pe care le importam de la firme ca Bayer, Schell, Dow, deși toate materiile prime se găseau în țară. O idee și o temă spre care i-a canalizat pe tineri, mai ales pe tineri, pețru a afla, pe lîngă gustul cercetării în care facultatea și dorința originalității sînt intrinsece, dimensiunea responsabilității, nevoia de a fi utili timpului și țării tale, dr. chimist Felicia Stoianescu, o specialistă cunoscută în domeniul materialelor plastice și care conducea atunci acel colectiv de polieteri unde ajunseser Mihai Ionescu. „Dînsa ne-a format, ne-a dat încredere, ne-a încurajat orice inițiativă”. Curînd însă, mentorul se distanțează, Felicia Stoianescu este promovată directoare a Centrului de mase plastice, așa că tînărul cercetător este nevoit să avanseze, să ducă mai departe ceea ce „fierbea” în balonașul de sticlă. Vin alături, intră în rînduri, colegi de generație — Ioana Mihalache, fostă colegă de facultate, Tatiana Viorica Dumitriu, venită prin '73, de la Chimia din Universitate, și ceva mai tîrziu, Mihai Stanca. Șef de colectiv și responsabil de temă rămîne Mihai Ionescu. Noptile albe și insomniile rămîn, mai cu seamă, ale sale. Trebuia să izbutescă. Să așeze România alături de Bayer, Schell, Dow, era dorința sa cea mai fierbinte. Pentru asta simțea că trăiește, că trebuie să trăiască, și trebuie să izbutescă. S-ar fi putut cumpăra o licență, ni s-ar putea spune. Din start însă, cercetarea viza un drum nebătătorit, față de ceea ce era cunoscut în literatură de specialitate. Își propunea să sintetizeze polioli amînici pentru spume poliuretane prin eliminarea totală a utilizării catalizatorului. Prin tehnologiile clasice nu se pot sintetiza fără un catalizator, substanță de care, pe o anumită treaptă a procesului, trebuie să te debarasezi, purificare înaltă și foarte complicată ce presupune reactoare, pompe, vase de stocare, trasee de legătură, consum energetic, într-un cuvînt, un șir înțreg de utilaje complexe, toate din oțeluri speciale extrem de scumpe. A-l sintetiza cu viscozitate scăzută înseamnă un lucru foarte mare, înseamnă posibilitatea de a obține materia primă pentru spume poliuretane rigide ca și flexibile, ori semi flexibile fără tot acest lanț al catalizatorului și al purificării produsului, adică prin autocatalizare. Iată în ce constă invenția tînărului chimist român. Eliminînd numeroase faze ale procesului de sinteză, simplificînd extraordinar instalația, simplificînd instalația aduce mari economii la investiții, disponibilitatează oțeluri inoxidabile și înalte aliate spre alte nevoi ale economiei naționale. Dar, ceea ce a impus în principal brevetul în competiția internațională de la Plovdiv este faptul că determină obținerea a numeroase tipuri de polieteri polioli, pentru spume poliuretane utilizabile în domenii diferite și avînd caracteristici diferite. Se poate realiza spuma rigidă prin turnarea

ei cu plasticul și stropire, gen spre, ca termoizolator pentru construcții, rezervoare petroliere, camere și utilaje frigorifice. Reușind să acopere perfect toate spațiile și, în același timp, dispunînd de un coeficient foarte redus de conductibilitate termică, aduce economii de energie pînă la 90 la sută — la încălzirea rezervoarelor de țigeli, de pildă, și pînă la 50 la sută — la încălzirea clădirilor. Spumele poliuretane flexibile cu polioli românești, se utilizează deja pe scară largă în tapișeria autoturismelor ca și în tapișeria mobilei pentru interioarele noastre. Dacă în 1969 era o idee într-un balonaș de sticlă, în 1978 era produs industrial pe o instalație de la Combinatul chimic din Rim. Vilcea, a cărei capacitate a rămas însă în urmă, cu totul neîndeplătoare față de cerințe și diversificarea utilizărilor. Alte tipuri de spume rigide ori semiflexibile înseamnă numeroase repere de la autoturismul dumneavoastră — volan, bord, mișcare, parașocuri —, înseamnă înlocuitori de lemn, înseamnă mobilier, uși, și ferestre, economisindu-ne pădurile, înseamnă înlocuitori de metal, de fibre naturale, în și cîinepă, lăsînd pămîntul piinii, dar cîte altele?!. Dealtfel, ducînd cercetarea mai departe, din acest brevet inițial, s-au născut alte aproape 20. Dacă polioli amînici au devenit de neînlocuit în izolația termică din industria frigului și nu numai, procedeu gîndit în colectivul condus de tînărul chimist român, de obținere a spumei prin stropire gen spre, este imposibil de realizat fără polioli de viscozitate scăzută. Un combinat petrochimic al țării ce va fi dotat cu instalațiile necesare la capacități mari urmează să pună în valoare toată gama celor 10 tipuri de polioli românești. Un câștig considerabil pentru o viață de om, pentru o viață de cercetător. O satisfacție supremă. Dar, experiența unui slujitor al științei la 39 de ani abia începe. Pentru Mihai Ionescu spumele poliuretane au ajuns un copil la maturitate, un copil pe picioarele sale. A deschis astfel ușa către alt labirint. Viitorul său are chipul ideilor și frămîntărilor pentru obținerea în țară a cît mai multor tipuri de tehnopolimeri de performanță, adică de polimeri cu aplicații în tehnică, în special în tehnica de vîrf. O linie de cercetare internațională actuală în care sînt antrenate echipe întregi de specialiști. Pentru mase plastice menite să înlocuiască metale scumpe și deficiente cum sînt cuprul, zincul, oțelurile înalte, pentru mase plastice menite să cucerească tot mai mult universul electronic, electrotehnicii, al opticii și mecanicii fine, al aeronauticii etc. Chimia românească este alături de chimia lumii, are școală și chimiști de talia celor de frunte. Făcîndu unu Teclu sau Nenițescu, iată, este dusă mai departe de tînăra generație.

CICI IORDACHE-ADAM

Oameni cu idei

În acest colț de pagină își vor găsi, ca și pînă acum, gazdă oamenii cu idei. Numărul lor e mare, chiar foarte mare. Pe cei mai îndrăzneți îi invităm să-și prezinte ideile pe care le consideră bune de a fi cunoscute, aplicate, generalizate. Pe anonimi timizi și modesti vom încerca să-i descoperim și să le prezentăm ideile: rodul muncii de o viață ori scîlipirea unui moment de inspirație. Nu vom aștepta clipa rară de a vă dezvălui inventatori de talia lui Edison, Fleming sau Coandă. Ne interesează deopotrivă și teoriile despre univers și problemele mărunte, rezolvate elegant și eficient. Ne interesează ideea, îndrăzneala în gîndire, noutatea unei soluții. Nu toate ideile capătă statut de invenție sau inovație, avînd șansa de a fi generalizate. Multe din ele au însă o eficiență deosebită și merită să fie cunoscute. De asemeni, merită să fie cunoscute oamenii care le-au avut, care au vrut să le aibă, le-au muncit și s-au bătut pentru ele, spre binele tuturor. Și ar mai fi ceva: ideea, constructivă bineînțeles, nu se împacă cu indiferența, cu plătitudinea, cu somolența în gîndire. Spiritul

propusă de inginerul Nicolae Belu din trust, împreună cu un colectiv de specialiști de pe șantier are următoarele avantaje: economii de 450 000 lei, scurtarea termenului de execuție prin crearea posibilității atacării simultane a fundației coșului de fum și a celorlalte lucrări.

Înlocuirea cofrajului pășitor cu cofraj glisant la cele două turnuri de răcire cilindrice, tot la CET Drobeta Turnu Severin, propusă de inginerii Corneliu Păun și Ștefan Șarpe a redus costul lucrării cu 270 000 lei, a scurtat perioada de execuție cu 15 zile, a rezolvat mîna de lucru calificată deficitară, noua soluție necesitînd mai puțini dulgheri. De remarcat că în fiecare an trustul execută zeci de turnuri de răcire și, deci, avantajele noii soluții vor fi cu atît mai substanțiale.

Soluțiile descrise mai sus, nu pot fi socotite inovații sau invenții. Ele sînt simple idei,

mai bune decît ale altora, e drept, și a căror eficiență am văzut-o. Inginerii constructori de șantier cunosc mai bine decît cei din proiectare realitatea terenului, utilajele

Un turn de răcire ceva mai ieftin

de care dispun. Comod și fără bătaie de cap ar fi fost să pună în execuție proiectul primit. Toată stima pentru cei care nu s-au mulțumit să lucreze mecanic, să meargă pe linia minime rezistențe. Să mai spunem că materializarea acestor idei a necesitat muncă, pregătire tehnică, experiență.

Intrebările care se pun sînt următoarele: Ce șansă au soluțiile descrise să fie cunoscute dincolo de trustul în care au apărut? Dacă se dovedește, de exemplu, că e mai bine să adopti soluția cofrajelor glisante pentru turnurile de răcire cilindrice, care sînt căile pentru ca ea să se generalizeze la alte trusturi, la alte ministere? Cum trebuie procedat pentru ca numărul inginerilor care se frămîntă pentru găsirea unor soluții mai bune, care au idei și fac totuși pentru impunerea lor să fie cît mai mare? Ne punem această ultimă întrebare pentru că trustul căuta o „idee” pentru recompensarea corespunzătoare a unor soluții cu o eficiență deosebită, ca cele descrise mai sus, și care nu puteau fi nominalizate inovații sau invenții.

OPREA GEORGESCU

Lumea de azi nu se poate concepe fără constructori

Tradiție fără complexe

Să ne aducem aminte câteva date din istoria învățământului superior de construcții din țara noastră, care sînt și ale învățământului nostru superior tehnic. În anul 1864, Al. I. Cuza ordonă înființarea Școlii de Puni și Șosele, Mine și Arhitectură, care funcționează pînă în anul 1866. Trei ani mai tîrziu se semnează decretul prin care ia naștere Școala de poduri, șosele și mine, cu un plan de învățămînt de cinci ani, care urmărea pregătirea de ingineri stagiați. În anul 1889, școala capătă denumirea de „Școala Națională de Poduri și Șosele”. Pînă în anul 1920, cînd ia ființă Școala Politehnică, Școala de poduri și șosele eliberează 578 de diplome de ingineri unor absolvenți eminenți, care împreună cu profesorii au participat la proiectarea și construcția rețelei de căi ferate și drumuri, cu numeroasele lor lucrări de artă. Pînă la reforma învățămîntului din 1948, Secția de construcții a Școlii Politehnice a eliberat 1559 diplome de ingineri.

La Facultatea de căi ferate, drumuri, poduri și geodzie, ideea de continuitate, de schimbare a generațiilor din mers, îi apare poate mai pregnant ca în altă școală. Aici, tot ce au realizat mai bun generațiile trecute este însuși, îmbogățit și dus mai departe. O formulă, o metodă de calcul, un detaliu tehnic de execuție ascund în spate ani de căutări, muncă și inteligență.

Decanul facultății, conf. dr. ing. Virgil Fierbințeanu, un bărbat tînăr, calm, sigur pe el a terminat facultatea în urmă cu 25 de ani. Ne gîndim că poate cel ce va fi decanul facultății peste alți 25 de ani este unul dintre studenții pe care i-am văzut pe coridoare în pauza dintre orele de curs care tocmai s-a terminat.

— Facultatea noastră, spune dr. ing. Virgil Fierbințeanu, a căutat să păstreze și să dezvolte o moștenire remarcabilă în domeniul construcțiilor în transporturi. Evident, altul este ritmul în care se construiește astăzi. Problemele pe care trebuie să le rezolve inginerii constructori au necunoscute în plus față de cele de acum 25 de ani, să spunem. Mă refer îndeosebi la cele legate de tehnologie, de creșterea productivității muncii, de anvergura unor lucrări, multe dintre ele unice, de ritmul în care trebuie realizate. Putem afirma că în ultimii ani nu a existat mare investiție din construcțiile în transporturi la care facultatea să nu fi contribuit, prin specialiștii săi, la soluționarea problemelor complexe, de mare dificultate din acest domeniu.

Facultatea a avut un aport decisiv la introducerea și extinderea betonului precomprimat la podurile de cale ferată. S-au întocmit proiecte de execuție, s-au elaborat soluții și tehnologii noi pentru poduri, s-au întreprins analize teoretice complexe, prin programe de calcul automat, privind comportarea la acțiuni statice și dinamice ale unor construcții importante: noile poduri dunărene, podurile peste Canalul Dunăre-Marea Neagră, tunelurile de pe linia Vilcele — Rm. Vilcea, Palatul telefoanelor. S-au întocmit documentații tehnice pentru căile ferate destinate exploatarea carbonifere din bazinul Hunedoara, drumurile de exploatare la Roșia Poieni, autostrada Fetești — Cernavodă. Cadrele didactice fac parte din comisii de expertiză și recepție ale unor lucrări de importanță națională cum ar fi metroul București, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul. Programul de instruire a personalului de conducere și ingineresc din ramura întreprinderii feroviare a fost susținut integral de către cadrele didactice din facultate. La multe din aceste acțiuni au fost angrenați și studenții care activează în cadrul atelierelor de proiectare-cercetare. Concepute ca proces complex de completare, aprofundare și perfecționare a pregătirii ingineresti, proiectele de diplomă au avut ca scop participarea directă a studenților la rezolvarea unor lucrări de cercetare sau la întocmirea unor documentații. Mai mult de o treime din totalul temelor proiectelor de diplomă au constituit pași ale unor lucrări contractate cu beneficiarii. De o atenție deosebită s-au bucurat cercetările privind posibilitățile de reducere a consumurilor de energie. La Catedra de Cadastru și măsurători terestre se evidențiază restructurarea și reșezarea tehnologiilor la nivelul cel mai înalt: noi metode și tehnologii pentru culegerea datelor geo-topo-fotogrametrice, de teledetectie și măsurători geodezice prin unde, etc.

Pe lângă temele de cercetare prioritare, ce sînt urmărite pe perioade mai lungi, au fost rezolvate teme aplicative, care au răspuns direct și imediat unor cerințe majore ale economiei naționale.

Învățămîntul și îndeosebi cel superior, așa cum este conceput astăzi în țara noastră, trebuie să dea în primul rînd măsura calității într-un domeniu de activitate. Facem totul ca absolvenții noștri să se prezinte la noile lor locuri de muncă pregătiți pe măsura exigențelor actuale.

tru o serie de unități productive.

Tipizarea unor proiecte de mare dificultate, cit și de mare serie, cum ar fi de exemplu silozuri de cereale de capacitate 45 000 tone, care urmează a se executa în multe localități merită să fie studiate cu mare atenție și la nivelul cel mai înalt. Economia de materiale, manoperă, reducerea consumului de energie se multiplică de atitea ori de cite ori se execută proiectul. Proiectul folosit la Leu, județul Dolj, a ajuns prin perfecționări succesive, după urmărirea atentă a lucrărilor pe santier la a treia ediție. Economia realizată la un unicat este importantă. Cu atît mai importantă este cea realizată la un proiect tip, care va fi executat în mai multe exemplare. E normal să avem în vedere astfel de lucrări. Aceleași argumente ne-au făcut să luăm în studiu proiectele tip pentru hale industriale, castele de apă, cosuri de fum, rezervoare. Sarcina dublării productivității muncii pînă în anul 1990 trasată de conducerea de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se poate realiza numai prin prisma tehnologiei, prin inovații tehnologice. Cadrele didactice ale facultății au contribuit substanțial la realizarea proiectului tip pentru blocuri de locuințe cu 8 niveluri din panouri mari. În cincinalul care urmează, în București se vor realiza după acest proiect 7 000 apartamente pe an. Urmărim în vedere îmbunătățirii parametrilor executarea prefabricatelor în fabrică și execuție, în santier. O economie cit de mică are prin gradul mare de repetiție o importanță pe măsura

acesteia. Pentru noi, spectaculos înseamnă sănătos și ieftin. Milităm și în munca cu studenții pentru o politică a economiei reale, efective, nu aparente. Ne interesează durata de viață economică și pretul global în care să intre toți factorii, inclusiv timpul. Construcțiile sînt un avut național și trebuie gospodărite ca atare. Fără să te gîndești în viitor, fără să înțelegi exact deci noțiunea de economie înseamnă să faci risică. Un aspect din cele mai importante ale impactului școlii cu producția este elaborarea documentațiilor tehnice de tip normativ, STAS-uri instrucțiuni, îndrumătoare. În foarte mare măsură, STAS-urile pentru calculul betonului armat și al metalului, Normativul pentru calculul antisismic al construcțiilor este produsul facultății. Sînt folosite zi de zi de toți inginerii constructori. Să ne gîndim ce înseamnă la scara economiei naționale reducerea unui coeficient cu o jumătate de procent. Ei bine, această reducere vine după studii laborioase și responsabile în cel mai înalt grad. Un alt domeniu în care se pot realiza economii deosebite de importante este cel al organizării de santier. Actualele construcții provizorii sînt scumpe desigur și o durată de funcționare scurtă, se degradează la transport și la montare. În ultimul an s-a lucrat la proiectarea unor structuri demontabile din cabluri, cu funcțiuni polivalente, mai ieftine și mai durabile. Locul învățămîntului superior este în primele rînduri. Nu este o noutate, dar ea e mai stringentă decît oricînd.

cu producția nemijlocită, transformînd din ce în ce mai mult școala superioară într-o cetate vie a muncii de cunoaștere și a cunoașterii prin și pentru muncă, a educației patriotice și revoluționare, puse în slujba propășirii patriei, a creșterii prestigiului mondial de care se bucură școala, știința și cultura românească.

— Care sînt direcțiile în care s-a acționat cu deosebire?

— Continua dezvoltare a procesului de învățămînt, urmărind cu prioritate îmbunătățirea acestuia, perfecționarea didacticei universitare, adîncirea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, sporirea valențelor educative ale tuturor activităților desfășurate de studenți. Noile planuri de învățămînt au vizat întărirea pregătirii fundamentale, îmbunătățirea pregătirii tehnologice, o mai bună așezare a disciplinelor opționale, creșterea lucrărilor aplicative. Ele oferă un cadru mai bun pentru organizarea unui învățămînt mai diferențiat, cu un pronunțat caracter participativ și creativ, care să ducă la perfecționarea pregătirii inginerilor constructori în pas cu modificările și exigențele ce se impun în structura economiei naționale. Ampla acțiune de analizare a tuturor programelor de curs ale disciplinelor obligatorii predate în I.C.B., în număr de circa 300, au urmărit actualizarea și modernizarea conținutului, includerea problematicii care rezultă din hotărîrile de partid cu privire la economia de materiale și de energie, la reducerea importului, la prezentarea și elaborarea de soluții economice care să permită o utilizare mai eficientă a fondurilor de investiții, creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității, prezentarea celor mai noi realizări pe plan național și mondial. Rezultate bune a obținut instituția noastră în activitatea de integrare. Prin efortul cadrelor, al majorității cadrelor didactice, planul de integrare a fost îndeplinit valoric an de an. În 1984 s-au realizat peste 35 milioane lei. Pentru anul acesta, s-au planificat lucrări de cercetare proiectare în valoare de 40 milioane și există certitudinea că planul va fi depășit, deoarece, pînă în prezent, s-au încheiat contracte în valoare totală de peste 52 milioane. Activitatea de cercetare-proiectare a abordat o tematică deosebit de complexă și variată, în cadrul căreia au căpătat o pondere tot mai pronunțată aspectele majore, de anvergură, ale cercetării actuale, menite să rezolve probleme de dificultate sporită, ce apar în execuția lucrărilor de construcții-montaj. Mai trebuie subliniat că proiectele de diplomă ale studenților au fost elaborate în proporție de 70 la sută cu teme contractate cu producția. Ampla activitate de cercetare-proiectare a permis îndeplinirea sarcinilor de autofinanțare. Începînd din acest an s-a trecut la o nouă formă de angajare în activitatea de cercetare-proiectare prin preluarea lucrărilor în acord global. Caracterul stimulat al acestei forme a dus la depășirea cu 20 la sută a sarcinii de plan. Pentru activitatea de viitor, este necesar să contribuim la îndeplinirea sarcinilor trasate domeniului construcțiilor privind dublarea productivității muncii pînă în 1990, în economia de materiale și forțe de muncă, în creșterea calității în construcții. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Congresul științei și învățămîntului: „În concordanță cu noile obiective strategice, cercetarea științifică și tehnologică, precum și învățămîntul trebuie să fie în primele rînduri în desfășurarea întregului proces revoluționar în noua etapă de dezvoltare a țării”.

În încheierea acestui scurt interviu să amintim că Institutul de Construcții București a dat producției doar în ultimii 10 ani 14 451 absolvenți, majoritatea dintre aceștia aducîndu-și contribuția la realizarea marilor obiective de construcții ale socialismului: Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul București, Platforma Midia-Năvodari, combinatele industriale Giurgiu, Călărași, construcțiile de locuințe din București și multe altele.

Paină realizată de
OPREA GEORGESCU

Marile edificii încep pe băncile facultății

Tovarășe prof. dr. ing. Florea Chiriac, în calitate de rector al Institutului de Construcții București vă rugăm să caracterizați în cîteva cuvinte stadiul actual al școlii românești de construcții.

rile Congresului al XIII-lea al partidului, din indicațiile și orientările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cadrele didactice și studenții, întregul personal al I.C.B. trăiesc cu însoțire at-

— Apreciind pregătirea studenților, activitatea noastră principală, trebuie subliniat că, urmare a integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, a promovării metodelor active și într-o măsură mai mică a celor care fac apel la participare și creativitate, la majoritatea absolvenților realizăm, față de trecut, o pregătire mult mai bună atît sub raportul cunoștințelor și deprinderilor, dar mai ales privind inițiativa, capacitatea de a rezolva probleme noi, de a-și susține și apăra soluțiile. Cu alte cuvinte, un proaspăt inginer este mai matur, mai independent din punct de vedere profesional ca înainte. Specialiștii pregătiți în institutul nostru trebuie să se ridice la nivelul exigențelor etapei actuale de edificare a societății multilateral dezvoltate pentru transpunerea în viață a sarcinilor rezultate din hotă-

mosfera de eferescență politică din acești ani de prefaceri revoluționare. Asta înseamnă în primul rînd ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a școlii românești de construcții, școala cu realizări de prestigiu, cu o îndelungată și recunoscută tradiție. Deschizător de drum și noi perspective în toate domeniile vieții economice, sociale și politice din țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, are un rol determinant și în conceperea strategiei dezvoltării și perfecționării învățămîntului românesc. Cadrele didactice, studenții, toți oamenii muncii care activează în domeniul învățămîntului superior se străduiesc cu bune rezultate să îmbine cit mai armonios activitatea instructiv-educativă cu cercetarea, cu inovația tehnologică și

„Spectaculos înseamnă sănătos și ieftin“

Impactul școlii cu activitatea practică într-un domeniu de activitate este deosebit de important. Un succes realizat în cercetarea cu caracter fundamental și aplicativ are, prin repetitivitate, efecte economice deosebite. Ne gîndim atît la preocupările de cercetare-proiectare a cadrelor didactice, cit și la cele instructiv-educative cu studenții, inginerii de mine. Îl rugăm pe prof. dr. ing. Constantin Pavel, decanul Facultății de construcții civile, industriale și agricole a I.C.B., să axăm discuția noastră pe această temă.

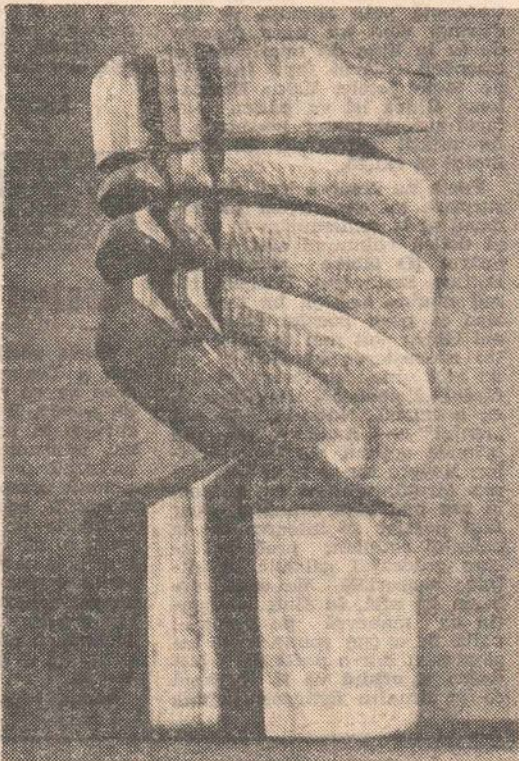
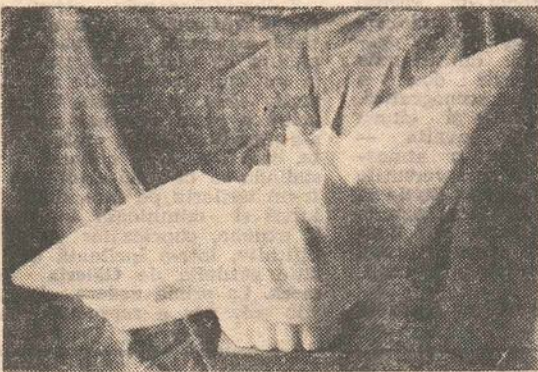
— Prin natura muncii și preocupărilor, cadrele didactice sînt specialiști de vîrf într-un domeniu. Tocmai din acest motiv ele sînt chemate să rezolve probleme de mare dificultate și complexitate, tematica și conținutul lor fiind indicate de cerințele majore ale economiei naționale, în cazul nostru ale ramurii construcțiilor. Nivelul calitativ al școlii, exigența și dăruirea profesorilor determină

în mod direct pregătirea pentru meserie și viață a absolvenților. În centrul preocupărilor Consiliului profesoral se situează permanent creșterea calității a procesului instructiv-educativ sub toate aspectele. Scopul: pregătirea unor ingineri constructori cu o calificare cit mai bună, capabili să răspundă rapid și la cote cit mai înalte sarcinilor care le revin. O altă latură importantă a activității noastre este cercetarea-proiectarea, desfășurată în cea mai mare parte pe baza contractelor cu beneficiarii, a celor de proiectare tip, precum și în legătură cu anumite lucrări deosebite de investiții la care sîntem solicitați. Se cuvine de asemenea menționat și volumul important de activități desfășurate în legătură cu procesul de directivare, cercetare, proiectare, avizare și expertizare a construcțiilor: studii teoretice și experimentale, elaborarea și perfecționarea prescripțiilor tehnice și a lucrărilor de interes direct și imediat pen-

Un sculptor hunedorean

Trei din recente lucrări ale sculptorului Ioan Șeu din Deva, fotografiate în chiar atelierul său, până a-și porni drumul lor spre marele public, trei embleme ale gândului intrupat în marmură și lemn, trei ipostaze simbolizând devenirea și Triumful, idei majore ale timpului nostru, dar și liniștea pură, aproape cîntătoare, a unui Portret de femeie.

Vă propunem să colaborăm

Ca și-n alți ani, din dorința de-a semnala cele mai interesante și semnificative evenimente din viața cultural-artistică a întregii noastre țări de-a lungul anului ce se încheie, mizăm și de-această dată pe contribuția dumneavoastră, a cititorilor. Așteptăm, deci, cu nerăbdare și cu mult interes opiniile dumneavoastră în legătură cu cele mai bune romane, cu cele mai vibrante cărți de poezie, cu cele mai pertinente studii și eseuri, cu cele mai frumoase cărți de artă, cu cele mai reușite filme, cu cele mai interesante spectacole, de operă, de operetă, de teatru, de revistă, și, de ce nu, de circ, cu cele mai tulburătoare expoziții de artă plastică, cu concertele de cea mai înaltă ținută, cu cele mai fastuoase montări coregrafice. De asemenea, vă cerem părerea în legătură cu cei mai populari artiști ai acestui an, din toate domeniile artei și culturii. Am fi foarte interesați să vă motivați opțiunile, să le argumentați pe larg. În ce ne privește, promitem ca, în limita spațiului tipografic disponibil să publicăm ceea ce este mai interesant din scrisorile dumneavoastră pe care le așteptăm pînă în data de 23 decembrie.

Adrian Petringenaru:

„Cultura este parte din lunga bătălie pentru apărarea și înălțarea unui popor“

— Stimate Adrian Petringenaru, ne cunoaștem de mult, de pe vremea cînd, la Craiova, erați animatorul unui cenaclu literar căruia îi port și azi nostalgia. Ce a însemnat Craiova pentru dv.? Cum vedeți, din perspectivă bucureșteană, condiția creatorului din provincie, a vieții culturale provinciale?

— De vremea pe care o evocați ne desparte nu numai un sfert de veac, dar și o profundă transformare de epocă. Un răspuns la întrebarea dv. nu poate fi dat fără menționarea momentului istoric, revoluționar, patriotic, pe care l-a reprezentat Congresul al IX-lea al partidului, deschiderile pe care le-a marcat. De la acest prag de renaștere încoace există la Craiova o universitate, o editură, o revistă, filiale ale uniunilor de creație, galerii și ateliere ale Fondului plastic, cum și competiții naționale ale cîntecului („Maria Tănase“) sau teatrului („I. L. Caragiale“), circumscrie „Cîntării României“. Viața culturală și artistică a existat desigur și înainte, ca să nu mai vorbim de tradiții (multe și bune), dar în lipsa unor platforme precum cele pomenite condiția creatorului la Craiova (ca și în alte părți de provincie) era evident handicapată în anii modestului și romantismului cenaclu de care, tușant și măgulitor pentru mine, v-ați amintit și mi-ați amintit.

— Era deci o altă Craiovă?

— Da.

— Adică?

— Mă gîndesc la condiția provinciei de atunci și de acum — la mine însuși în postura de craiovean prin adopțiune, ardelen de origine, apoi bucureștean — și încerc să mă obiectivez, să pun în balanță experiențele dintr-un unghi de vedere sau altul. Diferența e certă. Policentrismul cultural s-a afirmat și prin dotări și instituții, dar mai ales printr-o optică nouă, printr-o altă stare de spirit. Se mai simte cu ceva frustrat sau „rămas în urmă“ cel care gîndește, scrie sau pictează, în afara Capitalei? N-am mai întîlnit acest sentiment al „provincialului“. Mi se pare evident că noțiunile și-au pierdut înțelesul de altădată, diferența valorică sau handicaparea pe care o sugerau. Mă refer aici la vocațiile literare și artistice în general, pentru că există și o excepție.

— Filmul?

— Întocmai. Deocamdată, cea mai populară dintre arte e legată de un singur centru de producție. Chiar și școlarizarea, pregătirea cadrelor superioare de operatori, regizori, actori în cadrul I.A.T.C., în condițiile cursurilor serale, se limitează practic la bucureșteni. Dar țara e mare și cei „mulți chemați pentru a fi puțini aleși“ trebuie să poată veni din toate părțile, de la izvoarele curate ale munților sau din orizonturile nesfîrșite ale cîmpiilor române, să aducă spre arta cinematografică, promoție de promoție, sufletul tuturor provinciilor noastre, cu țările și frumusețile lor. Soluții se pot găsi.

— V-ați afirmat pe multiple planuri, pe rînd sau concomitent: ca gazetar, ca animator de ansambluri artistice, ca exeget de artă (cartea dv. „Imagine și simbol la Brăncuși“ e doar un exemplu), ca scenarist și realizator de filme artistice, de animație sau documentare. Vă exercitați deci într-o vastă arie culturală. Cum vă apar, în acest context, rolul și per-

spectiva artei cinematografice românești — care rămîne, cel puțin pînă azi, suprema dv. pasiune?

— Filmul este parte dintr-un front comun al culturii, naționale, așa cum cultura este o parte din lunga bătălie pentru apărarea și înălțarea unui popor. Din această fundamentală și de nedespărțit relație derivă, strident sau estompat, conștient sau inconștient, toată țesătura valorizărilor și ignorărilor, toate complexitățile și ciudățeniile momentelor, ca și numărătoarea de apoi a bobocilor în toamna severă a fiecărei generații. Cheia tuturor misterele politiste (din viață ca și din romanele bune) este multi-seculara întrebare cui prodest? Cui folosește? În viața spirituală a țării, prin opere, prin vieți, ca și prin cele mai anonime reacții s-a re-aratat, într-un fel sau altul, evidența: **România a existat și va exista în veci.** Acestei evidențe i s-a opus perseverent, fățiș sau ocult — și de multe ori prin instrumentare și corupție —, absurdul, travestitul, mereu falimentarul „România nu există“. Au fost și încă sînt forțe care ar vrea așa ceva. Țara le-a răspuns prin Bălcescu și Cuza, Vodă, prin Mărășești și 23 August, prin Eminescu, prin Părvan, prin Nicolae Iorga și Lucian Blaga, prin lupta cu inerția.

— Ați putea preciza unele forme ale acestei evidențe, cum ați numit-o, în planul evoluțiilor și confruntărilor intelectuale?

— Între originalitate și autohtonizare sînt nenumărate expresivități posibile și aplaudabile. Furia disproporționată ori ironia dirijată față de termeni — de dialog intelectual — cum sînt **protocronism, specific** sau, pur și simplu, **frumos**; cultul exclusivist și arogant al modelului străin, al pastei (sub denumiri cameleonice, lustruite, de „eclecticism indelebil“, „mimetism paradoxal“, „citat cultural“, „preluare“ etc.), fac parte — deși în forme destul de vagi și mai greu identificabile — din aceeași ronțăială seculară a trunchiului, din aceeași împingere a inexistențelor în locul existenței prin devierea talentelor nedublate de caracter.

— Aici va trebui — cu voia dv. — să vă cerem din nou exemple.

— Se poate exemplifica cu întreaga istorie a filozofiei sau a literaturii române, cu istoria artelor noastre moderne și contemporane, cu fapte ale vieții de fiecare zi. Să mai amintesc cînd am putut scrie, cu toții, însuși numele țării, din nou, **România?** Știți, de pildă, ca detaliu, că anul acesta chiar, într-o mare librărie pariziană, pe coperta unui nou roman (semnat de un ilustrator sportiv!) am văzut scris „traducere și

(Continuare în pag. 15)

ILIE PURCARU ■

Eveniment

Tineri în festival

În noiembrie a avut loc, la Piatra Neamț, „Gala spectacolelor de teatru pentru tineret”. Nu mă interesează, în mod special, palmaresul acestui festival, deși n-aș spune că jurul nu s-a orientat către spectacolele cu adevărat convințătoare. Nici nu am fost prezent la toate manifestările galei pentru a-mi face o imagine globală. Ceea ce m-a interesat au fost tinerii prezenți în acest festival și regret că funcția pe care o am în teatru nu-mi permite să scriu și despre tinerii de la Suceava, pe care Teatrul Național din Iași îi are în grijă. Mă voi referi numai la trei spectacole și la doi actori tineri pe care i-am văzut într-un al patrulea spectacol.

Cu adevărat impresionant a fost primul act din spectacolul cu piesa **R.U.R.** de Karel Čapek, pus în scenă la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț de Alexandru Dărie. Într-un decor de o excepțională plasticitate (scenografia: Maria Mișu), drama oamenilor creatori de roboți este scoasă din universul SF în care o plasase autorul și adusă într-un mediu burghez iulian, de reverie melioristă. Imaginea, carecum „retro”, are densitate și atmosferă și o teatralitate deosebită, admirabil recondiționată. Mă voi explica. Tinerii regizor a mizat pe actori și a compus, cu ajutorul lor, o splendidă parodie de stiluri teatrale, într-un limbaj omogen și cursiv. Piesa e mai mult un pretext (dar ce pretext incomod!), o pastă moale, pe care se exersează virtuozitatea regională și interpretativă. Dacă e să judecăm spectacolul prin raportare la text, atunci îi putem reproșa regizorului că nu a găsit mijloacele să traducă avertismentul lui Čapek. Lumina lui Čapek este o lume de monștri, de fanatici, ai progresului și ai științei, o lume hitlerizantă, cinică, dezumanizată. Primii roboți sînt creații de roboți, iar roboții, în acest limbaj figurat, nu sînt rezultatul unor experiențe genetice, ci produși pe cale „artificială”, oameni ca toți oamenii, dar fără sentimente, sînt victimele universurilor concentratoare. Un absurd kafkian domină și lumea lui Čapek, aceeași lege impune „robotizarea” individului, transformarea lui într-un „om fără înșușiri”. Și atunci tabloul lui Al. Dărie nu e decît o idilă, un basm cu zine binefăcătoare (Dr. Gall, în ipostaza a doua) care-și salvează eroii (omenirea) din ghearele scorpilor. În final apar cei doi roboți umanizați (Oana Pellea, într-o frumoasă compoziție de inocență primordiale), adamică, gata să nască o nouă seminție de oameni. Finalul acesta de spectacol este o alternativă utopică, un **happy-end**. Ce este, însă, acel strigăt sălbatic al Evei posedată de noul Adam (robotul Primus) care încheie spectacolul: un semn al erosului triumfător sau o revelație nouă: oroaica? Aici regizorul recurge, pentru prima oară în spectacol, la ambiguitate.

Reprezentarea nu trebuie, însă, judecată din unghiul textului, ci al teatralității parodice, care exersează cu gust mai multe registre teatrale (Coca Bloss joacă admirabil un clown feminin și o scenă funambulescă de can-can fără legătură cu trama spectacolului). Viziunea lui Al. Dărie are coerență, pe o linie străină de text. Ceea ce m-a nedumerit a fost alegerea acestui text (de vreme ce textul devine pretext) și o dramaturgie defectuoasă, redundant în actul al doilea.

În **Jocuri crude** de A. Arbuzov (o montare destul de comodă) i-am remarcat pe Adriana Trandafir și pe Răzvan Vasilescu, doi tineri actori cu certe posibilități interpretative. Deși are un rol „de replică” și de prezentă mută, Răzvan Vasilescu lasă impresia că ar fi protagonistul spectacolului și pentru spectatorul neavizat, e de mirare cum de fata nu se oprește la el, ci îl preferă pe Nichita (Mircea Constantinescu). Actorul seamănă teribil cu George Mihăiță, are aceeași naturalitate, la care adaugă o fermecătoare stângăcie și un mod de a se subaprecia care-l face de-a dreptul cuceritor. Lumea începe toată în înțelegerea lui, de parcă, la rîndu-i, ar ascunde toate păcatele lumii în suflet. Căi, personajul pe care-l interpretează Răzvan Vasilescu e, la citirea textului, un personaj cu mult mai sărac. Aș zice că-și merită singurătatea. Răzvan îl aduce în primul plan, face din el un veritabil erou, tensionînd acest text scris de Arbuzov ca un exercițiu pentru mina stîngă, cu influențe din teatrul american al anilor '60, greu de asimilat de o dramaturgie aplicată spre cazuri morale.

Cealaltă revelație a spectacolului este Adriana Trandafir, cea care are de împăcat cele două stiluri de teatru, cel american (fata pe care o interpretează are ceva din libertatea zăpăcită și reveria poetică exterioară a eroinelor lui Tennessee Williams — o exaltată a realo-pomelor) și cel rusesc (femeia-natură, gata să urmeze bărbatul-martir pînă la capătul lumii, un suflet de Maria-Magdalena, o păcătoasă-virtuoasă). Actrița izbuteste să facă din două personaje unul singur: o fată cu sufletul trist și pustiu, gata să-și umple cu suferința altuia; de aceea veșnic deschis pentru bucurie și ură, pentru gesturi gratuite, pentru hotărîri definitive și pentru reveniri tot atât de definitive. Adriana Trandafir are o zăpăceală frenetică, o buimăceală candidă, o frumusețe plină de candoare, o poftă de viață meru pusă la colț, amenințată.

VAL CONDURACHE ■

Un prieten, care s-a apucat să învețe la bătrînețe englezește, mi-a povestit cit de interesantă îi pare limba engleză, în a cărei funcționare înfățișează reguli necunoscute limbii române. Și mi-a dat drept exemplu diferența care se face în limba engleză între **to look** și **to watch**. Primul verb însoamnă „a privi (un obiect ne-mișcat)” iar al doilea „a privi ceva în mișcare, a urmări cu privirea”. Asemenea reguli sînt foarte multe în engleză și deși sînt greu de înțeles, e o plăcere să ai de-a face cu ele. De ce oare limba română nu are asemenea reguli? Mă întrebă în final amicul meu.

Are, i-am răspuns eu, de ce să nu aibă?! Bunăoară **a privi** și sinonimul său **a se uita**, nu au exact același înțeles, existînd situații în care nu se pot înlocui unul prin celălalt. De pildă, pe gaură cheii **te uita**, în schimb la un munte **privești**. Nu poți să spui **mă uit la un munte**, nu sună bine.

La fel, vițelul se uită la poarta nouă, nu privește.

— Ba, mă întrebă prietenul meu, poți să spui că privești pe gaura cheii. Depinde de ceea ce vezi!...

— Excepția confirmă regula! Dar, pentru ceea ce se poate vedea în mod obișnuit pe gaura cheii, ca și pentru durata scurtă a acestui gest atât de necuviincios, se potrivește **a se uita**. Adică acest cuvînt îl folosim pentru o acțiune de scurtă durată, iscoditoare, nu contemplativă (cum ar fi **a privi**). **A te uita** este cu privire la obiecte de dimensiuni mai mici. La fel, cineva **privește în gol**, dar nu spune **se uită în gol**. Se zice **privești înainte**, dar nu e prea corect să spui **uitați-vă înainte**. Privești într-o direcție, iar de uitat te uita la ceva. **A privi** e mai solemn, mai oficial, **a se uita** este mai familiar. De aceea îl aleg pe **a privi** cînd vreau să fiu foarte respectuos cu cineva, și atunci voi putea spune chiar **privești la mine**.

Dupa păcat

Magdalena Ghica a debutat în 1930 cu **Hipermaterea** (Cartea Românească) — volum aspru și cumva insurgent, mai ales că pe atunci abia de începuserăm să buchim primelce semne de inovație ale celei mai tinere, mature fiind, poezii de la noi. Semnele noutății aveau să fie și semne de originalitate, căci cum altfel să numești o poezie ce desfigura vechile concepte ale liricii feminine (simpatia sintagmă!), figurînd în schimb alte traicectorii, mai întortocheate și mai greu previzibile. Născute din spuma ultimului val poetic, Magdalena Ghica, Marta Petreu, Mariana Marin, Domnița Petri, Elena Ștefci ori, de curînd Ligia Holuța sînt, prin urmare, noile Afrodite ale liricii noastre. Cum orice zeitate care se respectă cit de cit își inventează și un mit, tinerele poete ne-au burat cu brutalitate așteptările, excomunicînd o dogmă și înlocuînd-o cu sora ei vitregă, părăsind era blîndă a pudorii și făcîndu-ne ca și intrați (e totuși prea devreme pentru verdict) în epoca lirismului fără granițe, dur și ireconciliant, confesiv, dar sincer, pînă la cruzime. Sălbăticiindu-se în tematică și desentimentalizîndu-se sarcastic, lirica feminină a devenit, ca să glumesc și nu tocmai, lirism feminin. În poezia acestei schimbări la față, poezia Magdalenei Ghica a avut rolul unei din cele mai clare, în radicalitatea ei, atitudinii. Cred chiar că nici una din poetele amintite mai sus nu și-a argumentat poziția printr-un program atât de explicit ca acela al autoarei **Hipermaterei**. Cartea sa de debut se va deschide astfel cu o teză (**Nu există idee nevinovată despre nimic**) ce va scribațe ca firul roșu (ca firul roșu, dacă vreți) întregă această poezică, transformînd intoleranța agresivă față de sine într-o normă de conduită și legiferînd într-un fel eliberarea de păcat prin însăși numirea lui obsedată. Psihologie tipică de exorcist. Consecvent, ideile poetei vor suporta girul capricios al unei senzorialități în alertă, avidă de senzații tari, tranșantă pînă aproape de indecență cînd nu trece dincolo de ea în lipsa de relativitate a asumării cutărui fapt. Întoarsă pe toate fețele, lirica Magdalenei Ghica își va păstra intactă această marcă personală a feminității ultragiante de chiar faptul că există.

Poeta ne rezervă însă destule surprize pe care avem tot răgazul să le contemplăm în acest al doilea volum al său, recent apărut (**O tăcere asurzitoare**, Editura Eminescu). Desigur, tonul rămîne același, ba încă aș zice că porii poeziei Magdalenei Ghica sînt mai deschisi către cunoașterea imediată; nu de aici vine noutatea, ci din faptul că poeta își abandonează, ca o mamă îngrățiată, totemul „realul” ce-i motivase una din primele opțiuni ale inepiturilor. Repet: nu se modifică starea (acută, vibrînd ca o lamă la cea mai fină sondație), doar fața poeziei se întoarce de la peisajul cotidian, preferînd acum anturajul galactic. Aviditatea senzorială de care vorbeam își află, în fine, un spațiu de manevră pe măsură; pofta de a (se) spune trece instantaneu într-o poftă de a (se) vedea și **ochiul** va fi organul ce va tiraniza fastuoasa rotație

pe perspectivelor; colajul de altădată produs de viziunea fragmentarismului vieții pămîntenești (urbane, în speță) se menține ca tehnică favorită a observației, numai că ambianța plasării lui în spațiu nu mai e strada, cu măcelăriile și camioanele ei, ci bătrînul nostru univers, desfăcut și refăcut altfel, ucis și reinviat — un univers al grandorii dezolante, cînd rece și opac, cînd fluid și toropit de vorba poetici, „plasma extatică” a unei structuri în derivă. Vizionarismul poetei este unul de gen tentacular și imaginea „haosmosului” se încheagă prin proliferări abundente ale materiei; narînd în fond jurnalul unei suite de geneze esuate, poeta se învață cu „gustul apocalipsei”: „și molia care atrăsă de măruntul soare / al luminării pătrunde în flacăra / și-și desăvîrșește brusc existența // și strălucirea orbitoare a unei civilizații în apus / care copleșită de propriul ei fast / alunecă printre peatârde și jerbe, printre galaxii / și memorii, pe nori / în gura deschisă a haosului // prin dezastre își atinge extazul acestui univers / prin extraz își desăvîrșește dezastrele” (gustul apocalipsei).

E interesant de notat că și prin abolirea oricăror limite (deși, ar putea obiecta cineva, absența limitei poate fi o sursă tot atât de generoasă a angosaiei ca și acțiunea ei agresivă), universul poeziei Magdalenei Ghica își păstrează aspectul concentrator remarcabil, cu ocazia primului volum unde însă, ciudat, senzația de ermetism sufocant și tentația evadării cu orice preț le dădea proiectia urbană, în mic, a cosmosului. Această tristete carnală, același amestec de spaimă și euforie ale trupului redus la sinteza coorseului și trimițînd, fără voie, proiectia absurdă a unui univers infinit, deci necunoscut, adică fals, aceeași convulsivă autopsopie reflectată diform, aceeași vecini în tacit conflict (totul fiind aici acceptat sau recuzat după logica marheismului) — iată cum o poezie se poate descrie și cu alte cuvinte și imagini, conservîndu-și sunetul grav, de spovedanie de după păcat. Poezia Magdalenei Ghica iese în cîștig din acest exercițiu dificil ce poate fi pus pe seama manifestării unui instinct mimetic superior. Că este așa sau nu, interesarea mai puțin, important e că poeta își acordă favorul de a se exprima prin punctele de extremă ale aceluiași registru, ceea ce nu e un lux de, ici de colo, ci unul dintre cele mai selecte.

RADU CALIN CRISTEA ■

TANIA RADU ■

Dialog peste lumi

Maria norilor, recenta premieră a Teatrului Nottara, este ceea ce se cheamă un recital de poezie. Spectacolul mizează în primul rînd pe poezie, împrumutînd din formula teatrului propriu-zis doar o sumară compoziție scenografică, sugestiile costumelor și câteva elemente de regie, menite — toate — să compună o atmosferă și o stare în care versurile poetului grec **Odysseas Elytis** să capete contur, iar jocul actorilor (**Lucia Mureșan** și **Emil Hossu**) să poată adera la textul dens, de o expresivitate somptuoasă. Scenea reproduce un topos al

Ascenari fascinate

Tulburătoare pînă stambuletea și misterul ei, prin nota ei strict originală, ni se pare a fi pictura pe care o practică de la un timp încoace, de aproximativ cinci ani, **Ștefan Pelmuș**, artist a cărui expresie plastică s-a modificat brusc, peste noapte, cum s-ar zice, pictorul instalîndu-se cu nonșalanță într-un teritoriu pe care, după o lungă și minuțioasă explorare îl expune, cuprinzînd și semnificativ, într-o incitantă expoziție găzduită de **Galeria Simenza**. La prima vedere, lucrările sale par a reproduce un

ceal tu să mă gîndesc la ea! Și nu numai la această regulă, dar m-ai făcut să mă gîndesc și la faptul că limba română este foarte puțin corectată sub acest aspect. Puțin corectată și mai ales puțin normală. Căci dicționarele nu sînt scrise cu grija de a delimita sinonimele limbii române unele de altele. Teoria limbii precizează că nu există sinonime perfecte. Dar s-a făcut foarte puțin în continuare, pentru a preciza în ce contexte două cuvinte sinonime se pot înlocui reciproc și cînd nu. Iar gramaticile, în frunte cu cea academică, nu discută asemenea chestiuni.

Din păcate, acolo unde ar fi cel mai potrivit să apară asemenea „reguli”, în manuale, ele lipsesc cu aceeași desăvîrșire.

— Sigur că da! exclamă amicul nostru. Nici **a sta** și **a se uita** nu sînt sinonime! Nu-i așa?

— Firește!... Și iar mi-am adus amînte de ceva, mulțumită, deci, tot amicului, anume

Altminteri, în mod obișnuit, voi spune **uită-te nu uitați-vă la mine**.

A se uita mai are un sens, care se deosebeste și mai mult de a privi: nu te uita la mine că s tinar, am văzut multe la viața mea. Diferența de sens

Vorbiți și scrieți

românește

Alte false sinonime

între cele două verbe o regăsim, sporită, la substantivele derivate: **prive** și **uită** nu sînt sinonime nici pentru cel mai neglijent vorbitor al limbii române.

— Ai dreptate! acceptă prietenul meu. Nu știam de regula asta!

— Nici eu, dacă nu mă fă-

de o carte, un roman, în care am citit propoziția **sezusem două lumi la Sinaia**, sîraclul de el!... O carte plină de asemenea perle, ceea ce nu i-a împiedicat pe recenzenti s-o laude pentru alte subtilități în care eu, cînd cineva scrie așa, nu pot să cred. Adeseori scriitorii neglijenți răspundese asemenea noastre false de limbă românească, al căror efect, prin acumulare, este slăbirea, uncoară pînă la dispariția din uz, a regurilor de acest soi, care dau farmec și personalitate unei limbi. Critica literară, de multe ori ca însăși defecitară sub raportul limbii în care este scrisă, extrem de rar se pronunță asupra acestui aspect, tolerînd texte extrem de vinovate (și de depărtate) față de limba maternă a autorilor.

— Ce-i de făcut?

— Probabil o reciclare a criticilor! Sau, mai sigură, pregătirea cu grija a generației de mîine a criticii românești.

ION COJA ■

text scris in cuneliforme, acestora adaugandu-li-se o serie de reprezentari hierarhice cu aproximativ aceeasi functie, de semne ale unui terifiant mesaj transcris in elegante si rafinate pictograme amintind de frizele faraonice. Prima senzație este, eminentă, șocantă, dar, familiarizându-ne intrucivta cu simbolurile, aproximativ aceleași, vehiculate in cele trei sau patru cimpuri centrale ale fiecărei lucrări, vom constata că pictura ne oferă spre lectură diversele ipostaze ale unuia și aceluiași dialog între pom, floare, piine, cuie, nenumărate cuie (mai exact spus un fel de caiele), pește, cîne (sau pisică, leopard...), pahar și, firește, om. Ar fi destul să urmărim, de exemplu, in această fascinantă punere în scenă, mereu alta, ca o horă în plină mișcare, locul in care sint plasate două ciudate simboluri, cifra romană XII și in însemn cruciat, și vom obține, pe această cale (nu singura, desigur), o anume detașare a „personajului”, un anume accent menit să ne atragă și rețină atenția. Este vorba de-un simplu joc, de o nevinovată regie, dar surpriza pe care o stărnește conține o evidentă doză de inefabil, un farmec in plus, o notă tragică sau, dimpotrivă, apoteotică. Dincolo de rigoarea și economia desenului, care mai mult sugerează decit spune, mai mult trimite decit redă, sau de armoniile cromatice in care domină rafinate griuri de roșu, de verde și galben, freamăta o lume aparte, inscrișă într-un univers care creează, pe de-o parte, impresia unei abundente simbolice, iar pe de altă parte, impresia unei devălmășii, dar care, in realitate, este extrem de restrins și de inchingat in organizarea sa internă. Pictorul, se simte clar acest lucru, își conștie pe multa minuițe fiecare lucrare și doar frenezia elaborării este cea care ne transmite falsele senzații de opulență și imprevizibilă punere in pagină a elementelor. De-altfel suportul prim al acestei picturi, oricît de incrementată și livrescă pare ea, este chiar frenezia cu care Ștefan Pelmuș se-apelează deasupra „personajelor” sale, acea sublimă incitare de-a alcătui și realcătui o lume stranie și, totodată, misterioasă, o lume pe care ochiul său a zărit-o nu atât imprejur, in realul inconjurător, cît in interiorul ființei, in nedescrisul încă univers al gândului transpus in simfirie.

VICTOR NIȚĂ

Magistrul

Școala românească de compoziție se află — am mai spus-o in această revistă, arătînd și motivele — într-un plan principal al ierarhiei și interesului european, succesele continue ale creațiilor compozitorilor noștri fiind cîntate, montate și aplaudate pe multe meridiane: iar in cadrul complexului muzical autohton, școala clujeană ocupă un loc de o mare însemnătate, datorat — desigur — promotorului și preceptorului principal al tuturor compozitorilor din Ardeal, care este, neîndoind, maestrul Sigismund Toduță. Născut la Simeria, in 1908, după ce a absolvit secția pedagogică a Conservatorului din Cluj, din 1931, a urmat și cursurile de pian principal cu Ecaterina Fotino-Negru, concomitent cu acelea de

compoziție, aici avîndu-l drept mentor pe marele maestru Marțian Negrea; iar cîțiva ani mai tîrziu, in 1936, el și-a desăvîrșit studiile la vestita Academia Santa Cecilia, din capitala Italiei, strălucitorul student al lui Ildebrando Pizzotti (compoziție) și Alfredo Casella (pian) devenind, după specializare, doctor in muzicologie, titlu extrem de dificil de obținut la severul Istituto Pontificio di Musica Sacra din Roma. Revenit in țară, proaspătul absolvent a funcționat — mai întii — in calitate de profesor de muzică la liceul din Blaj, iar in anii crînceni ai războiului îl găsim la catedra de teorie a Conservatorului din Timișoara, pentru ca in final să revină la Cluj-Napoca, in cadrul Conservatorului din localitate, unde, ca profesor de teorie-solfegiu, armonie, contrapunct, fugă, forme muzicale și, mai ales, compoziție, să devină dascălul sever, blind, plin de tact pedagogic și încăpăținat in formarea unor străluciți compozitori: Cornel Țăranu, Vasile Herman, Hans Peter Türk și alții, îi continuă, iată, astăzi, nu numai opera sa pedagogică, dar îi duc și mai departe principiile creatoare, cunoscutele lor lucrări constituind — poate — cele mai frumoase roade ale muncii didactice, plină de speranțe, investită in ei de către profesorul lor.

Așadar, dacă numele lui Sigismund Toduță este legat nemijlocit de făurirea noii școli clujene de compoziție — și nu numai a acesteia — se poate afirma de așezat, cu legiții mindrie, că această școală s-a născut după 1948, deci in anii orînduirii socialiste, precum și faptul că ea datorează totul, privirii atente, părintești, pe care România socialistă a avut-o, permanent, față de învățămîntul general și artistic, deoarece, nicidecum, țara noastră nu a beneficiat de atîtea virfuri interpretative și creatoare de însemnătate mondială! Este drept că in conștientul nostru, al principilor care au orientat drumul creator al compozitorului, pe primul plan aflîndu-se omofoniile, cu referire la muzica gregoriană, bizantină și românească, vizind și puntea de legătură, indestructibilă, care s-a format între ele de-a lungul secolelor, cu structurile lor medale și ritmice specifice. Apoi, intensele studii efectuate asupra polifoniei vocale a Renașterii, ori a celei instrumentale din epoca Barocului, toate, au conștientizat spre cea trăsătură a creației compozitorului clujean, in care polifonia modală se află in centrul atenției sale.

Dacă am adăuga tuturor acestora și activitatea prodigioasă manifestată de Sigismund Toduță in domeniul muzicologiei, numele său figurînd ca autor pe copertile foarte mult tratate și ale altor volume de mare interes muzical, vom conchide că marile distincții obținute de-a lungul timpului — vom conchiziiona că toate cele enumerate mai sus au însemnat, in fapt, atestarea oficială a prețurii din partea publicului larg, a omagiului tuturor muzicienilor români, acordate lui Sigismund Toduță care este

denumit cu vechiul și perenul titlu onorific, purtător al respectului, MAGISTRUL!

CLAUDIU NEGULESCU

Bucurii de iarnă

Cu numeroase și bine alese emisiuni literar-muzical-coregrafice a cîștit Radioteleviziunea Română in veci sărbătorita noastră Mare Unire. Reportaje pe locuri încărcate de istorie, mărturii ale contemporanilor adunării cu caracter plebiscitar de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, mărturii externe despre lupta pentru unitate națională a poporului român, evocări, documentare, portrete, scenarii radiofonice, pagini din lupta poporului român pentru continuitate, unitate și independență națională oglindite in filmul nostru artistic, din literatura Marii Uniri au marcat cum se cuvine marea implinire a idealului unității naționale de acum 67 de ani.

Două ediții ale emisiunii Cîntarea României — De pe marea scenă a țării pe micul ecran, realizate in colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Alba (regizori Cornel Todea, Hero Lupescu și Vlad Bitcă), s-au constituit într-un adevărat imn al unității „țării noastre cu trei inimi și c-un singur suflet mare”. Iar emisiunea de duminică trecută, redactată de Mihaela Macovei, col. Nicolae Cenușă, cpt. Valeriu Pricină, Călin Dinischiotu, ai cărei protagoniști au fost muncitorii, țărani și intelectuali îmbrăcați in haine militare, ne-au întărit credința că vatra noastră strămoșească este apărată de piepturi in care bat inimi viteze. Cîntecele și marsurile ostășești, pline de patriotism și patos revoluționar, au vibrat cu bărbăție, trezind erou in toate inimile de români. A fost o apoteoză a marii sărbători. Prietenii văilor verzi, filmul Televiziunii cehoslovace prezentat in serial pentru cei mici, s-a terminat. Cîntecul iubirii — Mică antologie de poezie românească (versuri populare, precum și poeme semnate Mihai Eminescu, Nichita Stănescu, Mihai Beniuc, Lucian Blaga, Ștefan Aug. Doinaș) a fost o pagină frumoasă a Albumului duminical alcătuit de Eugen Dumitru. Tot la Album duminical se pare că se permanentizează o rubrică nouă: Teatrul vesel de după-amiază. O salutăm cu bucuria cuvenită. Bucurie a prilejuit telespectatorilor de toate vîrștele și selectarea pentru rubrica îndrăgita Cascadei risului a unor secete de marii noștri actori de covente din filme românești jucate Călinescu. Așteptăm să-i revvedim Birlic, Amza Pellea, Puiu dem și-n alte emisiuni. Să nu fie uitați nici Marin Moraru, Al. Giugaru, Toma Caragiu, Octavian Cotescu. Căutați și ne bucurați, Marioara Olteanu și Doru Dumitrescu! Vă veți bucura, alegînd, mai mult decit noi. Și tot bucurîndu-ne, începem să ne gîndim la marea noapte a Revelionului. Ce forțată creatoare o domni in studiourile Radioteleviziunii?

REGHINA VĂRVICI

Cronica literară de ROMUL MUNTEANU

Poetul, tînar să fie...

Intotdeauna mi-am inchipuit că adevărații scriitori care schimbă fața poeziei sint tineri. Umbrele lui Goethe, Baudelaire, Rimbaud, Eminescu se apropie, parcă, de mine pentru a confirma o astfel de convingere. Ajuși in perioada senectuții înțelepte, poeții emit aforisme previzibile.

Mitul poetului inspirat, acreditat de Platon, nu reprezintă o simplă fantezie a unui filozof. Poezia ca simplu product și autorul văzut doar ca un scriitor confirmă doar o literatură manufacturală sau una emisă de mașinile de calcul.

In epoca noastră se scrie prea multa poezie a cuvîntului, bazată pe sensuri explodate și dispersate in enunțuri ludece, incoerente.

Poemele lui Mircea Dinescu din Rimbaud negustorul (Editura Cartea Românească) aduc din nou pe prim plan acea stare fericită a creației lirice, cînd conștiința inocentă se întilnește cu o realitate care stă sub semnul suspiciunii. Poetul citește această realitate „supranațională” pentru a decela semnele condiției umane a lumii de azi. Memoria afectivă a poetului funcționează ca o conștiință planetară. Strigătul de revoltă sau de durere este inscris in enunțuri care absurdizează existența, ducînd-o spre gradul zero al raportului său cu omul, tentat in mod sisific să se despovăreze de presiunea agresivă a exteriorului.

Chiar dacă uneori in versurile lui Mircea Dinescu simțim ecouri îndepărtate din poezia nostalgică a lui Esenin sau descintee întoarse pe dos, desprins din marea mașinărie artistică a lui Arghezi, nota dominantă a volumului Rimbaud negustorul rămîne spiritul polemic, persiflarea, poanta menită să sporească spațiul semantic al unui text.

Mircea Dinescu creează o atmosferă grea, de sfîrșit de mileniu, grefată pe o existență amenințată să-și piardă coloana axială, să se descentreze. De aceea, imaginile din universul său poetic sint mișcate, obiectele ies din funcțiile lor obișnuite, oamenii sint deviați de pe traseele programate. In starea de sciizune a conștiinței, individul se desparte de sine: „Surioară rimă, frate vierme, / Nu văzurăți trupul meu pe-aici? / — Cum să nu, doar l-a-mpărțit in ferme / Moartea chinuînd pe cataligi.”

Intr-o existență aplatizată funcționează un reduționism elementar, iar omul intră astfel într-o frăție cosmică, situată pe scara de jos a visurilor sale pitice.

Mircea Dinescu percepe cu precădere stări catastrofice in curs de a se face. Lumea se rostogolește pe un traseu descendent, căpătînd sensuri și culori de caricatură. Asemănat cu un clovn care ride, omul privește in jurul său spectacolul unui mare mecanism dereglat: „Că miturile toate bollesc ca după nunta, / ce-a fost se mai repetă doar veșed și călîmb, / pun degetul pe rană și rana nu mai cîntă, / Icar scîlb / pe-o rină in lanul de porumb.”

Intr-un univers care nu-și mai exercită spritul protector asupra ființei umane, poetul proclamă dulceața modului de-a fi, trăirea ca o mingiere a marilor rani existențiale. Enunțul literar atinge grade de poezitate maximă. Înțilnirea dintre cuvinte este absolut inedită, întreaga poezie cultivată de Mircea Dinescu fiind un imens concetto: „Munții bat ca rufe pe sfoară / lămpile se pîrguiesc spre scară / n-o să calc asfaltul să nu-l doară.”

Pendulînd multă vreme între versul liber și rima tradițională, scriitorul a revenit masiv la practica poeziei structurale in mod clasic. Gestul trebuie reținut cu atît mai mult cu cît el s-a săvîrșit într-un timp de invazie a nopozitei descenstrate, ilogice, in viața noastră literară. Or, Mircea Dinescu este un virtuos al cuvîntului, un posedat de arta combinatoarie inedită, dar mereu inteligibilă. Cînd versul popular, de pildă, intră in arsenalul său literar, poezia se simte fecundată cu noi valențe estetice. Tonurilor elegiace din Ce te legeni, Mircea Dinescu le opune metaforele grele de sens (Masa), poezie in care omul se dezmiardă murînd prin absorbirea „mioritică” de obicei: „Prună arsă vai și-amar / mi-am legat cobza de par / și-am intrat in crîșma lată / cu iapa dezacordată.” / ... / „Paște-m-ai pină-n călcii, / pune-mi-ai mormintu-n cui, / că mi-e cald și mi-e prea mică / blana ta de scindurică.”

Mircea Dinescu acreditează poezia ca filozofie asupra existenței cotidiene. Lirica sa este antiiluzionistă și tragică, chiar dacă fața sa exterioară se configurează ca un discret suris (rinjet) complicitar spre lume. Existența serială reduce marile dimensiuni ale ființei umane, retrasă într-o stare de ataraxie. „Biv Vel Vierme coase-mă la loc / ca pe un olog de alt olog.”

Fără îndoială că vocile poeziei sint variate și in epoca noastră. Monotonia, existența unei poezii univoce ar fi inusuși certificatul de paupertate fără ieșire al poeziei lirice.

Versurile lui Mircea Dinescu nu mai reprezintă doar un strigăt in existență, pierdut într-o lume surdă, fără deschidere la ecou. Opera lui Mircea Dinescu constituie o voce singulară, recunoscutibilă ca poezie pe orice meridian al globului. De aceea, poetul trebuie să rămînă tînar in (prin) poezie.

CAP LIMPEDE

● Premieră absolută: Teatrul dramatic „Maria Filotti” din Brăila, tîmpus atenției generale in ultimele stagii prin consecvența cu care a promovat un repertoriu divers, de înaltă înțuită ideologică și artistică, prin valorificarea potențialului de creație al colectivului și prin diversificarea mijloacelor artistice, a adus in scenă, de curînd, o nouă premieră absolută, piesa Pinda, a patra pusă in scenă la Brăila, a dramaturgului Ion Bălan.

● Numai ipoteze? De-a lungul a trei numere din Contem-

poranul (42/18 octombrie, 43/25 octombrie și 44/1 noiembrie), la care se mai adaugă și o Addenda, in numărul următor, Corneliu Leu publică un studiu interesant, pe alocuri tulburător: Intre Zalmoxe și Pythagoras. Îndeamnă la meditație următoarea ipoteză: „Mi-aș pune întrebarea, zice Corneliu Leu, dacă, oare, ei au fost mai inapoiți din acest punct de vedere (al scrierii, n.n.) față de alte popoare, dacă civilizația lor a marcat o lipsă prin aceasta sau, dacă, mergînd pe căi proprii, găsînd direcția unor astfel de mijloace, nu cumva au des-

coperit o altă formă de manifestare sau consemnare a spiritualității lor (sublinierea noastră), formă pe care noi nu sintem apți să o recepționăm, pentru că, de milenii, ne-am format unilateral, in cultura scrisului? ! „Geto-dacii scriau, se afirmă in unele izvoare, pe tablețe de lemn, pe răboj, mai scriau, susține C. Daniel, pe păsările de iască și de ciuperci, știri simple, laconice, dar nu e imposibil să fi minuit și un instrument de comunicare mai la demînă.

De reținut este și ideea referitoare la hitiți și la textele hi-

lute, popor pe care autorul îl crede inrudit cu tracii și mai ales cu geto-dacii. La unii autori (vezi dr. Gabriel Iliescu) ideea aceasta tinde să depășească stadiul de simplă ipoteză.

Chiar dacă pe alocuri se întilnesc și unele inexactități (referitoare la primele forme ale scrisului, de pildă), studiul Intre Zalmoxe și Pythagoras devine incitant, tulbură pe alocuri apele in intenția de a le limpezi mai mult, îndeamnă cercetătorul a se apleca mai cu dragoste și mai cu tărie asupra observării mai profunde a acestui spațiu românesc,

atît de bogat in urme de prezență omenească activă și continuă încă din paleoliticul mijlociu. (N. Grigore Mărășanu)

● O excelentă rubrică, intitulată Miriapod, semnează in ziarul județean Viața Buzăului colegul Corneliu Ștefan, ziarist dotat cu remarcabil simț de observație și cu un umor de cea mai bună calitate. Miriapodul, este citit cu plăcere, cu luare aminte și, firește, cu folos. In ce ne privește ne-am amuzat de o întimplare strict autentică potrivit căreia un anume cetățean, piimbîndu-se

printr-o pădure de munte, se întilnește cu o ursoaică și puilul acesteia. In loc să-și vadă de drum, cetățeanul s-a apucat să arunce cu bulgări de pămînt in ursoaică și-n pui, a început și ea să arunce cu bulgări de pămînt in respectivul cetățean. Duelul a durat ce-a durat și fiecare și-a văzut de treabă, pentru că, precizează Corneliu Ștefan, am uitat să vă spun că între combatanți se afla o „prăpastie. (Victor Niță).

● Ca să se amuze un cunoscut filozof dădea oratorilor următorul sfat: „Cînd nu aveți

replică, insultați-vă adversarul. Publicul va uita obiectul disputei și așa veți ieși cu bine din incurcitură”. Nesesizînd, se vede, ironia cuprinsă in aceste cuvinte, alcătuitorii unui recent număr al revistei „Luceafărul” s-au strădui să pună in practică îndemnul respectiv tale quale. Numai așa se explică inserarea unui „breviar” care cuprinde etichetări iresponsabile. Întrucît acestea se situează sub cel mai de jos nivel publicistic, autorul sau autorii lor — nu întimplător a fost preferat anonimul! — și-au pierdut dreptul de a fi luți in serios (I.D.Goița).

Într-adevăr, pe harta țării, Dobra nu figurează o singură dată

Oricât de mult s-ar bucura locuitorii comunei Dobra de înfloritoare dezvoltare să fie singură cu numele acesteia în toată țara, de fiecare dată când amintesc de locul de băștină trebuie să spună Dobra de Hunedoara. Asta pentru că în România Dobra este și în județul Dimbovița, și în județul Mehedinți și în județul Satu Mare și în alte județe. Frumoasa așezare hunedoreană nu este singură, căci și celelalte se bucură de aceeași haină frumoasă a noului, Dobra nefiind un unicat, ci una din stelele care luminează azi harta României. Dezvoltarea armonioasă a Dobrei de Hunedoara, ca și a celor cu nume identic sau nu, înseamnă transpunerea în viață a dorințelor cetățenilor, a proiectelor lor curajoase formulate în platforma electorală a Frontului Democrației și Unității Socialiste. Și ce au gândit au făcut. Pentru a putea da contur la scară reală tuturor planurilor îndrăznețe dobrenii au ales în fruntea obștii un tehnician constructor. Ea, Eugenia Lazăr, reunind toate forțele locale ale frontului, căci vorba ei, F.D.U.S. este omul muncii în colectiv, a dat Dobrei un chip aparte și în același timp repetabil în toate comunele țării la ora socialismului.

Când am trecut prin Dobra, casa primarului comunei, casă cu două geamuri mari la stradă, avea doar o fereastră cu perdele. O fi primarul burlac? Nicidecum. Primarul e primăriță și are chiar două perdele. Doar că n-a apucat să calce decât una într-o scară, după miezul nopții, după ce și-a rostuit gospodăria și i s-au culcat și soțul și băieții. Ziua, Eugenia Lazăr e primar, dar de meserie e tehnician constructor și în douăsprezece ore o găsești în tot altelea locuri. E în curs de asfaltare drumul de la gară până în centru, betonarea depozitului secției forestiere e pe terminate, la fel și păstrăvăria din satul Roșcani; lucrările de la câminul cultural sînt gata dar încă se fac amenajări pe holuri și în sala de spectacol. S-au construit aici 24 de apartamente și se vor mai construi încă 70 pentru că Dobra va deveni cit de curînd unul din viitoarele orașe agro-industriale ale județului Hunedoara. Cu zece-cinsprezece ani în urmă dobrenii făceau naveta la Lugoj sau la Hunedoara, tinerii rămîneau pe-acolo și tot acolo se căsătoreau; prin sate rămîneau doar bătrînii, copiii nu se mai nașteau. Acum sînt, în opt sate, școli și peste 300 de copii învăța numai la liceul agro-industrial. Clădirea liceului are aerul unui colegiu englezesc, rondurile de trandafiri din centrul comunei au apărut la îndemnul unui horticultor din Arad, cabanele din zona de exploatare forestieră aduc a cabane turistice, încît nu mă pot abține să nu întreb pe primăriță dacă tot ceea ce se vede este urmarea orgoliului dumneai de constructor. Și aflăm că orgoliul nu-i aparține, e al dobrenilor și e pe măsura efortului uriaș, a contribuțiilor și muncii cetățenilor. Și atunci și-au permis să aibă și pretenții...

Pretenții autentice, la fața locului, am întâlnit la Roșcani, la păstrăvărie. O păstrăvărie numai cu apă de izvor 3.000 m. c.! Dar să spicuiem cîteva fraze din avalanșa de gânduri și idei care nu-i mai lasă o clipă liniștită stăpînului viitorilor 600.000 de păstrăvi de apă de izvor, președintele c.a.p.-ului, Mircea Petru: „La început ne-am gândit să facem canalizare și să alimentăm satul cu apă. Dar costă al dracului. Am zis să facem ceva ca să scoatem întii bani. Și m-am gândit la un strand și la o cabană pentru turiști. Ideea cu păstrăvărie e drept, n-a fost a mea, dar e de milioane. Pește crește la patru ani și noi sîntem abia în primul, dar mai știu că la un hectar de luciu de apă se

obțin pînă la 80 tone pețel. Vreau să fac un camping, un popas, cu stîna, cu brînză și cașcaval la căpaci și chiar cu gîscă la grătar. Gogoși cu brînză, un pod, o păcură și de ce nu vara, chiar un bazin cu apă pe care să-l încălzesc soarele și în care să se scalde cucușoarele. Pentru că vor veni turiști. Încerc să deschid o peșteră pe care-o știu de cînd eram copil. Acolo au intrat cu bărci, cu scară și cu funii și ne-au zis că sînt mai multe lacuri. Iată deci cîte posibilități se deschid într-un oarecare sat de pe întinsa Vale a Mureșului dacă oamenii lui au minți iscoditoare și dragoste de muncă și viață.

O altă idee, mai veche, dar materializată abia de un an a fost cea a apei pentru irigații. Rîul Dobra curge pe lîngă sat, dar le-a trebuit un sistem mai ieftin de pompare așa că beneficiind de o oarecare diferență de nivel au mers pe căderea liberă. „Am făcut rost de conducte vechi de la Mintia, ne spune Eugenia Lazăr, conducte mari de cîte 12 m bucata, pentru un kilometru de țevi. Cînd le-a văzut primul secretar al județului, ca să ne ambiționeze, mi-a zis că ideea nu-i rea dar că n-o voi face nici într-o sută de ani. Vorba asta n-a făcut altceva decît să-i ambiționeze pe oameni; și pe-ai noștri dar și pe cei care au ziseră de ea. Așa că ne-au sărit în ajutor mulți. De la termocentrală am primit carbid, electrozi și sudori și în loc să dureze o sută de ani am reușit să irigăm o sută de ha. Primăvara trebuia să așteptăm o ploaie ca să ne apucăm să plantăm legumele, acum vom planta la vreme și vom face udările necesare”.

Mergem de-a lungul conductei, pe lîngă o parcelă de salată care arată numai bună de cules — adevărată trufandă, dar gîndul primăriței trece la următorii kilometri de țevi, la viitoarele hectare cu porumb și grîu ce vor fi irigate. Oamenii au căpatat curaj, nu se mai tem de ideile prea îndrăznețe și acest lucru se vede chiar plecînd de la faptul că centrul comunei arată ca al unui orașel, ei, oamenii, muncesc în condiții igienice și sănătoase iar clipele libere și le pot petrece la cafebarul ultra modern sau la restaurant. În ambele localități meșterii din Dobra au ținut ca totul să fie făcut de mina lor, de la elementele de mobilier pînă la ultimul detaliu de decorație interioară. Au pus nu numai pricepere ci și suflet și mai ales ambiție, ambiția de a aduce în Dobra ceva din atmosfera marilor orașe.

Fotorepor

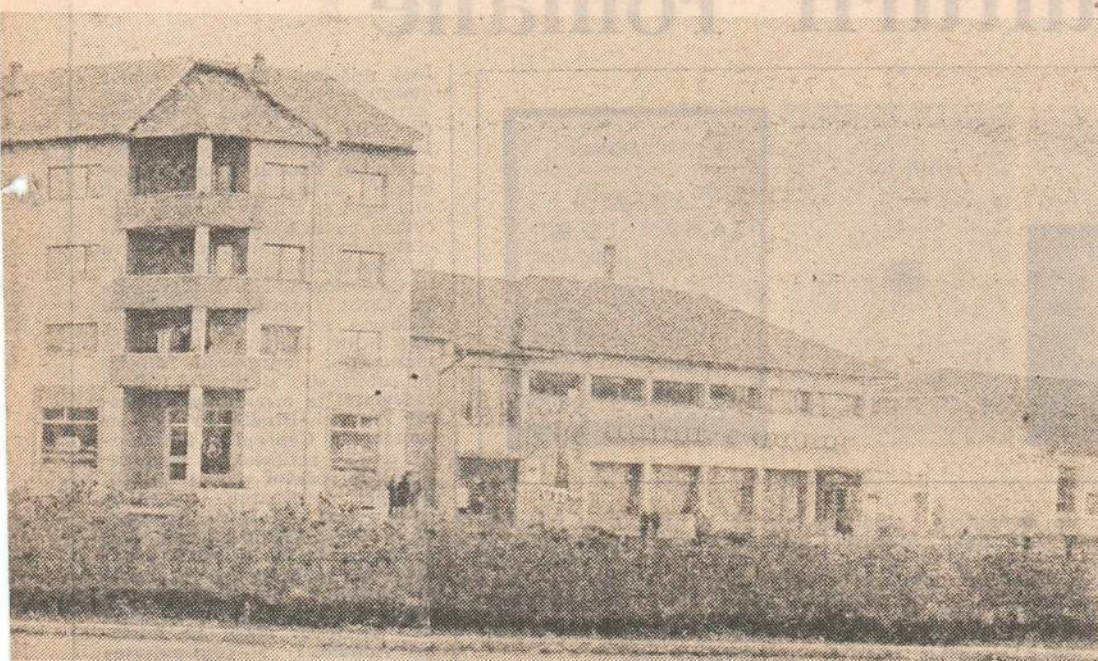

Costumul pădurenesc și un cor de o sută de ani vorbesc deja despre tradiție

Un oraș agroindu

Cu atelierul de timplărie și depozitul forestier începe mica industrie

Dobra la timpul prezent

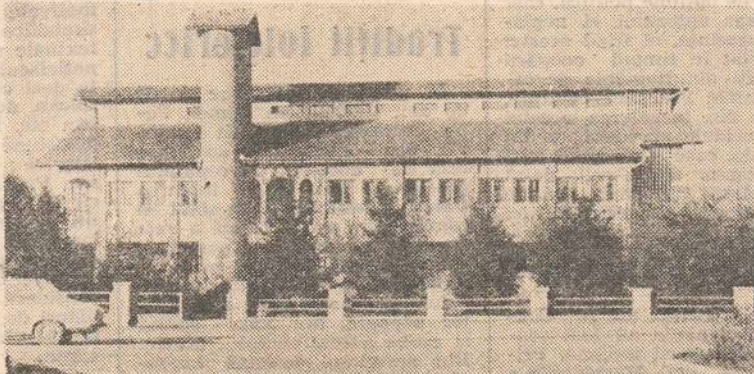
ELENA GHERA

O reală demonstrație : cu forțe proprii doborârii au irigat 100 ha de grădină. Acțiunea continuă și pentru grâu și porumb

mnă în primul rând brazde
oare

Turnul primăriei - un unicat

orul muzeu, deocamdată, o singură încăpere

Un an de muncă însuflețită au făcut dintr-un simplu izvor o modernă păstrăvărie

Vreme de peste un secol, „semnul heraldic“ al Făltăceștii l-a reprezentat gara. Așezată la confluența Jiului cu Motrul — și deopotrivă la cea a județelor Dolj, Gorj și Mehedinți — gara din Făltăcești părea să-i fixeze definitiv acestui oraș un destin de loc prin care doar se trece și foarte rar se rămâne. Aici opresc zilnic 27 de trenuri, frecvența sosirii și plecării lor fiind și acum o unitate de măsură a vieții acestui oraș, un fel de puls al unei așezări pentru care gara nu reprezintă ceea ce reprezintă pentru altele, adică doar un „plămân“ prin care se putea respira spre o bună parte din restul țării ; pentru Făltăcești gara a reprezentat din 1866 încoace chiar „inima“ acestei așezări, ce părea resemnată cu postura sa de loc aflat la răscruce de vânturi și de gânduri. Tăcâniul sacadat al trenurilor n-a lăsat loc și timp, n-a creat decât foarte rar răbdarea necesară ridicării unor lucruri care să rămână, care să dureze. În 1880 apare un spital, iar în 1903 — o fabrică de traverse și scinduri pentru calea ferată care, la data naționalizării, avea 135 de muncitori. Tot atunci mai existau niște prăvălii, o presă de ulei și două mori mecanice. În 1952 localitatea se electrifică, în 1955 se asfaltează șoseaua națională (de fapt, strada principală) ; tot atunci se construiesc un cămin cultural și un cinematograful ; în

local al F.D.U.S., un intens proces educațional pentru schimbarea mentalității oamenilor, pentru atingerea în comportamentul fiecăruia a cotelor minime de urbanitate la care îndeamnă și spre care este orientat noul destin industrial al orașului. Un asemenea proces, la consistența la care se impune, cere mai mult decât bunăvoință. Viața culturală a rămas într-un fel la nivelul de cămin cultural același de pe vremea cind Făltăceștii era comună : o sală, un hol, două birouri și acele celebre scaune-bănci care pot fi date la o parte pentru a se crea un ring de dans. Procesul de culturalizare de aici, în lipsa unei instituții pe măsură, pretinde un plus de inventivitate și pasiune care să ridice nivelul a ceea ce se face în prezent, care să ofere locuitorilor o altă perspectivă și un alt orizont cu privire la actul cultural, care să dea o altă consistență și o altă amplitudine acțiunilor mai mult sufletiste care compun deocamdată „mişcarea culturală“.

Obiectivele F.D.U.S.-ului din Făltăcești vizează deci, dincolo de concretețea și ritmicitatea sarcinilor curente, o asemenea mutație de perspectivă în felul de a fi al „interiorului“ orașului. Iuările de puls sînt destul de frecvente. Nu demult, Comisia orașenească a F.D.U.S. pentru îndrumarea și coordonarea controlului oamenilor muncii a or-

Făltăcești : spații pentru interioare de conștiință

în 1956 se înființează liceul, în 1960 — poșta, în 1963 — poli-clinica, în 1965 — fabrica de piine. Între 1962-'66 se construiesc primele 3 blocuri de locuințe, cu un total de 48 de apartamente : erau primele semne timide ale ideii de stabilitate. Incet, incet localitatea s-a conectat la ritmul general de dezvoltare a întregii țări, deceniul trecut fiind perioada cea mai densă în realizări palpabile din întreaga istorie a Făltăceștii. Statutul de oraș pe care Făltăceștii îl are din 1968, nu rezolvă însă automat problema urbanității acestei așezări. Marea problemă a Făltăceștii contemporane este de a fi un oraș cu mod urban de viață și comportare. Cu alte cuvinte, este problema a ceea ce se petrece în spatele gării, acolo unde au prins contur spații ce trebuie, însă, populate cu anumite interioare de conștiință. Componenta materială a unei noi cote de civilizație a fost realizată aici, dar ea este doar necesară nu și suficientă pentru ca această civilizație să se regăsească plenar în întreaga viață a orașului, pentru a deveni veritabilă lui stare civilă. Este subiectul la care am zăbovit îndelung într-o discuție cu președintele Consiliului orașenească al F.D.U.S., Constantin Răducanoiu, bărbat tânăr și luminos care investește în postură sa actuală multă profunzime intelectuală, echivalentă cu luciditatea unui lider de acțiune obștească pentru care responsabilitățile cu care a fost investit nu se pot epuiza prin acte formale.

Starea de conștiință urbană a orașului Făltăcești o determină oamenii săi. Detașamentele muncitorești care s-au format aici provin din oameni care au practicat agricultura și care și acum lucrează în C.A.P. sau în fermele I.A.S.-ului. O conștiință muncitorească nu se poate forma de-a lungul unei singure generații. Speranțe se pun în forța de influență a navetiștilor care vin din „metropola“ Craiovei și care aduc ceva nou dintr-un oraș consacrat. Dar și această formă de educare între „două trenuri“ are limitele ei subînțelese. Cercul vicios se închide atunci cind se pune problema stabilității. Vecinătatea magnetizantă a Craiovei este prea dominantă pentru a mai sta pe gințuri atunci cind se pune problema opțiunii ; și argumentele decisive țin tocmai de acestea — de școală și calitatea pregătirii, de posibilitățile de instrucție și educație, în sens larg, de forța culturalizatoare a întregii ambianțe. Este necesar, în Făltăcești, spunea președintele Consiliului

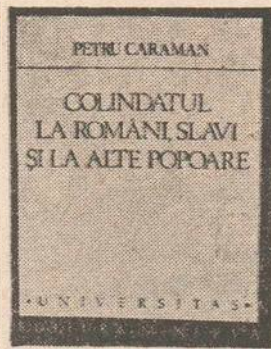
organizat o consfătuire cu toate cele 42 de echipe de control obștesc, în care s-a analizat activitatea acestora dar s-a configurat o imagine de sinteză a stării de lucruri în diferite compartimente ale vieții orașului. Reluăm, pentru forța lor de sugestie, citeva din aspectele relevate cu acest prilej : la cofetărie să nu se servească băuturi alcoolice, o cursă pe zi spre I.T.M.E. este insuficientă (întreprinderea e la aproape 5 km de oraș), după cum nemulțumitoare este și starea celor două autobuze, a căror activitate, coordonată de la Craiova, rămâne nu de puține ori la latitudinea șoferilor (Păuna Gheorghie, președinte al Comitetului sindicatului din I.T.M.E.) ; calitatea muncii la fabrica de piine a scăzut, oamenii sînt indisciplinați (Boltașa Victor, pensionar) ; atitudinea vinzătorilor lasă deseori de dorit, instalația de apă de la alimentarea dintre blocuri e mai mult defectă, laptele să fie distribuit în mai multe centre (Ruşinaru Ecaterina, vicepreședinte al Consiliului popular orașenească și al Comitetului orașenească al O.D.U.S.) ; la hală nu se respectă ordinea de către cetățeni (Tomescu Constantin) ; Casa de cultură nu răspunde cerințelor, bufetele de întreprindere să fie aprovizionate mai ritmic (Bădescu Ion, vicepreședinte al Comitetului sindicatului din I.U.P.S.) ; presa vine nu o dată târziu, după ce chioșcurile respective au închis, echipele de control să verifice dacă există comenzi pentru mărfurile deficitare, complexul comercial nu colectează borcane din lipsă de personal, în jurnalele de control nu sînt stipulate măsurile luate de unitățile respective în urma sesizărilor făcute de controlul obștesc, o importantă cantitate de apă minerală a fost refuzată de o unitate din oraș, în timp ce lumea solicită mult acest produs (Turburan Marin, secretarul Consiliului orașenească F.D.U.S.) ș.a.

Relativ la aceste aspecte, care, desigur, pînă la data apariției acestor rânduri, vor fi lăcut deja obiectul intervenției organelor și instituțiilor vizate, este de menționat atît cît sînt rodul unei acțiuni a F.D.U.S. cit și că, așa cum spunem, configurează cite ceva din ceea ce se petrece în spatele gării din Făltăcești — o instituție seculară care va trebui să se resemneze în fața ceea ce dă și va da adevărata viață a Făltăceștii, veritabilul său semn heraldic de urbanitate și civilizație.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Memoria culturii române

Memoria unei culturi este mai mult decât propria ei istorie, pentru că numai în limba maternă, spune filosoful, și amintim lucruri pe care nu le-am știut niciodată. Pentru a participa însă cu adevărat la cultura noastră, alături de generoasă și de deschis dialogului, trebuie să-i păstrăm moștenirea, să-i cultivăm profilul specific și să-i urmăm căile. Iar căile culturii române s-au dovedit nu o dată fertile, incitante, surprinzătoare. Un român cercetează în Spania urmele geților și descoperă lucruri aproape neverosimile care atestă puterea de iradiere a fondului nostru arhaic; altul supune unui examen critic filosofia vremii sale și extrage învățăminte pentru contemporani; în fine, un al treilea cercetează, cu devoțiune și competență, una din tradițiile folclorice ale românilor, închegând totodată o viziune teoretică de referință. Cei trei sînt Alexandru Busuioceanu, Constantin Antoniadă și Petru Caraman, ale căror studii, readuse în conștiința cititorului, au, deopotrivă, semnificația unor restituiri și valoarea unor exemple culturale.

Istorie și legendă

O personalitate „rămasă nedescifrată” de contemporani — așa ni-l restituia Ion Frunzetti pe Alexandru Busuioceanu în 1980, în *Evocarea* care deschide frumosul volum de *Scrieri despre artă*, alcătuit la 19 ani de la dispariția sensibilului istoric și comentator de artă plastică. De curind, Alexandru Busuioceanu este din nou prezent cu o lucrare de genul celor care fac epocă în istoria unei discipline: *Zamolxis sau mitul dacic în istoria și legendele spaniole* (Meridiane, 1985), ediție îngrijită de Dan Slușanachi, cu o evocare de E. Battisti. Se continuă deci o acțiune de recuperare, începută în 1977 în revista *Secolul XX*, continuată în 1978 (*Magazin istoric*), 1979 (*Luceafărul*) și 1980 (*Scrieri despre artă*), dar rămân încă manuscrise nepublicate, în special poezii (Alain Bosquet a publicat ceva în 1968 în limba franceză într-o antologie nefericită) dar și eseuri, corespondență foarte variată.

Alexandru Busuioceanu, poet, critic și istoric de artă, o vreme diplomat și profesor universitar, a avut desigur amestecat și dramatic al multor intelectuali prinși fără scăpare de știrile secolului. Născut în 1896 la Slatina, depune o bogată activitate de editor, publicist și dascăl, care cunoaște o culmiță oficială la începutul anilor '30, când începe să se ocupe de custodia colecției regale de pictură pe care o inventariază și o prezintă publicului. În 1933, la capătul unui șir de cercetări, este numit suplinitor la conferința de Istoria artei a Universității București, secundându-l astfel pe fostul său concurent la postul de profesor, George Oprescu, care îl învinsese cu patru ani înainte, nu fără ajutorul șefului comisiei de examinare, N. Iorga. Profesor de excepție, cu o metodă modernă, cu un stil critic și interpretativ de mare sensibilitate, Alexandru Busuioceanu reușește în scurt timp să coaguleze un grup restrâns de studenți și discipoli, cărora le înșuflă pasiune și acritie. În 1942 este numit director al Institutului de cultură română de la Madrid, profesor de limba și cultura românească la Universitatea madrilenă și consilier cultural pe lângă ambasada noastră și în aceste funcții — aparent strălucitoare, în realitate, adică în vremea de mare tulburare a războiului, chinute și chinuitoare pentru un iubitor de țară — a contribuit capital la o mai bună cunoaștere reciprocă a celor două extremități latine ale continentului. Moare în 1961, iar în 1970 arhiva sa este adusă în țară, printre manuscrisele respective găsim și *Zamolxis* o *el mito dacio en la Historia y Leyenda españolas*, text parțial inedit, căruia Dan Slușanachi îi adaugă o introducere și un eseu rezumativ, *Utopia getică*, ambele publicate de autor în 1952 și, respectiv, în 1954. Introducerea din 1954 fusese urmată — în revista *Destin* din Madrid — de ultimul capitol al lucrării *Zamolxis* și a prilejului lui Mircea Eliade o scrisoare emoționantă reproducă în volumul de azi.

Așa cum se prezintă în volum, proiectul lui Alexandru Busuioceanu (proiect născut, cum spun sociologii, prin *serendipitate*, a căuta ceva și a găsi cu totul altceva, la fel sau chiar mai valoros) a fost acela de a prezenta modul în care Dacia și dacii au fost implicați în legende spaniole. Inițial autorul a pornit de la ideea studierii ecoului stîrnit de campaniile lui Traian în Dacia, împăratul învins și învingător al lui Decebal fiind de recunoscu-

tă origine hispanică. Rezultatul investigațiilor este negativ, cronicarii medievali au înregistrat desigur originea lui Traian, victoriile sale în Dacia, dar „căutînd tradiția hispanică a lui Traian și copios dezvoltată de aproape toți vechii cronicari spanioli. Un vers echivoc al lui Lucan, interpretat ca un vaticiniu de sfîntul Isidor, a dus la această legendă, după care dacii, identificați cu goții, au năvălit în Spania și au început istoria nouă a poporului hispanic. De la Isidor din Sevilla, legenda a prosperat, a prins rădăcini în toate cronicile și istoria dacilor, într-o formă fabuloasă, a intrat ca un capitol întins în însăși istoria Spaniei. Numele dacice ale lui Zamolxis, Burebista, Decebal, Decabal ș.a. se întîlnesc astfel la sfîntul Isidor, la arhiepiscopul Rodrigo Jiménez de Rada, la Alfonso el Sabio — pentru a nu-i cita decât pe cei mai mari — luînd loc în genealogia însăși a poporului hispanic... Simburele de istorie se transformă în legendă și la culoarea celorlalte fapte care alcătuiesc istoria pierdută în neguri”. Istoricul a căutat deci urmele faptului real al debutului colonizării Daciei de către un împărat de origine iberică și a găsit o legendă exact inversă, care pune pe seama geților sau a dacilor întemeierea poporului spaniol. Argumentele prezentate de Alexandru Busuioceanu sînt suficiente, dar și șocante, în orice caz necunoscute istoriografiei românești. În heraldica spaniolă se întîlnesc jugul și săgețile, semne dacogetice, ale căror origini istoricul le detaliază cu metodă. Prezente și astăzi pe stema regală a spaniolă cele două elemente amintesc de o epocă în care fiecare nobil iberic trebuia să-și demonstreze ascendența getică! O ascendență mitică fără îndoială, dar din „lectura” acestui mit cercetătorul scoate date noi despre circulația culturală într-o epocă din care lipsesc aproape cu desăvîrșire sursele scrise.

Redactată într-o limbă pregnantă, poetică prin ascetismul exprimării, cartea de față este un document inedit pentru cultura noastră, din ce în ce mai completă, pe cale de a-și fixa cu precizie locul și funcțiile pe latreg parcursul său milenar.

ALIN TEODORESCU ■

Orizonturile vieții și culturii

Prin multilateralitatea demersului său cultural, prin erudiția și siguranța de sine, prin puterea de evocare și claritatea creației sale, Constantin Antoniadă ne apare la mai bine de un secol de la naștere (1880) și la peste treizeci de ani de la moarte (1954) ca un întîrziat om al Renașterii! Poate tocmai de aceea s-a apropiat el cu atîta interes, dar și cu atîta competență, de eroii acelei vremi strălucitoare de trezire spirituală a umanității și a știut să-i înțeleagă, să-i descifreze și să le redea viață în pagini în care știința și literatura se întîlnesc într-o armonioasă imbinare. Antoniadă a strîns în propria-i personalitate funcțiuni deosebite, complementare într-un sens și care, corelate, au dat neîndoielnic ca rezultat un om de cultură de nivel internațional. Juristul și diplomatul, filosoful și sociologul, istoricul și criticul artelor și al culturii, omul de literă au stat alături, completîndu-se fericit în aceeași individualitate.

Ion Mihail Popescu — în prestigioasa *Biblioteca de filosofie a culturii românești* — a redat culturii românești actuale, prin

selecție, un competent studiu introductiv — intitulat, modest, „Prefață”! —, note și comentarii, o bună parte a operei lui Antoniadă, restituită acum în volumul *Opere* („Eminescu”, 1985). *Iluziunea realistă*, *Incercare de critică filosofică* (1907); *Thomas Carlyle* (1909 ed. I și 1912 ed. II-a), *Filosofia lui Henri Bergson* (1910), *Imperialismul culturii germane* (1915), *Renașterea italiană. Trei figuri din Cinquecento — Pietro Aretino, Francesco Guicciardini, Benvenuto Cellini* (1935) și *Figuri din Cinquecento. Princi-pese, curteni și curtezane* (1939) au fost reeditate în acest volum cu grija și acritie. Aceste lucrări ni-l înfățișează pe cărturar în ipostazele sale multiple — ca filosof, istoric și literat —, ne dezvăluie aspecte înaintate ale gândirii sale (în primul rînd democratismul său), iar în ultimele două — însumînd circa jumătate din volum — reinvie imaginea furtunosului dar și atât de desăvîrșitului veac al XVI-lea al Renașterii italiene prin portretizări ale unor personalități, dar și prin o fină înfățișare și analiză a vieții sociale și spirituale.

Lectura operei lui Constantin Antoniadă este revelatoare în a dezvălui — prin studiul introductiv al volumului și prin alăturarea diferitelor sale lucrări — dimensiunile cărturarului. Ea ne descoperă totodată modalitatea lui Antoniadă de a aborda și trata unele probleme de filosofie din primele decenii ale secolului al XX-lea. Remarcabilă rămîne și analiza pe care o face gândirii lui Carlyle și celei a lui Bergson, el fiind departe de a se mărgini în a „rezuma” concepțiile lor, căci textele ne relevă intervențiile sale creatoare cu proprii puncte de vedere. Apărută după ce izbucnise primul război mondial, lucrarea *Imperialismul culturii germane* este în bună măsură și o operă de opțiune politică, care a și atras autorului ei neplăcute consecințe, el fiind arestat și deportat în timpul ocupării unei părți din România de către armatele Puterilor centrale. Reținem din încheierea acestui studiu lucidele aprecieri ale lui Antoniadă, care și-au găsit însă concretizarea după cel de-al doilea război mondial: „Nu ne putem dispensa de germani, nici de contribuția lor la cultura lumii. Infingerea Germaniei va însemna, desigur, însănătoșirea ei”.

Ultimele lucrări ale lui Constantin Antoniadă au fost consacrate Renașterii italiene. Primul volum din *Machiavelli* a apărut în 1933, cel de-al doilea în anul următor, *Renașterea italiană* în 1935 și *Figuri din Cinquecento* în 1939. În cursul a șase ani, tocmai spre capătul unei opere de erudită creație, Antoniadă a redat viață unei epoci și unor oameni deosebiți, a reușit în pagini încă atât de vii să readucă în fața cititorului de atunci, dar și de astăzi (prin prezenta reeditare), o societate aflată într-un pasionant și pasionat proces de mutații, să dăruiască celui ce-l citește imagini de neuitat. Cărturarul și-a întemeiat aceste lucrări nu numai pe un minușios studiu al perioadei, dar și pe acumulările sale de cultură, pe vastul său orizont și pe experiența unei vieți. Reținem atît de semnificativul *motu* al monografiei dedicată autorului *Princepelui*, într-adevăr, cum scrie Ion Mihail Popescu, „prima mare monografie românească despre viața și opera Secretarului Senioriei florentine... și încă, negalată”, „Dacă a existat cineva — scria Antoniadă în acest *motu* — care în cărțile sale și în viața sa să se fi arătat exact contrarul a ceea ce se numește de obicei machiavelic, acesta a fost Machiavelli!” Reeditarea, de altfel, a acestei monografii s-ar

impune și ea într-un viitor pe care-l dorim cit de apropiat. Ea poate să ofere publicului cititor actual interesanta descriere a vieții, o valoroasă portretizare a cărturarului florentin, ca și minușioasă analiză a concepțiilor și operei sale.

Cele două lucrări reeditate în volumul apărut sub auspiciile Editurii Eminescu privind Cinquecento-ului italian se citesc cu un viu interes. Nu e vorba de „istoric romantat”, ci de reconstituire veridică, însă cu dar scriitoricesc și artistic, a unei epoci și a unor vieți. La capătul lecturii lor, datorită erudiției generos, competent și cu atîtea însușiri literare transmise de Antoniadă, ne simțim mai bogăți în cunoștințe, mai înțelegători, dar și mai plini de admirație față de o perioadă în care umanitatea a știut, ieșind din „întunecimea” medievală, să facă atîția pași spre progres, deschizînd drum epocii moderne. Personalitățile, viața cultural-artistică, principiul și principalele, diplomații, curtenii, oamenii de literă și de artă, curtezanele „oneste”, o întreagă lume în acțiune, reinviată în pagini ardente, construite totuși cu severă erudiție, lume în care războiul și conflictele stăteau alături de marile acte de creație artistică și literară, sînt puse în mișcare, aduse în fața noastră, a cititorilor, reînscrise cu însușirile și defectele lor omenesti.

Volumul se vrea — credem — și un omagiu adus memoriei unui cărturar autentic și operei sale. Constantin Antoniadă nu era un anonim, dar astăzi, prin reeditarea atîtor lucrări ale sale, înmănușate într-o prestigioasă asamblare, el a redevenit contemporanul nostru și a fost reintegrat pe deplin culturii românești, ca unul dintre creatorii ei de seamă din prima jumătate a veacului nostru.

DAN BERINDEI ■

Tradiții folclorice

În urmă cu mai bine de 50 de ani, tinărul, pe atunci, Petru Caraman publica la Cracovia, acolo unde își susținuse teza de doctorat cu reputatul profesor Mosziński, lucrarea *Obiceiul colindului la slavi și români*. Era prima formă a unei opere ce va crește pe parcursul cercetărilor ulterioare, prin investigația amănunțită a corpului folcloric specific mai multor popoare, din zona sudică și estică a continentului nostru. Din nefericire, această exegeză, impresionantă prin amploarea ei, nu a putut vedea lumina tiparului, în formă completă și în limba română, în timpul vieții savantului. Datorăm însă inițiativei editurii Minerva și eforturilor Silviei Ciobotaru (care a îngrijit această ediție) și ale traducătorilor Hanna Volpovi, Dumitru Troci și Ștefan Popa, readucerea în actualitate a unei sinteze monumentale, a unei lucrări de referință pentru bibliografia de specialitate, care este *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*.

Personalitatea profesorului Petru Caraman a rămas, și astăzi, într-un con de umbră, deși activitatea depusă în slujba folclorului românesc, a etnologiei în general, este remarcabilă. Vicisitudinile soartei au făcut ca studiile și lucrările sale să nu vadă lumina tiparului, ca ele să rămînă risipite în reviste de specialitate ori, cele mai multe, în sertarele savantului. În fondurile Arhivei de folclor a Moldovei și Bucovinei din cadrul Centrului de lingvistică, istorie literară și folclor al Universității „Al. I. Cuza” din Iași se află întreaga sa colecție de folclor și materiale etnografice (circa 13.000 pagini) și aproape 40 de studii, însumînd peste 6.000 de pagini. Pînă acum, au

fost tipărite, alături de cartea amintită, doar o antologie selectivă de literatură populară (în seria „Caietele Arhivei de folclor”), apărută la Iași în 1982, și studiul *Fămint și apă*, o cercetare aflată la limita dintre etnologie și critică literară, cercetare ce urmărește filiația acestui motiv poetic din opera lui Mihai Eminescu pînă în miturile Orientului și Indiei antice. Citez, dintr-o bibliografie realizată de Ion H. Ciobotaru, alte titluri incitante, lucrări în manuscris, adevărate fîntini de informație și analiză: *Descolindatul în orientul și sud-estul Europei*, *Studiul de folclor comparat*; *Conceptul frumuseții umane reflectat în antroponimie la români și în sud-estul Europei*; *Legănatul — ca muzică și ritual — reflectat în creația artistică-folclorică, mai ales la popoarele din orientul și sud-estul Europei*; *Înfrățirea rituală la popoarele din sud-estul european și originea ei traco-ilirică*; *Reflexul mării în folclorul românesc și continuitatea neîntreruptă a poporului român în Dobrogea de la formarea sa s.a.*

Ceea ce conferă valoare și durată exegezei despre colindat este, în primul rînd, masivitatea documentației. Petru Caraman investighează datina colindatului pe trei dimensiuni: geografică, tipologică, istorică. În primul caz, cercetarea sa este una de tip comparativist; savantul urmărește diversele forme și formule ale acestei categorii folclorice (și, în paralel, diverse tipuri de datini și practici ceremoniale), așa cum se concretizează ele în cultura populară a românilor, bulgarilor, polonezilor, slovacilor, moravilor, cehilor, sîrbilor, rușilor, ucrainenilor, grecilor etc. Aspirația sa este exhaustivul, iar remarcabila cunoaștere a limbilor vorbite în sud-estul Europei îi permite investigarea amănunțită a tuturor acestor corpuri folclorice. Analizele sale, detaliate și obiective, confirmă intuiția lui B. P. Hașdeu care, încă în 1893, afirma: „colinda nu e un slavism la români, ci un romanism la cercetării este dată de analiza tipologică. Folcloristul urmărește principalele categorii de colinde, tinzînd către o clasificare exactă, riguroasă. În paralel el încearcă și o tipologie a datinei, deși, în acest caz, puținătatea informațiilor de teren de care beneficia la vremea redactării lucrării îl împiedică să aibă o perspectivă completă, totalizatoare. Metoda sa de clasificare — valabilă și în tipologiile mai noi — pleacă de la destinatarul colindei, relevînd faptul că motivele epice și structurile simbolice ale fiecărei categorii textuale sînt determinate de beneficiarul colindatului. Vor exista deci colinde de gospodărie, de flăcău, de fată, de jude, de cioban etc. În sfîrșit, o ultimă dimensiune a analizei este aceea istorică; scormonind în vechime, Petru Caraman relevă asocierea dintre datina colindatului și sărbătorile romane de iarnă. El subliniază astfel caracterul de obicei agro-pastoral specific colindatului, pe care-l consideră ca provenind din sărbători de primăvară mutate, datorită schimbărilor calendarului, iarna.

Dimensiunea istorică este completată de aceea genetică. Deosebit de interesante sînt ipotezele lui Petru Caraman referitoare la originea textului colindei: acesta s-ar fi dezvoltat din urările ceremoniale, care aveau ca scop invocarea puterilor naturii și garantarea (în plan metafizic) a belșugului, sănătății, fericii. Incitantă mi s-a părut, de asemenea, ipoteza despre relația dintre colindă și „polajenik”, obicei „cu caracter omenic (prevestitor) și care conține și alte descințe spuse în scopul reușitei în treburile gospodărești” (p. 399). De aici, susține etnologul ieșean, din aceste datini și texte legate de schimbarea crugului și invocarea magică a energiilor firii, s-ar fi dezvoltat, ca o primă formă, generică (în sensul folosit de lingvistica istorică) neatestată, structura primară a colindei de gospodărie. Apoi, prin „specializări” succesive, datorate diferitelor categorii sociale și umane colindate, au apărut și celelalte tipuri de colindă.

Firește, asupra acestor probleme și a numeroaselor idei și demonstrații cuprinse în lucrarea lui Petru Caraman ar putea curge încă multă cerneală.

MIHAI COMAN ■

atelier literar

G. Dumitrescu

Gh. Dumitrescu: S-a pierdut, in mod bizar, in ultima vreme, unul din atuurile importante ale lucrului dv. literar: limpezimea. Ea lipseste si din ultimul plic, inlocuita de ciudate aproximatii si incoerențe — un soi de mici povesti in doi peri, in care se anunta ca se va intimpla ceva care, de fapt, nu se intimpla!... Total se incheie invariabil cu cite un fel de nuce in perete... N-am putut pricepe si retine nimic.

O. Clanea: Ceva mai bine, in „Destin”, „Elegio”.

N. Florin si L. Enache: Preliminarii nu lipsite de interes, dar prea putine pentru a ingaduiri o concluzie intemeiata. Reveniti.

Natalia G.: Cu freama-tul risipit in aceste pagini (prea multe, prea diluate) s-ar fi putut obtine densitatea unui poem bun (poate chiar doua!). De unde, o prima concluzie: a scrie „strins”, concentrat, „a nu turna apa in vin”, a nu lasa vorbele sa curga in nestire... A scrie, deci, mai putin (si a citi de citeva ori mai mult...), tineti-ne la curent.

C. Padure: Dacă voți continua sau nu, asta trebuie sa hotariti dv. insiva. Noi va putem spune doar ca n-ati afuns inca la rezultate demne de interes. După toate semnecle, nici nu va dati toata osteneala in acest sens, nu va pregatiti cum trebuie, nu acordati destul timp si destula atentie etc., ci va multumiti sa

puneti pe hirtie din cind in cind, printre picături si după ureche, citeva versuri la nimercaia. Adevărata creație e altceva, iar drumul ei pretinde dăruire, credință, sacrificiu.

L. Pestreanu: In „Trep-te”, gindul se traduce plastic mai clar, mai deplin, mai convingator. Si in „Niciodată”, intr-o măsură. „Chemare” rămîne mai puțin clară, insuficient epurată de aglomerări conjuncturale, elemente parazitare, etc. Sint de asteptat rezultate si mai bune.

Stardust: E o mare tristete ca v-ati putut gindi, chiar si numai o clipă, sa ne atribuiti nefericita intimplare! Care intimplare ni s-a parut, initial, o ciudatenie oarecare (cum nu putine s-au numărat in lungul anilor, rezultate din simpla minuire abuzivă a ereionului rosu...), dar care, după ce ne-ati amintit o anumită semnificatie biografică (pe care o uitam din clipa cind am aflat-o!) a devenit dintr-o dată altceva decit o ciudatenie oarecare, si a nume o ticălosie oarecare! E clar, acum, ca schimbarea are un sens, e o aluzie intentionată, premeditată, si e clar ca aparține cuiva care cunoaste respectivele im-prejurări biografice! Prin aceasta, lucrurile se leaga de un sector de relatie si de „taine” care sa aparțină in exclusivitate si la care noi (nu si fap-tașul, dar nu v-o si nu ne-o putem explica. Chei-

le „misterului” trebuie sa se afle pe undeva prin memoria dv. (cantați cu atentie!). In noile versuri ceva s-a stins, s-a tocit, freama-tul e in scădere, au apărut automatisme conventionale, etc. Pa-ginile par scrise fără pasiunea de odinioară, la răstimpuri mari, fără convingere, fără inspirație. Mai bine, in „Elegio”, „Crimpei”, poate si „Din viața” (dar logica ultimului distih e cumva bizară, dacă nu chiar comică...).

G. Floreșteanu: Vă supraapreciați și de data asta!... Travestiul e sim-plist, stingaci, străveziu: se aude din adine vechea morisca pisaloaga, usor de identificat in debutul ei interminabil de banali-tăți sfatoase, provin-ciale...
Cristina B., Sorin Ionescu, Radu Ciprian, Corina Andreescu, Marilena Tudor, Natasa Grigoras, Teona, Adrian V., Romelia Barbu, Ionel Dădoi, Marius Călin, Vasile Arcanu, Ludmila Filip, Fana Lian, A. Sigmar, T. Dona, R. Craiova-Popescu, Mireca Calafeteanu, Daniel Olteanu, Luminița N. Iorga, D. Co-difoiu, Cătălin M., Aurel Negoită, Carmen Mihai, J. Dina Stancu, F. Romescu, Mădălina Manole, Stănilă Mihail-Tibi, Ion Mihalea, Vasile Radu Valentin, Ion Lungescu, Luminița Ardelean, Alina Calotă, Zamfira Nicoară, N. R. Manuscrisele nu se impoză.

GEO DUMITRESCU

MEMENTO

Pentru lovite suflute, rănite,
Si pentru inimi care-n lacrimi încă
Iubesc si nu se lasă pustite
Si nu devin in fața jertfei stincă;
Pentru infometata gură-aprinsă
De doruri tot mai vii pentru-o frumoasă
Abia visată dragoste surprinsă
Strivind in gene-o zare de matasă;
Pentru inmaculata lunga veghe
La căpătuiul celui ce disperă
Si, totusi, cu privirea miilor de leghe
Scrutind, schitează lumii-o nouă cră;
Pentru o floare care se desface
Tirziu, dar luminează-o noapte-ntr-oaregă.
Pentru rivnita umbră-a zilei pace,
Pentru un gind de fagure si fragă;
Pentru cel asteptat care revine,
Si pentru zvonul stururilor trase,
Lăsind lumina stelelor in vine
Să luminece ea soaptele duioase;
Pentru o frunză de pelin uscată,
Pentru ciorchina prinsă-n pumni ca-n mreajă

Si care-n dinti strivită te imbată
Ca luna nouă-n ochii plini de vrajă;
Pentru o mină-nținsă către fluturi,
Pentru-o idee de izvor cit soapta
Incinsului de arșiți ca de ruguri,
Pentru o frunte-adine brăzdind-o noaptea
Pentru inzăpezitii de cresuri
Dar insoriți mereu sint de sperante,
Dau drumu-acestor porumbei de versuri
Si crini te pun de zimbete in brate!...

ION CRAIOVA

UNUL LINGĂ ALTUL SINTEM

Dintre ziduri ai plecat
si ai luat cu tine
vesnicia.

Palmele tale
sint încă aici,
lipite de zid.

Drumul azi
de tine făcut
din cărămidă vine
cind te-ai încordat
să respiri.

Zidul de ieri
asupra lui însuși
a căzut.

Unul lingă altul sintem
in zidul încordat
dintre astăzi si mine.

De pretutindeni piepturile
se aud răsulind.

Se-nține pe ziduri lumina.

Sintem zidul
cu terestrele-n lumină.

EMANUEL SOARE

LIED

Te mai zidese in cuvint
Ca pe o rană
Nevindecată mereu
Blinda mea Ană

Liniste nu-mi mai găsece
Nici într-o parte
Lumii as vrea să-i plătesce
Oalele sparte

Lacăt să-mi pun și pe gind
Se mai intimplă
Ca un intors de pe front
Albese la timplă

In amintirea ta mai
Ard ea o tortă
Timpul îmi coase mereu
Cămasi de forță

Pentru un hohot de ris
Nu mai an hrană —
Tu ce mai faci cum o duci
Blinda mea Ană...

VIOREL MUNTEANU

POEM

Îmi cad frunzele
zise copacul
dar eu nu am văzut nici o frunză căzută
îmi cad frunzele nu vezi
îmi cad frunzele
zise el mai apoi
dar eu nu am văzut nici o frunză căzută

crengile mi se usucă
și seva mi se-oprește
continuă copacul
bat vinturi puternice
din rădăcini mă vor smulge
adăugă el stind drept pe verticală

iar eu îl ascultam nedumerit
fără să știu că de fapt
meditează.

NICU SILADE

Adrian Petringenaru:

(Urmare din pag. 9)

adaptare din limba transilvanească (D. neșindu-se astfel însăși existența limbii române?)

— Cum așa?
— Chiar așa. S-a profitat, fi-
reste, de neglijența și neprice-
perca „editorială” a semnataru-
lui. (O să-mi spuneți că, poate,
chiar editorul era un ignorant
in materie; probabil, asta n-o
mai știu). Oricum, variate sint
calle pentru a acredita o idee
care-i agită stăruitor pe unii!

— Deci cind e vorba de in-
terese ostile nouă, nici un pro-
cedeu nu e considerat rusinos
de cei care ne-ar vrea inexis-
tenți!

— Exact. Așa se inventează,
aiurea, in locul unei și uni-
tatei limbii române, o așa-zisă
„limbă transilvanească”, sau, in
altă parte, o așa-zisă „limbă”
cu alt nume decit cel de română,
deși e milenar românească.
Intr-o călătorie de acum citiva
ani am convins cu greu unele
persoane, altfel de bună cre-
dință, că n-am ce limbă să
invăț pentru ca să-i pot
înțelege pe oamenii acelor
locuri, că vorbim dintotdeauna
aceeași limbă. Vizitind, in 1983,
impozantul Art Institute din
Chicago (unul din cele mai
mari muzee din S.U.A.), unde
lui Brâncuși îi este dedicată o
sală întreagă, a fost nevoie să
se corecteze la intervenția mea
verbală și scrisă „precizarea”
că marile sculptor ar fi fost
născut la Pestisani-Ungaria
(?) și că și-ar fi făcut „studii-
le la Cracovia-Polonia” (?). Un
ghid turistic de mare tiraj des-
tinat vizitatorilor Americii men-
ționează la Washington o reșe-
dință unde dădea recepții am-
basadorul... Transilvaniei in
S.U.A. ! (editat nu de oarecine,
ci de „Time and life Interna-
tional”). „Gresala e omenească,
dar perseverența in ea e diabo-
lică” — spune un vechi dicțio-
nar latin. Aș adăuga: și fantezia in
perseverare.

— Ideea că Transilvania n-ar
fi o provincie românească, ci o
țară separată, nu este oare pro-
movață și de filmele despre
„Dracula”, singerosul prinț
domnind peste o „țară” cu
acest nume?

— Da, pentru sute de milio-
ane de oameni simpli, neștiutori
de geografie și de politică eu-
ropeană, ideea este amplu vehi-
culată și prin intermediul ne-
număratelor filme cu Dracula.
Treaba pe care o fac in rindul
celui mai larg public filmele a-

cestea de groază sau umor
negru — eroarea colportată con-
secvent — se repetă și într-o
carte destinată, de data asta,
prin semnătura prestigioasă a
„memuritoarei” academiciene
Yourcenar) celor mai clevate
cercuri de cititori. Și aici un
cunoscut al scriitoarei apare ca
originar din aceeași „țară” nu-
mită Transilvania. Transil-
vania... și atât! Dracula e, de
sigur, o fantasmagorie, o po-
veste simplă pentru mici și mari.

— Da, dar o poveste care a
prins, a avut un succes nebun
pe toate meridianele, devenind
— mai ales datorită filmelor —
un mit al secolului nostru. Ia-
tă-ne in fața unui fapt care nu
e de toată ziua!

— De ce nu ne-am ocu-
pa, păstrindu-ne in datele și
accesibilitatea genului, de un
nou serial, la fel de captivant
ca celelalte, dar care, inserin-
du-se chiar pe orbita cunoscu-
tă, să aibă in plus „măcar” atât:
că Transilvania nu-i o țară se-
parată sau a nimănui, ci o pro-
vincie pe veci românească? Acest
„mic” ciștig de informare
ar fi neindoielnic însoțit și de
un mare ciștig la capitalul ex-
port sau coproducere. Se pot
face, in paralel, producții de
genuri foarte diferite, apelind
la modalități și adresându-se
unor „publicuri” care nu se su-
prapun. Bombardamentul de
westernuri, de toate clasele es-
teticе, inclusiv cele mai facile,
a făcut din niște vâcari oare-
care, din cowboys uitați de
Dumnezeu și de lume, un fel
de feți-frumoși moderni, fără
să se simtă deloc complexați de
lipsa de universalitate a ace-
stui... specific local. Dacă
vâcarii Arizonci sau Kansas-
ului nu erau universali, n-au
stat mult pe ginduri și s-au
făcut ei mondiali prin filme.

— Ce ați propune, deci?

— Să fim bucurosi — și con-
știenți cum trebuie — că socia-
lismul a creat in România o in-
dustrie cinematografică cu om-
meni foarte buni și pricepuți
(vă rog să mă credeți că nu e
nici o complezență in aprecie-
rea asta). Avem o bază tehnică
și umană care poate să facă
mai mult. Să fim bucurosi că
este, să-i folosim și să-i dez-
voltăm potențialul pentru in-
teresele țării. Se pot realiza
multe in diferite planuri ale
informării și propagandei, dar
ceea ce poate (specific) filmul
nu poate face nimeni in locul
lui. E o realitate a secolului că
filmul ajunge ușor la oamenii,
e dorit, „consumat” de cele mai

largi categorii ale populației
(fie că merg la cinema sau că
așteaptă la televizor). Ajungind
mai repede (și la mai mulți)
decit artele clasice, filmul nu
numai că nu umbrește pe ni-
meni, dar deschide porti pentru
producțiile altor arte, pen-
tru cunoașterea inter-umană in
general.

— O întrebare cu care, poate,
ar fi trebuit să începem. V-ați
consacrat predilect regiei de
film, deși pregătirea dv. era de
istoric și critic de artă (cu un
doctorat in estetică la Paris). Ce
a stat la baza acestei opțiuni?
Cum v-ați împlinit-o in timp?

— Dacă, memorabil și exact,
poezia a fost numită „joc
secund”, ce fel de joc, de ce
grad, ar putea fi considerată
activitatea criticului? Nu-mi
reneg scoilele, dimpotrivă, mă
sint un îndatorat al lor și al
tuturor gindurilor, preocupărilor,
discuțiilor, lecturilor și ra-
porturilor umane de care am
beneficiat, direct sau indirect,
datorită „specializării” la care
v-ați referit. Totusi niciodată,
nici chiar in anii cind făceam
cronică săptăminală de artă la
„Contemporanul”, n-am putut
considera critica o profesie pen-
tru mine, ci altceva, mai apro-
piat de notiunea de amator de
artă, sau, dacă nu considerați
prea pretentios, pasiune. Îmi
venea la fel de greu să-mi jus-
tific rostul pe lume in chip de
critic de artă cum mi-ar fi fost
să scriu pe cartea de vizită sau
pe usă „cititor de cărți” sau
„ascultător de concerte”. Regia
de film o consider însă o
meserie penă la oricare alta.
Practicind-o consecvent și cin-
stit pot tenta, stăruind, nădăjdui,
să o duci și pînă la pragul
artei. A mai existat și un alt
motiv, captivant și acablant in
egală măsură pentru cineva
care se simte atras de dialogul
cu ceilalți, de posibilitatea de a
comunica, de a schimba între-
bări și răspunsuri: larga au-
diență a acestei tribune mo-
derne. Cit despre împlinirea
opțiunii...

— Aveți douăzeci de ani de
carieră cinematografică, două
mari premii internaționale pen-
tru lung-metraje, de două ori
premiul I la Festivalul na-
țional „Cintarea României”, nu-
meroase alte premii și diplome
de onoare ale Asociației cine-
maștilor, ca și la diferite
festivaluri internaționale de
scurt metraj. Sinteti mulțumit,
fără indoială, de prioritatea pe
care ati acordat-o creației filmi-
ce in activitatea dv., nu-i așa?
— Nu... In nici un caz nu

incă. Mă consider un om
realist, cu destule defecte, dar
capabil de obiectivare, netimo-
rat de modestie și nezăpăcit de
orgolii. Sint mulțumit, la ora la
care mă întrebăți, doar pentru
faptul că această profesie și
experiența câștigată in cuprinsul
ei îmi permit să am in vedere,
să-mi pregătesc, într-un plan
deocamdată strict personal, două
ecranizări care, in cazul cind
nu le-as rata, ar justifica în-
tr-adevăr această opțiune.

— Ecranizări? Nu scenarii
care să vă aparțină in între-
gime?

— Nu cred că as putea fi so-
licitat mai complet de altceva
decit de scenariile care pleacă
din aceste cărți. Literar și ca
promisă cinematografică ele
sint, pentru mine cel puțin, un
ideal sau un fel de pariu cu
mine însuși.

— Dacă nu sint un secret de
laborator, le-ați putea numi?

— Da, deși stadiul acesta, cind
e vorba de filme, se situează
undeva între schiță și vis. O
nucleu de Mircea Eliade (Sârpe-
le) și „1784 — Vremă in schim-
bare” de Eugen Uricaru. In
orice caz apreciez că nici eu,
nici cinematografia noastră nu
sintem pregătiți să le facem in
viitorul foarte apropiat. Dar sint
liniști.

— Serios? De ce?

— Pentru că ambele, am con-
vingerea, nu vor fi niciodată
vechi.

— La ce lucrați in prezent?

— Mă gîndesc la episodul al
3-lea care ar putea incheia re-
centa versiune a „Ciresarilor”:
„Furtună in munți”.

— De ce acest interludiu cu
copiii?

— Pentru că toți copiii sint
frumoși. Si mai ales pentru că
ar trebui să rămînă frumoși su-
fletește. Printre altele, să le
oferim și altceva pe lingă atrac-
ția sigură a „Super-poliștu-
lui”. Si, in plus, pentru că
oricit de avantajos regizoral ar
fi lucrul cu talentații, experi-
mențatii și popularii noștri
actori, experiența lucrului cu
micii „neprofesioniști” repre-
zintă o școală și un examen pe
care le-am socotit utile, chiar
necesare, pe lingă multele ex-
amenone pe care viața și le ofe-
ră singură. Și, poate, mai mult
decit o experiență strictă de
lucru, este vorba de un orizont
uman. Micro-climatul cooperării
cu acești copii, aflați la sfîrșit
de copilărie, mi-a spus multe
pentru ceea ce as vrea să fie
un film al intrării in cealaltă
vîrstă; al întemeierii de cuplu,
de tinără familie. Un foarte

tinăr „el” și o foarte tinără
„ea”...

— Romeo și Julieta într-o altă
ipostază?

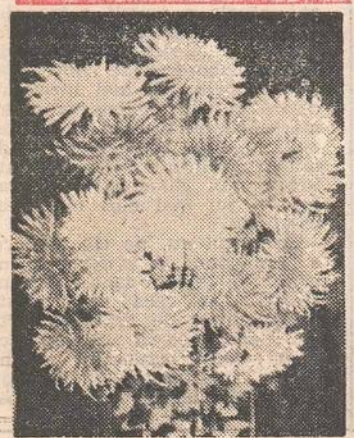
— Nu, pur și simplu „Căsăto-
ria”. O ecranizare după „Cartea
nunții” de G. Călinescu. O ple-
doarie implicită pentru adevăr
și delicatețe in traversarea
punctii spre maturitate.

— Cu ani in urmă ați fost,
dacă nu ne înșelăm, autorul
primei ecranizări după un text
călinescian...

— Da. Filmul „Brezaia”, un
scurt metraj cu măști tradițio-
nale animate; de fapt, debutul
meu in animație.

— A fost o formulă cine-
matografică și plastică inedi-
tă, inecunată cu elogiu mar-
relui Alexandre Alexeieff (crea-
torul „ecranului de ace” și,
printre altele, al neuitatului pro-
log din „Procesul” lui Orson
Welles) și cu selecția in presti-
gioasa Antologie mondială a fil-
mului de animație de la Busto
Arsizio, din 1968. Intr-o carte
apărută in Franța in 1931, pe
care, iată, o avem in față,
Alexeieff va menționează din
nou, cu cuvintele: „Adrian Pe-
tringenaru, poate un vîrf? Dacă
e așa, e păcat, căci atunci ce
i-ar mai rămîne de făcut?” Să
vă punem și noi întrebarea
asta?

— O culme de frumusețe și
sensibilitate este pentru istoria
filmului întreaga operă a regre-
tatului și unicului Alexeieff. Mă
onorează și mă obligă, desigur,
mai mult ca orice, generoasa sa
prețuire, gindul că un fapt ci-
nematografic românesc i-a rețî-
nat atenția. Ca autor, însă, cred
că-mi rămîne destul de făcut.
Din citatul la care vă referiți
mă salvează semnul de între-
bare.

Revoluția tehnică se face și aici

Recreație studențească. Du-te vino, chipuri tinere, colorate de gerul unei ierni timpurii (la Suceava, prima zăpadă a căzut în septembrie!). Zarva o cumpănită, dulcele grai bucovinean o așază în matca unui murmur cumintă. Cite un grup părăsește culoarele înalte, luminate de verdele odihnit al numeroaselor plante ornamentale, în urma cite unui personaj aproape la fel de fină ca și ei, după toate probabilitățile cadru didactic.

Institutul de învățămînt Superior din Suceava are vîrsta studenților săi. Înființat în 1963 ca institut pedagogic de 3 ani cu secțiile matematică-fizică, filologie, istorie-geografie, educație fizică, el a devenit în 1977 institut de învățămînt superior cu durata studiilor de patru ani, pregătind specialiști în domeniile tehnologia construcțiilor de mașini (inginerii și subinginerii), istorie-geografie, filologie. Inițiativa, pornită de la cel mai înalt nivel, servește admirabil ideii de asigurare a tuturor zonelor țării cu mijloacele necesare pregătirii cadrelor. Dar, dincolo de aceasta, institutul sucevean duce mai departe — cum se va vedea, cu rezultate de excepție — o îndelungată tradiție culturală în acest nord românesc.

Aici la Suceava, cota inteligenței-in-ofensivă e în spectaculoasă creștere. An de an, numărul brevetelor de invenții propuse de către studenți și cadre didactice sucevene către O.S.I.M. a fost tot mai mare. Astăzi, cifrele sînt mai mult decît grăitoare: 31 la sută dintre absolvenții promoției 1985 (cea mai numeroasă din ultimii ani, de altfel) sînt înregistrați la O.S.I.M. cu documentație pentru solicitarea de brevete. Cu această proporție, Institutul de învățămînt Superior din Suceava se situează detașat pe primul loc într-o ierarhie care nu are în vedere numai numărul de brevete, ci și ponderea lui raportată la cifra de școlarizare.

Dacă despre școala de invenție de la Iași s-a vorbit și se vorbește mult — și pe bună dreptate — iată că cercetarea politehnică suceveană aspiră cu toate argumentele, la aceeași celebritate.

„Rostul unei instituții de învățămînt cum este a noastră e dublu: pe de o parte, ea trebuie să pregătească specialiști de care are nevoie economia zonei, pe de altă, să se integreze, sub raportul cercetării științifice, în preocupările industriei locale” — ne spune prof. dr. ing. **Emanuel Diaconescu**, decanul institutului. Simpla însușire a citirii dintre întreprinderile beneficiare ale rezultatelor cercetării științifice din institut poate da deja o idee nu numai asupra eficienței direcțiilor de cercetare, ci și asupra ariei lor disciplinare foarte bogate. Cercetarea fundamentală vizează aici în primul rînd **fenomenul elastohidrodinamic**, cu aplicații la organe de ma-

sini. Au fost concepute 14 tipuri de variatoare elastohidrodinamice de turație, rulmenți precizi cu frecare mică, rulmenți de mare capacitate portantă, rulmenți de înaltă turație, precum și ghidaje speciale pentru mașini-unelte de mare precizie.

„Tinerii cercetători suceveni — ne spune secretarul științific al institutului, șef de lucrări dr. ing. **Adrian Graur** — se încadrează unui program judicios întocmit, din care nu lipsesc preocupările pentru valorificarea superioară a resurselor de materii prime și energetice, precum și realizarea de tehnologii noi și neconvenționale. Interesul deosebit de care se bucură cercetarea științifică în secțiile institutului nostru se explică tocmai prin oăstrarea atentă a legăturii învățămîntului cu producția. Autorii de brevete uneori încă din studenție, absolvenții noștri ajung adesea să lucreze chiar în întreprinderile unde cercetarea lor este aplicată. Astfel, sentimentul lucrului util, folositor societății face să crească neabănuț de mult emulația. Avem o excelentă bază materială în institut și înțelegem să o însuflețim cu munca vie a inteligențelor noastre”.

De ideile cercetătorilor suceveni — fie ei studenți, fie cadre didactice — beneficiază un număr de 20 de întreprinderi și instituții din Suceava, Rădăuți, Cămin, Humorului, Baia-Mare, Botoșani, Piatra-Neamț, Roman, Birlad, București. Și cum pretutindeni în lume inteligența este și trebuie să poată fi convertibilă în bunăstare materială, în anul financiar 1984 Institutul de învățămînt Superior din Suceava a acoperit cu forțe proprii, prin activitatea de cercetare, proiectare, prestări servicii, 62 la sută din subvenția de la bugetul statului.

Un portret al centrului universitar Suceava — chiar făcînd de astă dată parte cercetării de tip politehnic — nu poate trece cu vederea calitatea de bune gazde a sucevenilor. Au avut loc aici, începînd din 1965, peste 30 de simpozioane și colocvii științifice cu caracter național și internațional, pe teme de istorie și arheologie, pe teme de geografie, geologie, literatură, folclor, informatică, tehnica construcțiilor de mașini etc. Nu mai departe decît în această toamnă, cu prilejul **Seminarului pe problemele contactului cu rostogolire**, institutul s-a bucurat de participarea de înaltă ținută științifică a citorva reprezentanți ai Academiei R.S.R., în frunte cu acad. Radu Voinea.

O universitate a ideilor trăiește intens în orașul Cetății de scaun. Strădania minților strălucite de aici e ambițioasă, fără îndoială, dar, înainte de orice, e generoasă. A face din cercetare o punte cit mai trînică între învățămînt și producție devine aici tot mai mult o realitate.

Filarmonica de jucărie

„Si eu sînt la școala de muzică! — Si eu! — Eu cînt la vioară.” Toți puștii cartierului se întrec să ne arate unde e „filarmonica de jucărie”, pe numele ei adevărat **Școala generală nr. 2 de muzică și arte plastice**, singura din județ, școlarizînd 250 de elevi la clasele de muzică (I—VIII) și 50 la cele de arte plastice (V—VIII).

La început, a fost un fel de satelit al Liceului Pedagogic din Suceava. Din 1971 navighează pe cont propriu prin calendarul complex al manifestărilor artistice de tot felul din județ, în care școala de muzică (elevi și profesori) „duce greul”, cum se zice, dar și pe apele masive ale impresionantului contingent de talente precece, în special în muzică, recrutate de pe tot întinsul țării. De mai mulți ani, școala a primit patronajul înfinit mai oportun al Conservatorului „George Enescu” din Iași. Colaborarea se simte, elevii suceveni, cei mai înzestrați dintre ei, sînt îndeaproape urmăriți, astfel încît cînd se prezintă în fața comisiilor de admitere la liceul de specialitate ieșean sau chiar la Conservator, ei nu mai sînt niște necunoscuți.

Suceveni au, pe cit se pare, o faimă bună în materie de învățămînt. Iată că faptul se confirmă și în ceea ce privește învățămîntul de artă. Singurul lor regret este că „sîntem încă prea puțin cunoscuți” — ne spune directoarea școlii, prof. **Ileana Malcinschi**. La noi, pros-

pectele concursurilor internaționale nu ajung aproape niciodată, elevii noștri sînt prea puțin așezați în vedere la pre-selecții. Or, fără falsă modestie, nu credem în ruptul capului că ceea ce facem noi la Suceava e lipsit de valoare”.

Da, s-ar părea că directoarea Școlii nr. 2 are dreptate. În clasamentele concursului „Lira de aur”, desfășurat an de an în Suceava, sînt întotdeauna prezenți și elevii ai școlii din oraș și, de asemenea, nu puțin sînt, între elevii de aici, deținători ai diferitelor premii în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. În plus, mulți dintre cei care au deprins aici alfabetul muzicii și al picturii sînt astăzi artiști profesioniști sau în drum spre această condiție. **Cezara Băncescu** și **Liliana Goleșcu** sînt studențe ale Conservatorului ieșean la clasa de pian. **Cristina Ulian** studiază vioara la Conservatorul „Gh. Dima” din Cluj-Napoca. **Cristina Mondiru** este deja violonistă în Orchestra Filarmonică din Brașov. **Doru Albu** s-a întors ca profesor de clarinet chiar aici, la școala de muzică. **Doina Fetrescu** și **Valentin Popovici** au absolvit arhitectura, ca foști elevi ai clasei de arte plastice de la Suceava. **Dan Lăcătuș** — pictura, **Ana-Maria Vig** — muzicistica, iar alții sînt studenți ai Institutului de arte plastice „N. Grigorescu” din București. Așadar, drumuri de ucenicie ajunse la liman, deci tot aștepta satisfacții pentru dascălii de

muzică și pictură din Suceava.

Prof. **Marioara Corduban** (clasele de pictură): „Vedeți, nu-i ușor să te despartă de o «operă» neîncheiată, pentru că fiecare elev este pentru fiecare din noi o creație. În artă, 4 sau 8 ani înseamnă abia temelia. E drept, începutul e foarte important, dar asta nu ne face să nu însoțim cu atenția și interesul nostru neobosit pe toți cei care continuă începutul de aici, fie în artă, fie în alte domenii. Astfel, preocupările noastre se multiplică la nesfîrșit, într-o fericită cuprindere”.

Am găsit aici la Suceava, la Școala de muzică și arte plastice, un fel de a gândi foarte lucid, foarte sănătos: „Dacă cei mai mulți dintre elevii noștri se îndreaptă spre alte licee la sfîrșitul clasei a VIII-a, acest lucru nu trebuie privit nicicum ca un abandon. Instituții de felul școlii noastre — la nivelul învățămîntului de masă așadar — nu sînt și nu pot fi «fabrici» de artiști. Ar fi absurd. Marele câștig este... cîștigarea lor, de regulă definitivă, pentru faptul artistic, educarea lor ca buni consumatori de artă. Plecînd de aici, elevii noștri sînt adesea interpreți sau îndrumători în cadrul mișcării de amatori. Tot ei sînt mereu de față la vernisaje, concerte, spectacole de teatru. Or, asta nu e deloc puțin. Și dacă mai a-lăugăm și că anual 3—4 dintre absolvenții sînt admiși la licee de specialitate din țară, trebuie

lor și profesorilor de la această școală nu conținește tot anul devenind astfel aproape o filarmonică în miniatură. Să nu uităm însă că dacă scopurile vizează în primul rînd pregătirea artistică de masă, mijloacele exploatează, prin forța imprevizabilă, talentul individual. Pe **Ionela Gabriela Iftimie** — clasa a VII-a vioară, clasa prof. **Alexandra Rabinuie** — am văzut-o „la lucru”, alături de profesoara ei. **Palmaresul** acestei fetițe — care și poartă talentul și tenacitatea în priviri, în ținuta ușor distantă, căutînd parcă o soluție comportamentală convenabilă în conflictul dintre o maturitate precoce (a gîndirii și a sensibilității) și o copilărie încă de neînvinș (cea biologică) — palmaresul ei deci nu e încă la fel de spectaculos ca al altor colegi de promoție bucu-reșteană: **Premiul special al juriului la Concursul „Lira de aur”, ediția 1985**, concurs în care a mai obținut anterior diferite mențiuni, **premiul I la faza pe țară a Festivalului național „Cîntarea României”, ediția 1985**. Le amintim nu pentru a-i face loc în cine știe ce ierarhie, ci pentru că ele marchează strădania unui copil deosebit. **Ionela** își perfecționează tehnica printr-o muncă extrem de conștientă. O asemenea putere de mobilizare a energiilor se întâlnește rar la vîrsta ei. O sensibilitate foarte maleabilă, o tot mai bună adevărate a sunetului la dificultățile unui

— este de părere inginerul profesor **Marcel Ovidiu Rusu**. De aceea — aflăm în continuare — dincolo de fireștile preocupări pentru calitatea predării cunoștințelor, un accent deosebit se pune aici la Burdujeni pe calitatea activităților de practică productivă. Liceul are o bază materială foarte bună, în constituirea căreia s-a făcut simțit sprijinul generos al întreprinderii patronatoare. Cele 15 cabinete și laboratoare, cele 8 ateliere-școală, împreună cu munca susținută a cadrelor de specialitate, maștri și ingineri, sînt premise încurajatoare.

În atelierele-școală, ponderea în plan sînt produse ale întreprinderii de Mașini Unelte, de mai mică dificultate, firește (menghina cu excentric pentru mașini de găurit), dar care intră în dotarea unor ansamble destinate exportului. Chiar dacă munca lor are caracter de „ucenicie”, elevii poartă deci răspunderea calității muncii lor. Întreprinderea asigură atelierelor-școală atît materie primă, cit și documentație, ba chiar și asistență tehnică în cazul unor lucrări deosebite. Practica elevilor încearcă, în primii ani, să reproducă în condițiile școlii tipurile de activități pe care viitorii muncitori calificați le vor executa la locurile de muncă, dar asta nu este suficient. Începînd cu clasele a X-a, practica se desfășoară de preferință în uzină, iar conducerea liceului, în colaborare cu conducerea întreprinderii, a pus la punct un program de preintegrare a viitorilor absolvenți de școală profesională. În ultimul an (mai scurt la școlile profesionale), elevii lucrează efectiv în uzină, fiind chiar prepartizați, astfel încît o dată cu certificatul de absolvire ei să-și poată îndeplini în mod normal și sarcinile de schimb, întocmai unui muncitor cu vechi state de plată. Desigur, este încă un experiment, în aplicarea lui e nevoie de multă cumpănire, de prospectivă lucide, pentru a asigura toate sectoarele de muncă ale fabricii cu forța de muncă de cea mai bună calitate.

În condițiile învățămîntului românesc contemporan, faptul că școala trebuie să fie într-o anumită măsură uzină nu ne poate dispensa de contactul elevului cu uzina-școală. Abia atunci cînd întreaga pregătire de specialitate a liceenilor va găsi formele cele mai adevărate de colaborare a practicii cu producția și cu pregătirea teoretică de specialitate, problema integrării în muncă a absolvenților va înceta de a mai fi o problemă.

Intr-una din anchetele organizate de revista noastră cu cîțiva ani în urmă, se punea în discuție modul de alcătuire a programelor analitice la obiective de specialitate. Intre timp, lucrurile s-au mai rețușat. Este însă încă mult loc de mai bine. Fără a le considera revendicări, ideile cadrelor didactice de la **Liceul industrial nr. 1** ni se par izvorite din experiența nemijlocită a procesului de învățămînt și ne îngăduim a le avansa aici, într-un fel de addenda la acea anchetă: obiectele de specialitate continuă să fie încă prea numeroase, defalcînd în exces cunoștințele, ceea ce duce uneori la fragmentare sau la inevitabile suprapuneri. Pe de altă parte, existența atîtor obiecte de studiu în orarul elevilor nu îngăduie să le fie afectat un număr prea mare de ore. Cînd la discipline cum sînt Mașini-unelte, Utilaj tehnologic, Energetică, Studiul materialelor, Organe de mașini, Electrotehnică etc. nu există decît o oră pe săptămînă, în total 7—8 pe trimestru, problema verificării cunoștințelor elevilor și a aprecierii lor nu e deloc simplă. Cumularea acestor obiecte într-o materie complexă, diferită în funcție de profilul liceului, care să poată beneficia de un număr suficient de ore, alături, de indispensabilul desen tehnic ar putea fi o soluție.

La Liceul industrial nr. 1 din Suceava există un colectiv didactic de bună calitate. O atestă rezultatele școlare ale elevilor, comportarea lor la locurile de muncă. Pe asemenea baze, seriozitatea, gîndirea vie, fuga de inerție și de rutină pot clădi cu succes. Deocamdată, cei de aici se mîndresc cu noua lor invenție — **trusa didactică pentru mecanisme și organe de mașini**, concepută de ing. **Drașoș Magazin**, un ansamblu multifuncțional, cu posibilități de vizualizare pe retroproiector, care înlesnește considerabil predarea acestui obiect. În curînd, produsul va fi omologat. Așteptăm vești de la Burdujeni.

de Tania Radu

să conchidem că nu muncim în zadar.” (prof. **Ileana Malcinschi**).

Mișcarea de pregătire artistică a tinerilor nu se limitează însă numai la școala de muzică și arte plastice. „Grija noastră permanentă este de a ne asigura viitorul, adică viitorii elevi, deci, în ultimă instanță, urmașii.” (prof. **Corduban Marioara**).

De la grădinițele muzicale (în număr de două) — care nu sînt altceva decît două grădinițe relativ apropiate de școala de muzică și arte plastice, în care cadrele didactice de la clasele de artă triază și inițiază pe preșcolarii dotați — și pînă la cursurile de inițiere în muzică organizate pentru elevii altor școli sucevene, de la prestigioasa manifestare anuală **Decada culturii sucevene**, pînă la concertele-lectii destinate liceenilor, activitatea artistică a elevi-

repertoriu divers mă îndreptătesc să cred în înzestrarea ei.” (prof. **A. Rabinuie**).

Cu aerul său copilăresc și doctoral, **Ionela** ne vorbește despre planurile ei de viitor. Va da examen la Liceul de muzică și arte plastice din Iași. Vioara, cu cele cinci ore de studiu zilnic pe care le ia din copilăria **Ioneliei**, are aproape obligația de a rămîne și în viitor pe locul întîi în ierarhia micii sale vieți.

La Suceava, numele **Ioneliei** nu este singurul care justifică speranțele cunoscătorilor. S-ar părea că și despre **Loredana Dobrin** (clasa a VII-a, vioară), **Norocel Radu** (clasa a VII-a, violoncel), **Leancă Marinela** (clasa a II-a, vioară), **Lucaci Dumitru** (clasa a VIII-a, clarinet), **Rusu Camelia** (clasa a VIII-a, pian), vom mai auzi. Ceea ce este însă sigur — vom mai auzi de „filarmonica de jucărie” de la Suceava.

La liceu, la Burdujeni

„Se știți, eu sînt de meserie întîi inginer și-apoi profesor, nu neapărat în ordinea preferințelor, ci conform situației de fapt” — ne spune în loc de introducere directorul Liceului industrial nr. 1 din Suceava, **Marcel Ovidiu Rusu**, în așa fel încît nu știm dacă tonul e de mîndrie, de scuză sau pur și simplu informativ. În orice caz, cea de a doua meserie a sa nu mai constituie o surpriză pentru cine cunoaște actuala structură a învățămîntului liceal. Punctile create între învățămînt și producție favorizează un transfer permanent nu doar de preocupări, ci și de cadre și mai ales o unitate de interese.

Liceul industrial nr. 1, situat în cartierul Burdujeni, pregătește forța de muncă necesară **Întreprinderii de Mașini Unelte Suceava**. Așadar, profilul său este „construcții de mașini”, cu specialitățile de predilecție mecanică și electrotehnică. Cei

13 ani cîți au trecut de la înființarea liceului au însemnat o curbă ascendentă a dezvoltării sale, în special ca bază materială, direct proporțională cu transformările întreprinderii patronatoare. Pentru că, dintr-o modestă fabrică de mașini de găurit și debitat, întreprinderea de Mașini Unelte Suceava a devenit o adevărată citadelă a industriei constructoare de mașini. Se produc acum mașini unelte de înaltă tehnicitate, inclusiv la temă (la comandă) deci în serie mică, ceea ce presupune un grad ridicat de mobilitate a tehnologiilor și un nivel superior de calificare a forței de muncă. În consecință, liceului îi revin sarcini la fel de complexe.

„Măsura muncii noastre nu poate fi decît una singură: integrarea absolvenților noștri, încă din prima zi, în procesul de producție, la parametrii ceruți de planul întreprinderii”

Cel dintîi Congres al științei și învățămîntului și-a încheiat de curînd lucrările; au rămas să ne însoțească în activitatea noastră, ideile, clarificările, îndemnul și hotărîrile sale.

Reunirea într-un singur forum a preocupărilor de strategie științei și învățămîntului pe termen lung, generalizează creator — la nivel național — simbioza învățămînt-cercetare, specifică școlilor universitare.

Din perspectiva lucrărilor acestui Congres, formarea și dezvoltarea școlilor științifice, promovarea adevăratelor valori, primesc noi valențe; devine o necesitate legică, imbinarea peste timp a tradiției, continuității, dezvoltării și progresului, elemente caracteristice, specifice școlilor universitare, adevărate nuclele de învățămînt și cercetare științifică, de învățămînt și cultură.

Astăzi cînd cunoașterea științifică, avînd statut de forță de producție, nu mai este apanajul unui grup de inițiatii, ci instrument de acțiune al fiecărui membru conștient de sine al societății noastre, rolul învățămîntului în formarea omului nou este precumpănitor și de mai mare importanță. „Acum este necesar să facem totul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru ridicarea nivelului învățămîntului la cerințele noii revoluții tehnico-științifice, la cerințele societății socialiste multilateral dezvoltate”.

Școlile științifice adevărate creează valori și nu focuri de artificii; valoarea și modul de gîndire, patriotismul și elanul, responsabilitatea socială și spiritul revoluționar al exponenților școlilor se transferă elevilor acestora, creatorii de miine ai valorilor materiale și spirituale. Astfel, universitarii devin purtătorii făcliei care lumii

nează prin miine ziua de azi.

Se vorbește astăzi din ce în ce mai mult de rolul important al aparatului în cercetarea științifică contemporană; nu trebuie să uităm însă, că cel mai important „instrument de cercetare” trebuie să rămînă mintea omului. În dezvoltarea și formarea acesteia, în orientarea ei în sensul progresului social, un rol însemnat revine învățămîntului.

Școala, nivelul și calitatea ei sînt determinante pentru orice

Specialistul — un creator

societate. Rezultatul activității școlii de orice grad trebuie „măsurat” nu prin numărul absolvenților ci prin valoarea lor, înțelegînd prin aceasta nivelul și calitatea cunoștințelor, abilitățile practice și capacitatea de-a fi creativ. Numai astfel slujitorii școlii, prin valoarea calitativă superioară a absolvenților — produsul școlii — vor putea contribui și indirect la rezolvarea complicatelor probleme pe care le pune trecerea, în viitorul cîcinal, de la dezvoltarea extensivă, la dezvoltarea intensivă a industriei, agriculturii și a celorlalte sectoare, așa cum s-a specificat la recentul congres.

În domeniul ingineriei mecanice, multitudinea problemelor pe care le pune industria și cer-

cetarea, impun formarea unor specialiști, cercetători prospectivi ai domeniului, neîngrădiți de idei preconcepute, plini de îndrăzneală creatoare și de responsabilitate socială.

Echipamentele mecanice de miine vor fi gîndite și puse în operă de studenții de azi; prin ei pregătăm viitorul.

Inginerul transformă cunoașterea științifică în realitate fizică, bun material, la îndemina oricărui membru al societății. Inginerul este și trebuie să fie,

au fost, de exemplu, proiectele și prototipurile pentru „Instalație de turnare în forme vidate”, câteva variante de „Plas-tometre” pentru caracterizarea topiturilor din materiale polimerice, „mașina de extrudare de laborator” și altele.

Pe baza cercetărilor și a proiectelor realizate în institut au fost fabricate în serie „instalații pentru extrudarea foliilor tubulare din polipropilenă”, „instalații pentru extracția zahărului” și altele, instalații care echipează în prezent unele întreprinderi de profil.

Rezultările concrete amintite mai sus, la care au contribuit în parte și unele generații de studenți ai secției de utilaj tehnologic-chimic, au scos în evidență efectul pozitiv al cercetării aplicative orientate asupra ridicării nivelului învățămîntului universitar, al îmbunătățirii calității acestuia, au avut rol educativ în formarea viitorilor specialiști. Aceștia au părăsit amfiteatrele universitare mai stăpîni pe propriile cunoștințe, cu ferma convingere — bazată pe experiență proprie — că ceea ce este necesar țării se poate, astăzi, gîndi și realiza în țară.

Iată deci că, reunirea într-un singur forum a cercetării și învățămîntului reprezintă finalul unei evoluții firești pentru epoca pe care o parcurgem.

Desemnarea tovarășei academician Elena Ceaușescu în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului reprezintă chezașia împlinirii cerințelor dezvoltării învățămîntului și științei în țara noastră, precum și speranța rezolvării acelor probleme de organizare și de conținut care altfel ar putea să frîneze dezvoltarea și progresul social.

Conf. dr. ing.
VALERIU V. JINESCU

Speranțele medicinei curative — arătam într-un precedent articol, citind părerile unor cercetători ai Institutului „Victor Babeș” — sînt legate astăzi în mod special de studiile de imunologie. Descifrarea sistemului de apărare al organismului și folosirea lui, dirijată, în scopuri terapeutice, precum și identificarea cauzelor ce duc la blocarea sau dereglarea aparatului imunitar (transformîndu-l într-un factor de agresiune împotriva propriului organism) sînt teme de lucru aflate în atenția expresă a laboratoarelor de imunologie, biologie și biochimie. Descoperirile se succed în ritm rapid (uneori de la o lună la alta), îmbogățind aria de cunoaștere cu informații utile, dar mîrînd, paradoxal, în egală măsură (ca într-o călătorie în bezna microcosmosului) nemărginită întindere a misterelor naturii. Dar cu toate acestea, imunologii se arată extrem de optimiști: într-un timp scurt, susțin ei, (poate în mai puțin de 10 ani!) terapia mondială va opera cu mijloace de tratament cu totul noi, cu eficiență radicală în cancer și bolile degenerative. Ne găsim — ne asigură aceștia — la sfîrșitul unei perioade, caracterizate printr-o fantastică acumulare de date, ce va provoca o veritabilă revoluție în medicină. O promisiune care — fără să destrame scepticismul marelui public — ne poate investi cel puțin cu sentimentul tonic că timpul lucrează în favoarea noastră, deschizînd noi fronturi în bătălia pentru sănătate.

E locul și momentul să amintim de asemenea că în acest domeniu — imunologia — cercetările românești sînt urmărite cu mult interes în toate cercurile științifice ale lumii. Imunologia românească s-a afirmat deja prin comunicări originale pe plan mondial, precum și prin soluții terapeutice prioritare. Un succes de ultimă oră îl reprezintă și crearea EPUROXULUI, produs biologic antiinflamator (patent R.S.R., nr., 87855). Preparatul a fost realizat în Laboratorul de imunologie al Institutului dr. Cantacuzino din București, experimentarea lui clinică permițînd omologarea și producerea lui industrială. Spectrul de acțiune al noului medicament este foarte mare, dar interlocoții noștri s-au referit exclusiv la efectele lui constatate pe un număr reprezentativ de subiecți. În știință, modestia și prudența sînt nu numai trăsături de caracter, ci și arme de lucru. Ne vom referi deci numai la rezultatele dobîndite în tratamentul reumatismului.

Împotriva acestei maladii, exprimate în forme variate și cu consecințe, adeseori invalidante, industria farmaceutică mondială a aruncat pe piață o gamă impresionantă de medicamente. Marea majoritate sînt preparate chimice de sinteză, care fac bine

și strică în egală măsură. Taptul e cunoscut. E de ajuns să consulți la un asemenea preparat secțiunea din prospect rezervată contraindicațiilor și efectelor secundare și pîrul îți se face măciucă. Spre deosebire de toate acestea, Epuroxul este un produs biologic natural, realizat din singe placentar uman. E adevărat, în lume, mai există două produse destul de asemănătoare — este vorba de Peroxynorm, realizat în R.F.G., și de Orgoteină, brevet S.U.A., dar amîndouă folosesc ca materie primă singele de bovină. Pentru a evidenția superioritatea preparatului autohton, sîntem nevoiți să prezentăm cititorilor noștri cîteva amănunte legate de mecanismul intim al sistemului imunitar, date de specialitate pe care, sperăm, le vom putea înfățișa într-o formă cit mai apropiată înțelegerii comune.

Noi speranțe în tratamentul bolilor inflamatorii

În timpul unei agresiuni, în organism se produc o suită de evenimente moleculare ce dau naștere unor mediatori ai inflamației. Știința a izbutit să-i identifice și să demonstreze că principalii intermediari ai proceselor inflamatorii sînt componentele lizozomale și citokine; prostaglandinele, prostacilinele, troboxanii, și leucotrienele; precum și radicalii de oxigen: superoxid anionul O_2^- , oxigenul singlet 1O_2 , radicalul hidroxil OH , peroxidul de hidrogen H_2O_2 . Împotriva acestor metaboliți cu potențial oxidant, organismul dispune de un arsenal terapeutic propriu, dar, din păcate, procesele inflamatoare susținute depășesc puterea de luptă a acestor arme, situație în care ajutorul trebuie să vină din afara organismului. Pînă în prezent, în terapia bolilor cu component inflamator au fost folosite, alături de medicamentele clasice, diferite micro sau macromolecule cu capacitate antioxidantă. Cele mai cunoscute sînt vitamina E, vitamina A, vitamina C, glutat-ionul și enzima superoxid dismutaza. Ei bine, cele două preparate enzimice realizate în străinătate (R.F.G. și S.U.A.) au ca efect doar epurarea anionului superoxid, deoarece ambele conțin doar enzima superoxid dismutaza. Dacă ne aruncăm ochii cîteva rînduri mai sus, acolo unde am notat radicalii de oxigen, vom putea constata, fără să fim specialiști, că în felul acesta cele două medicamente efectuează doar o anihilare parțială,

mai multe tipuri de radicali continuînd să acționeze nefast, provocînd distrucții tisulare și importante dezechilibre metabolice.

Aceste observații l-au condus pe cercetătorii de la Institutul Cantacuzino la ideea preparării unui produs biologic care să conțină două enzime, superoxid dismutaza și catalaza. Pe această bază s-a născut medicamentul Epurox, primul pe plan mondial care poate epura și preveni formarea tuturor tipurilor de radicali de oxigen toxici in vivo.

După experimentele de laborator, a urmat testarea clinică. Produsul a fost administrat în următoarele unități sanitare: Clinica Medicală III din Cluj-Napoca, Clinica de pediatrie I Timișoara, Centrul de reumatologie din București, Spitalul clinic „Gh. Mărișescu” din Capitală, Institutul de me-

administrare, o reducere a durerii și impotenței funcționale, precum și o scădere a tumefacției articulare. În acest lot ameliorarea s-a dovedit însă de mai scurtă durată, după 3 luni fiind necesară reluarea tratamentului. S-a putut constata de asemenea că pacienții aflați în stadiile I și II de boală beneficiează semnificativ de injecțiile cu Epurox, medicamentul dovedindu-se fără rezultate numai la bolnavii aflați într-un stadiu mai avansat, asta spre deosebire de artrita cronică juvenilă la care ameliorarea a devenit evidentă chiar în stadiile înaintate ale bolii.

Au mai beneficiat de acest tratament mai multe persoane cu reumatism secundar infecțios și la care a fost izolat în prealabil stafilococul auriu hemolitic. După aplicarea unei antibioterapii adecvate, bolnavii au fost supuși terapiei cu Epurox. S-a putut constata din nou, la un număr semnificativ de subiecți, obținerea de rezultate bune și foarte bune: după 30 de zile, artragiile și edemele au cedat, probele biologice normalizîndu-se; ameliorări pasagere, mai puțin semnificative, notîndu-se la un număr mai redus de bolnavi, unde e de presupus că nu a fost posibilă eradicarea focarului.

În sfîrșit, mai reținem că noul medicament românesc a fost testat deopotrivă în cazul unor bolnavi cu artroze activate și în boli reumatismale abarticulare (periartrită scapulo-humerală și coxo-femurală, epicondilită), notîndu-se, de asemenea, reducerea durerii, a redorii matinale și impotenței funcționale.

În laboratorul de imunologie, unde am consemnat toate acestea, ni s-au pus la dispoziție și rezultatele dobîndite în tratamentul unor boli inflamatorii de altă natură. Aici efectele terapeutice (ameliorări nete sau vindecări) se dovedesc în proporție de sută la sută, e adevărat pe loturi mai restrînse. Sînt rezultate mai mult decît promițătoare dar despre care, la dorința interlocutorilor noștri, vom vorbi cu alt prilej.

Epuroxul, preparat biologic natural, realizat din singe uman placentar, a fost bine tolerat de absolut toți bolnavii și nu a provocat nici un fel de efecte secundare. Realizarea lui poate fi apreciată ca un veritabil eveniment medical, avînd în vedere că este prima combinație de enzime care anihilează și previne formarea tuturor tipurilor de radicali de oxigen toxici. Noul medicament românesc — ne-a asigurat directorul adjunct al institutului, doctor Romulus Arion — este printre cele mai eficiente preparate enzimice cu efect antiinflamator din lume.

LIVIU TIMBUS

Metodă de referință în stabilirea diagnosticului clinic

Cap de scrie în cadrul metodelor moderne de investigare neinvazivă a patologiei organelor interne, scintigrafia beneficiează în momentul de față de un nou titlu, apărut sub egida Editurii Militare, lucrare de referință ce etalează din plin calitățile, avantajele și posibilitățile diagnostice ale acestei tehnici de explorare.

Monografia se deschide printr-o căldă prezentare semnată de prof. dr. doc. Victor Ciobanu, exponent de seamă al școlii medicale românești, în cadrul căreia s-au format și cei doi autori. Cele 11 capitole ale lucrării pun la dispoziția cititorului date despre aparatul de detecție și de formare a imaginii scintigrafice, explorarea scintigrafică a sistemului nervos central, orbitei, glandei tiroide, plămînilor, cordului, ficatului, căilor biliare și splinei, pancreasului, rinichilor și sistemului osteo-articular, enumerare din care reiese largă aplicabilitate clinică a acestei tehnici. I se oferă astfel medicului practician — internist, oncolog, cardiolog, urolog, neurolog, neurochirurg, endocrinolog etc. — informații diagnostice morfologice și funcționale, rapide și precise ce nu pot fi obținute prin alte modalități sau i se dă posibilitatea să le completeze pe cele obținute prin explorările clasice.

Dacă ne-am referi succint numai la aportul acestei tehnici în diagnosticul unor boli cum sînt cele ale cordului, al grupului larg de afecțiuni hepatice și renale, paginile lucrării pun în evidență posibilitățile actuale ale scintigrafiei de a depista în faze incipiente, cînd semnele clinice sînt neconcludente, ischemia miocardică, infarctul miocardic acut, aprecierea viabilității țesutului miocardic, evaluarea performanței cardiace în repaus și la efort, detecția sunțiilor intracardiace, diagnosticul hepatitelor cronice, a cirozelor și cancerelor hepatice, diagnosticul tumorilor renale și a altor procese înlocuitoare de spațiu renal, evaluarea parenchimului renal funcțional, precum și evidențierea bolilor renale difuze, inflamatorii și vasculare. În cazul afecțiunilor osoase tehnica scintigrafică prezintă sensibilitate mai mare comparativ cu examenul radiografic, în surprinderea în faze incipiente a diferitelor procese patologice, cum ar fi tumorile, metastazele și inflamațiile osoase.

Toate aceste informații diagnostice prezentate cu discernămint și minuțiozitate îi permit clinicianului instituirea unei intervenții oportune cu efecte benefice, facilitîndu-i totodată urmărirea obiectivă în condiții de reproductibilitate a eficienței tratamentului instituit. Dezvoltate în perspectivă clinică într-o manieră accesibilă medicului practician, capitolele redau sub o formă sistematizată, ce debutează prin descrierea principiului pe care se bazează tehnica scintigrafică, urmînd descrierea radiotrasoarelor întrebunțați în prezent, tehnica explorării, aspectele scintigrafice normale și patologice, precum și indicațiile și diagnosticul scintigrafic al diferitelor afecțiuni specifice organelor și sistemelor enumerate. Extrase atît din experiența proprie, cît și dintr-o bibliografie vastă de dată recentă, informațiile sînt fericit completate de o bogată iconografie originală (aproximativ 300 de imagini) obținute de autori, șefii ai unităților de medicină nucleară din Spitalul Militar Central și Spitalul județean Galați, ceea ce conferă cărții o doasăbită valoare sub aspectele teoretic și practic.

Meritul sigur al lucrării rămîne însă reluînd cuvintele prof. dr. doc. Victor Ciobanu „(...) sporirea competenței celor care o vor citi și, în ultimă instanță, a profesionalității cu care bolnavii vor fi asistați. Privită astfel, cartea doctorilor Ioan Codorean și Gheorghe Bugeag constituie un aport meritoriu la efortul general de cultivare a calității tot mai înalte în toate sectoarele de activitate și mai presus de toate a unei asistențe medicale mai bune în patria noastră”.

General maior prof. dr.
BOGDAN MARINESCU

* Ioan Codorean, Gheorghe Bugeag: Imaginea scintigrafică în practica clinică, Ed. Militară, București, 1985

Interviu la U.C.E.C.O.M.

Bunele servicii ale prestărilor de servicii

— Tovarășe Petru Apolzan, sinteți șeful Prestărilor servicii din UCECOM și în această calitate vă propun o discuție despre servicii, sector deosebit de important pentru viața cetățeanului, pentru gospodăria sa, pentru timpul său liber. Așadar, care este primul lucru pe care îl are în vedere organizatorul de prestări servicii, mă refer, desigur, la instituția ca atare, care sunt datele de care ține seama în dezvoltarea rețelei de prestări?

— Trebuie să arăt mai întâi că dezvoltarea prestărilor de servicii pentru cetățean este urmarea dezvoltării întregii noastre economii, a creșterii venitului național, a veniturilor oamenilor muncii, fapt care determină o sporire a cerințelor populației privind serviciile. Dezvoltarea acestui sector participă la ridicarea nivelului de trai al cetățeanului, dar, în același timp, este și o urmare a acestei realități. În acest context, satisfacerea unor necesități din ce în ce mai diversificate, apropierea serviciilor de beneficiar prin lărgirea rețelei de unități prestatoare și amplasarea judicioasă în zonele servite, introducerea și extinderea formelor de servire trebuie să se afle mereu în atenția prestatorului de servicii.

— Vă rog să prezentați serviciile cooperăției meșteșugărești, așa cum nu le cunosc beneficiarii dumneavoastră.

— Cooperăția meșteșugărească din România a primit ca sarcină principală, încă de la înființarea ei, în 1949, organizarea serviciilor pentru populație în localitățile urbane ale țării. În prezent, noi sintem principalul organizator de servicii cu caracter economic din țară, realizând prin unitățile noastre peste 45 la sută din volumul total al prestărilor de servicii pentru populație, pe întreaga economie. În cele peste 17.000 de unități își desfășoară activitatea 143.676 lucrători, depanatori radio-TV, electromecanici, specialiști în reparații auto-moto, lucrători calificați în activitatea de confecții și reparații îmbrăcăminte, încălțăminte, tricotaje, mobilă, spălătorii și curățătorii chimice, frizerie, coafură, cosmetică etc. După cum vedeți, este vorba atât de activitățile tradiționale, cât și de cele de ultimă oră, electronică bunăoară, și pentru a fi la curent cu noile tehnologii de reparații în sectorul bunurilor de folosință îndelungată, ca să dau un exemplu, organizăm periodic instructaje la producătorii acestor bunuri, din țară sau străinătate.

— Se poate vorbi de un anume specific al serviciilor cooperăției meșteșugărești?

— În unele activități, realizăm prestații în exclusivitate, cum este cazul la confecții și reparații bijuterii, artă fotografică, ceasornicarie (inclusiv pentru ceasuri electrice și electronice), la altele, aproape în exclusivitate, ca la frizerie-coafură-cosmetică, la servicii de întreținere a aparatelor electrotehnice și electronice, la servicii pentru repararea îmbrăcămînții sau a încălțămînții, la cele pentru produse executate la comandă, adică îmbrăcăminte, tricotaje, încălțăminte, mobilă.

— Co ați întreprins pentru a

răspunde solicitărilor populației în anul pe care îl încheiem?

— Propunându-ne drept obiectiv satisfacerea cât mai operativă a cererilor populației în 1985, am acționat pentru dezvoltarea rețelei de unități în toate orașele și cartierele acestora cât mai aproape de populație. De altfel, fac o paranteză, aceasta este una dintre dorințele cel mai frecvent exprimate de beneficiarul nostru, apropierea serviciului de locuință, cerință firească, de vreme ce ea contribuie la sporirea bugetului său de timp. Astfel, marca majoritate a unităților sunt amplasate la parterele noilor blocuri de locuințe. În acest an, numărul unităților de care vorbim a crescut cu 688, ajungând la un total de 17.300. În afară de asta, am acționat pentru diversificarea serviciilor. Încheiem astfel, în 1985, programul de diversificare stabilit la începutul actualului cincinal.

— Ce prevedea acest program?

— Ne-am propus ca din totalul de 400 profile de servicii oferite de unitățile cooperăției meșteșugărești, să se organizeze cel puțin 120 servicii în localitățile cu până la 20.000 locuitori, 190 servicii în localitățile cu 20.000—50.000 locuitori, 250 servicii în cele cu 50.000—100.000 locuitori, și 280 servicii acolo unde sunt peste 100.000 locuitori. Am reușit să îndeplinim, și chiar să depășim, în majoritatea localităților, prevederile programului.

— Cum vor sta lucrurile în 1986?

— Potrivit „Programului spe-

cial privind prestările de servicii pentru populație în cincinalul 1986—1990”, cooperăția meșteșugărească va realiza în anul viitor un volum de prestări care va atinge 22 miliarde lei, adică o creștere, față de anul care se sfârșește, de 18,1 la sută. Avem în vedere satisfacerea cât mai completă a cererilor populației într-o gamă mereu diversificată. Avind în vedere creșterea volumului bunurilor de folosință îndelungată, dotarea gospodăriei populației, vom pune accentul pe serviciile privind întreținerea și repararea acestor bunuri. De asemenea, vor fi dezvoltate cu precădere serviciile de comandă la îmbrăcăminte și încălțăminte, serviciile de spălătorie și curățătorie chimică, precum și prestările în construcții și reparații în locuințe, inclusiv lucrările de întreținere a clădirilor.

— Tovarășe Petru Apolzan, desigur, nu putem trece în revistă întreaga activitate din acest sector al cooperăției meșteșugărești. Din cele spuse până acum reies limpede eforturile depuse pentru ca serviciile să se ridice la nivelul dezvoltării celorlalte domenii. Ceea ce îl interesează pe cetățean, cel puțin în egală măsură cu dezvoltările amintite, este și cum funcționează serviciile. Iată, de pildă, chiar revista noastră constată nu demult că nici o unitate, sau aproape nici o unitate din capitală nu putea oferi solicitanților niște simple baghete menite să etanșeze ferestrele în perioada de iarnă. Probabil că știți despre ce este vorba?

— Bineînțeles și regretăm, că, uneori, nu-i putem mulțumi pe cei ce ne solicită. Aș vrea să menționez că volumul mare de service, diversificarea prestărilor presupun o dezvoltare corespunzătoare a activității de aprovizionare a unităților cu materiale, materii prime și piese de schimb necesare efectuării lucrărilor. Cu toate eforturile depuse însă, ne mai confruntăm cu unele greutăți. Astfel, unele întreprinderi producătoare de bunuri de folosință îndelungată nu asigură în cantitățile solicitate și la termenele stabilite piesele de schimb de care avem nevoie. Situații de genul acesta înregistrăm la repararea autoturismelor Dacia (secturi motor, pivoți etc), la frigiderele Arctic (congelatoare, evaporatoare, termostate și altele), la televizoare (tuburi electronice, circuite integrate, transistori). De asemenea, mai întâmpinăm, citeodată, greutăți în obținerea unor materiale pentru construcții (cherestea) materiale pentru învelitori sau pentru activitatea de confecții-îmbrăcăminte și încălțăminte din piele. Dar, ca și în alte sectoare ale economiei, ne preocupăm foarte mult de folosirea rațională a resurselor, folosirea pe scară din ce în ce mai largă a materialelor din resursele locale, a materialelor refolosibile și recuperabile, precum și a unor piese de schimb recondiționate în cadrul unităților noastre specializate.

— Vorbind de neajunsuri, mai puteți aminti și altele? Insist asupra lor, deoarece lesne de constatat, acestea au urmărit mult sau mai puțin directe, dar

deloc de neglijat, asupra noastră, a celor care vă solicităm serviciile.

— Aș putea aminti unele paralelisme nejustificate. Concret, mă refer la competiția inegală, și deci inechitabilă, în diverse activități de prestări servicii între unități ale cooperăției meșteșugărești și unități aparținând altor prestatori și, în primul rând, cele subordonate producătorilor de bunuri de folosință îndelungată, cum ar fi întreprinderea Electronica, Tehnoton Iași, IATSA Pitești, Uzinele mecanice Cugir, Întreprinderea de frigider Găești și altele. Considerăm competiția neioală deoarece ea se desfășoară în condiții diferite, producătorii de bunuri fiind în același timp și producători și coordonatori de balanță de piese de schimb sau chiar coordonatori ai activității de service, cum se întâmplă la reparațiile auto pentru autoturismele de producție internă. În această situație, producătorii folosesc pirghiile care le stau la îndemână în folosul unităților proprii și în detrimentul unităților noastre. Ca urmare a lipsei pieselor de schimb, unitățile noastre au tergiversat sau n-au realizat unele comenzi. În privința activității de reparații auto, cooperăția meșteșugărească nu a mai beneficiat de autorizații privind funcționarea unor unități, deși ele sînt bine dotate tehnic și cu personal calificat, în localitățile Caransebeș, Oțelul Roșu, Călărași, Codlea, Sf. Gheorghe, Covasna, Gheorgheni, Tr. Severin, Slobozia și altele, datorită organizării unor unități proprii în localitățile respective a IATSA Pitești. La Rm. Vilcea, Sibiu, Satu Mare, Baia Mare, IATSA Pitești a construit mari unități de reparații, de cele mai multe ori în imediata apropiere a unităților noastre cu același profil.

— Concuranța aceasta n-ar fi în folosul cetățeanului?

— Ba da, dar în condițiile în care am primi și noi piese de schimb, la fel cu unitățile lor, pentru ca omul să aleagă cu adevărat serviciul cel mai bun. Este un aspect. Apoi, așa cum spuneam, să nu se mai manifeste acel subiectivism, ca să mă exprim blind, în ceea ce privește autorizațiile. Toate acestea conduc la diminuarea volumului nostru de încasări și au implicații asupra realizării planului.

— Acest fel de concurență se manifestă doar în privința reparațiilor auto?

— Nu. De pildă, în afara unităților aparținând consiliilor populare și ale Ministerului Industriei Constructoare de Mașini (auto), în localitățile urbane a fost organizat un număr de unități de către alți producători subordonați UNCAP sau CENTROCOOP, în profile identice cu ale noastre. Nu vrem însă să se creadă că ne lamentăm. Investițiile alocate unităților noastre, în 1985, au depășit 150 milioane lei. Dotările și personalul calificat mențin prestigiul unităților noastre prestatoare de servicii. În plus, pentru anul care vine, rețeaua noastră se va îmbogăți cu încă 650 de unități, ceea ce ne obligă la eforturi susținute pentru ca serviciile cooperăției să fie tot mai căutate.

RAZVAN BARBULESCU ■

Cronica șoselei

Inamic perfid

Ne aflăm în sezonul atotputerniciei ceții. Perfidă, capricioasă, ea cuprinde uneori o regiune întreagă, alteori neafectând decât o simplă vale. Citeodată, parcă așa, în joacă, se lasă ușor peste case, pomi, ogoare, dînd posibilitate omului să vadă prin ea. În asemenea situații, citată chiar în poezii, ea dînd peisajului o notă aparte. Alteori, însă, e atât de deasă, încît, cum se zice, poți s-o tai cu cuțitul. Cea mai periculoasă e atunci cînd se asociază cu întinerul nopții. Devine literalmente impenetrabilă. Cine se încumetă să o ignore, se joacă pur și simplu cu viața lui. E primejdioasă pentru tot ce mișcă: în aer, pe apă, pe uscat. Atît pentru cei care zboară qu-

cîteva mii de kilometri pe oră, cît și pentru cei care înaintează cu viteza pietonului. Paradoxal, dar ea reprezintă în sine un obstacol care, la rîndul lui, ascunde alte obstacole. Înaintezi pe șosea, la volanul mașinii, cu viteză din ce în ce mai redusă, pe măsură ce acest inamic perfid devine mai insolent, adică mai dens, mai greu de pătruns. Deodată, parcă ți se ia o piatră de pe suflet. Clădirile, pomii, parapetii șoselei, marginile drumului, se văd din ce în ce mai clar, ca decorurile de pe scenă, pe măsură ce se ridică cortina. „Ne-a iertat, se risipește”, îți zici în gînd. Dar, vai, e o simplă iluzie. Erai într-o zonă mai ridicată, mai înaltă, pe un deal, unde ea își face apariția mai

rar, dar imediat ce cobori panta, ceața își intră iarăși în drepturile ei și ești nevoit să reduci viteza de parcă conduci legat la ochi. Tenace, încăpățînată în răutatea ei, ea nu permite să fie penetrată nici cu cele mai teribile faruri. Doar proiectoarele cu lumină galbenă, numită special în unele țări galben-auto, îi vin de hac, dar nu în totalitate. E înfinit mai primejdioasă decît întinerul nopții, unde la nevoie, te descurci chiar și cu un băt de chibrit, la care mai poate contribui uneori și poezia lună. Ceața are și alte paradoxuri. Cînd ești inconjurat de laptele dens și nu vezi la doi metri, cu cît ai mai multă lumină cu atît vezi mai prost. De exemplu, faza de drum, albă, strălucitoare, a mașinii, devine total ineficientă și inficace în comparație cu cea de întîlnire care, deși e mai puțină, e mai penetrantă. A lăsa un obstacol pe drum e în general un lucru periculos, dar atunci cînd ceața îl ascunde aproape complet privirilor, devine o veritabilă cri-

mă. Închipuiți-vă un imens trailer părăsit pe asfaltul autostrăzii și în plus deloc iluminat. La crasa imprudență a celui care a abandonat în calea autoturismelor un asemenea gigant în condiții de ceață densă, se adaugă iresponsabilitatea celui care circulă cu viteză vădit periculoasă și în completă necondonanță cu laptele din aer. În plus, omul de la volan e angajat într-o discuție cu vecinul său din dreapta, convorbire despre modul cum s-a încheiat turul la fotbal, care îi distrage atenția de la conducere, de la drum. Lucru contraindicat chiar și atunci cînd soarele strălucește pe cer, dămite cînd în față nu vezi nici la 10 metri. Sîrșitul unor asemenea aventuri nu poate fi decît unul, și așa s-a întîmplat pînă la urmă. Autovehiculul ușor s-a izbit în plin de obstacolul care a devenit vizibil abia atunci cînd era mult prea tîrziu, și nu se mai putea face nimic pentru ocultura lui.

Sînt cazuri cînd ceața se îndură și se ridică după cîteva ore,

timp în care ne-a făcut să orbecîim mai rău ca pe întineric. Alteori, însă, se încăpățînează și nu slăbește deloc în intensitate zile întregi.

Atunci, unii, ajunși la capătul răbdărilor, încearcă să forțeze nota cîzînd în capcana abil întinsă de acest teribil fenomen meteorologic. Automobilistul merge cu răbdare în spatele unui autovehicul greu, care îl ghidează pe drum cu luminile roșii de poziție. Merge, merge ore întregi cu viteza potrivită aleasă de profesionistul din față care s-a confruntat nu o dată cu perfida ceață. Deodată, pierzîndu-și răbdarea, omul de la volanul autoturismului din spate se angajează, așa orbește, în depășirea mastodontului, pomenindu-se în față, la mică distanță, cu farurile mașinii care circula din sens opus și pe care le-a văzut doar cînd era la numai cîteva metri de ele. Prea tîrziu!...

VICTOR BEDA ■

Acum, la sfârșit de an, în întreaga industrie este maxim efortul producătorilor de bunuri materiale pentru a încheia cincinul cu cel mai bun rezultat. Rigorile îndeplinirii planului la toate sortimentele, în expresie fizică, impun, unde este cazul, recuperarea rămănelor în urmă, la un nivel de calitate ridicat.

Este posibil însă și este necesar ca în toate unitățile să se procedeze așa, o riguroasă organizare și disciplină să se instaureze peste tot. Iată, de pildă, cum se face evidentă această necesitate dintr-un unghi mai lătrălnic poate, aparent mai lătrălnic, dar nu de ignorat: din acela al cetățeanului. al omului obișnuit, în căutarea unor lucruri mărunte, neînsemnate ca pondere valorică în ansamblul producției unei mari întreprinderi, dar esențiale în casa la el, într-o anumită clipă. Clipă care e nefiresc să se dilate peste săptămâni, ori luni de zile prin căutarea unui fleac devenit esențial prin anormalitatea faptului că, în loc să fie la îndemână, să-l găsești în orice cartier, ajunge greu de găsit. Un buton de aragaz devine unor o raritate, ca și o baterie de lanternă de 4,5 volți, pătrată, cum îi zice lumea, ca s-o deosebească de cele rotunde. Nu este mai simplu nici dacă îți trebuie o garnitură oarecare, de citiva bani. Uneori îți se spune că n-a intrat în magazin de nu știu câtă vreme, ori că poți s-o cumperi numai împreună cu un întreg subsansamblu de care n-ai nevoie în fond — al tău e foarte bun — dar trebuie să dai de zece ori mai mult. Unele din banalitățile devenite rarități ajung la vânzători în cantități foarte mici și se încarcă artificial cu valoarea lucrului greu de găsit. Se caută banalul obiectelor sau, după denumirea din notele de comandă, subsansamblu can armătură, care se defectează des și are curge fără oprire din robinete, atunci când ajunge la ele. Ne îngrijim de economisirea apei, dar piesa aceasta mai sensibilă, adesea, nu e de găsit. Să zicem că un vânzător primește 50 de bucăți sau 100. Dacă lumea de pe stradă a văzut că le-a primit, minusculele obiecte se vând imediat. Toate. Dar nu este obligatoriu să vadă oricine. Ei bine, omul acesta, vânzătorul, are rude, are prieteni, are vecini care îl roagă

de nu știu câtă vreme să-i anunțe cind va primi și să le păstreze și lor. Ce credeți că va face? În fond, orice ar face el, tot rămân destui oameni care vor căuta fără să găsească respectivelor mărunțiș devenit esențial în casa la ei. Indiferent că e vestitul cap de armătură sau un buton de aragaz. Anormalitatea n-o introduce doar comportamentul unui vânzător. El poate numai s-o extindă. S-o accentueze. Pe durată scurtă și pe rază mică. Ea este creată, în primul rând, de producătorii care contractează asemenea lucruri și nu-și onorează contractele corect, adică ritmic, apoi de șefii depozitelor comerțului

care sînt magazinele „alese”. Articolele care sînt tovarășa directoare care sînt deficitare în rețea sînt cam aceleași a căror lipsă am constatat-o și noi. „Băițele pentru copii, primite în ultimul timp sînt de un grișobolan, o culoare din cauza căreia nu le cumpără nici mamele nici bunicii. Noi ne aprovizionăm de la I.C.R.M.” La I.C.R.M. București, tovarășii directori adjuncți Costică Potra și Ion Dumitrache ne înfățișează, mai întâi, o situație valorică a mărfurilor contractate pentru acest an și nelivrate de producători pînă la 6 decembrie. Toate sînt foarte căutate, ni se spune. Sigur, între ele

la sfârșitul anului, cind își aduc aminte producătorii că au jitat 11 luni de contractul cu noi”.

„Băițele pentru copii — ne spune tovarășul Nicolae Marafet de la serviciul comercial nr. 2 I.C.R.M. — au vrut să ni le facă nu doar grișobolan, dar chiar negre, la întreprinderea de mase plastice București. Or negre nu cumpără nimeni, așa că n-am acceptat să le luăm”.

La I.R.E.M.O.A.S. București, tovarășul inginer șef Aurel Străulea consultă centralizatoarele dînsului și ne spune că în 29 noiembrie au fost livrate însemnate cantități din garniturile incriminate. Un singur astfel de reper observă că nu s-a produs deloc în tot acest an. Că livrările n-au respectat planificarea trimestrială pare să fie un lucru care nu are importanță. Întrebăm de ce nu se produce și nu se vinde separat garnitura pentru capacul sifonului de chiuvetă. Ea nu se vinde în magazine decît împreună cu capacul. Ni se spune că aici se produc numai capace de plastic și că acestea nu au garnitură de cauciuc.

Le-am găsit în magazine. Au garniturile de cauciuc. Dar garniturile pentru ele nu s-au vîndut niciodată separat. O garnitură ar putea costa 40 sau 50 de bani. Așa, totul costă 4 lei (capacul mic) și 5,10 lei (cel mare). Iar, în afară de asta, ce trebuie să facă omul cu unul din cele două capace? Aruncă unul. Nu? Este din plastic. Dar și această materie primă are valoarea ei. În lumea întreagă și la noi, deasemenea, se recuperează și materialul numit plastic pentru reintroducerea în circuitul industrial. De ce să aruncăm cite un astfel de capac bun, de cite ori trebuie să schimbăm garnitura? În afară de plasticul acela, banalul capac încorporează și muncă, și uzura unor mașini, și timpul celor care îl produc. De ce să risipim pur și simplu, numai pentru că aceia care ar trebui să se gîndească la asemenea amănunte întîrzie s-o facă. Nu vi se pare că e puțină lenie intelectuală în această întîrziere? De ce să cumperi cineva o nouă broască de ușa numai pentru că nu găsește arcul rupt, de 25 de bani? Broasca respectivă costă de vreo 500 de ori mai mult.

DORIN GHERGHINESCU

„Un lucru mărunț, da, dar de el am nevoie”

cu ridicata care onorează comenzile, favorizînd unele magazine și defavorizînd altele, după criteriul numai de ei știute, pe care nu le cunosc bine nici vânzătorii iar cumpărătorii n-au cum să le afle. Desigur, conducerea întreprinderii locale „Tehnometal” are și ea o contribuție la asta: prin acțiune sau inacțiune! Am fost zilele trecute prin mai multe magazine. Alături de produse mereu mai noi și mai elegante, urmare a efortului de diversificare a producției și ridicare a calității ei, am auzit, firește, și de diverse mărunțișuri. Unele se găseau, altele, cum am spus-o nu.

La întreprinderea comercială locală „Tehnometal”, tovarășa directoare Mihaela Zamfir ne spune că știe bine cum stau lucrurile, că nu este mai puțin mîhnită decît cumpărătorii. Mai ales că unii au apostrofat-o și pe dînsa, într-un magazin în care nu găseau ce căutau și au auzit că e din conducere. În ce privește diversele garnituri de instalații, ne spune că este vorba de 44 de sortimente în total și că a ales 28 de unități — din cele 80 cite are întreprinderea — care să vîndă toată gama acestor garnituri. N-am înțeles cum pot afla și cumpărătorii

sînt și altele decît acelea de care discutăm mai sus. Mărturisim că am trecut cu bună știință ușor, de pildă, pe lângă faptul că I.P.L. Reghin are o restanță de 1700 de chitare desi nici acest lucru nu trebuie să se întîmple. Ne-a interesat mai mult că o întreprindere — din Sadu, județul Gorj — a livrat regulatoare de aragaz, sau ceasuri de aragaz, cum sînt numite curent, — fără de care nu se poate folosi o butelie și care sînt extrem de căutate — în proporție de nici 12,2 la sută față de contractul pe acest an. Între întreprinderile restanțiere la onorarea contractelor: „Portelanul” din Cluj-Napoca, „Întreprinderea de mase plastice Iași, „Arădeanca”, I.R.E.M.O.A.S. București.

„Noi facem tot ce putem ca să-i determinăm să-și respecte contractele. În ultimele două luni, ne-am depășit planul la deplasări, umbliind prin țară ca să ne rugăm de ei. Deși contractul ar trebui să-l respecte și fără asta, și încă în defalcarea lui trimestrială, iar nu oricum, pentru că nu e tot una să găsească omul ce caută, tot timpul anului, în magazine, sau să ne uimim și magazinele și depozitele

Solemnitățe la statuia indolenței

N-a făcut-o nimeni, deși un sculptor mort încă de tînră avea modelul. Un îns grăsluț, zimbitor, încălecat pe un măgăruș. În spatele personajului un alt măgăruș și el încălecat de alt îns care mușca dintr-un crenvurst. Pînă să transpună în piatră acest proiect comic, cineva de la Mangalia i-a luat-o înainte, ridicînd din oțel, beton și lemn una și mai și, intrată repede nu în constiința, ci în folclorul orașului. În vara aceasta ar fi trebuit să aibă loc festivitatea împlinirii a zece ani de la turnarea fundației, dar ea s-a aminat pentru la anul, în ciuda faptului că nu va mai fi o vîrstă atît de rotundă. Oricum, statuia indolenței izbutită la Mangalia a costat enorm și a fost înălțată cu o altă destinație. Asta înseamnă că nu este statuie. De fapt nu e decît un bloc de locuințe cu 4 etaje, început acum zece ani cu un efan impresionant și abandonat cu o nepăsare paralizantă. În valul înnoirilor care a cuprins orașul în anii '75, T.A.G.C. Ind. Constanța care avea sarcina dificilă de a da contur dezvoltării orașului a început prin a construi, din fondurile de dotare a sanțierului, un bloc cu 4 etaje destinat lucrătorilor veniți aici din toată țara. El era conturul promisiunilor făcute tuturor în clipa cînd a venit vorba de plecarea la Mangalia. Vom construi blocuri pentru ai noștri, vom rezolva și problema mesei și cea a cazării, și multe altele vor fi fost promisiunile. Și oamenii s-au apucat de treabă, luîndu-se în serios și realizînd pe malul mării ceea ce astăzi poate fi socotit și este o adevărată platformă industrială. Așa doar că în goana treburilor zilnice, trustul a uitat ce începuse. Abia după patru sau cinci ani de la turnarea fundației a început construirea acestui bloc aflat la citiva metri de gardul Liceului industrial nr. 1. Ar fi urmat ca la încheierea lucrărilor trustul să predea blocul în folosința beneficiarului, în speță Fabrica de construcții și reparații nave „2 Mai” Mangalia, ceea ce nu s-a petrecut pentru

că după 10 ani de la turnarea fundației, blocul arăta jalnic, la fel ca acum cinci ani, după ridicarea pereților. La împlinirea unui deceniu el mai are și niște urme de uși, de ferestre, ba chiar resturi dintr-o instalație sanitară. Ca o performanță a dezinteresului, a dezordinii, acest bloc ar merita să rămînă ca un jenant monument al indolenței. Și cu o plăcă mare, pe care să fie înșirate numele celor care au „transpirat” la împlinirea lui prin vreme. Ar merita e un fel de a spune, căci dincolo de gard, în curtea liceului industrial se află 3 cămine cu o capacitate de 824 de locuri în care locuiesc elevii amintitului liceu. E un fel de a spune că locuiesc, mai corect este că se îngheșuie, alita vreme cit pe cele 824 de locuri stau aproape 1200 de elevi. Profesorul Emil Gitlan, directorul liceului spune: „Am căutat să discut cu reprezentanții trustului, dată fiind situația spațiului de cazare. Cel abordat mi-a spus că nu are nici o vină pentru că șefii lui au stabilit alte priorități. Lingă C 2, cel neterminat de 10 ani, se află C 2 bis, început și el în anul 1975, dar terminat mult mai repede. A fost dat în folosință acum 4 ani și-n el locuiesc muncitorii fabricii. Dată fiind dezvoltarea industriei navale așteptăm un mare număr de oameni care vor sosi la începutul primăverii. Și liceul și fabrica trăiesc preocuparea pentru rezolvarea problemei spațiului de cazare. Din păcate nu putem miza nici în acest an pe acest bloc ajuns într-o fază înaintată de degradare”.

Am luat legătura cu adjunctul șefului de brigadă, Dumitru Spinu, cel care răspunde din partea T.A.G.C. Ind. Constanța de lucrări. „Ar fi trebuit să-l terminăm în acest an. Dar iarna trecută am avut avarii mari la instalația de apă care s-a deteriorat. N-am putut-o reface în acest an și finalizarea lucrării a rămas pentru anul viitor. Am discutat cu conducerea noastră și probabil am avut alte puncte mai fierbinți și nu am

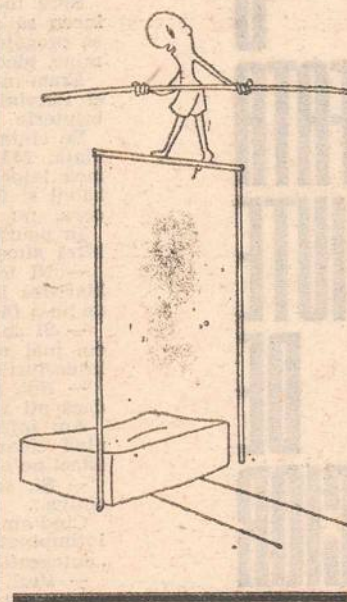
avut oameni necesari pentru remedieri”. Dar de locuri de cazare nu aveți nevoie? „Acum nu mai avem! Problemele de cazare pentru oamenii noștri sînt rezolvate”. Oricum, nu e păcat de atîta muncă și de atîția bani irosiți? „E păcat. Noi știm mai bine pentru că plătim cu banii noștri toate remedierile. Știm pentru că am mai plătit”, a spus dînsul cu o amărăciune sinceră, dar greu de înțeles.

Ce-am văzut de departe am încercat să privim și-n amănunt, de aproape. Dincolo de faptul că accesul spre blocurile C 2 și C 2 bis este o aventură prin noroi, el mai este și o aventură olfactivă și una vizuală. Dacă aerul de dezordine, de uitat și abandonat (în ciuda faptului că unul dintre cele două blocuri este locuit) este atît de presantă orice om este tentat în prima clipă să facă drumul întors înainte de a fi ajuns. Chiar dacă Dumitru Spinu spunea că la blocul părăsit ar trebui remediate coloanele de pluvial care s-au spart la etajul IV, provocînd inundații, am văzut o construcție care numai prin schelet mai amintește de intenția inițială. Nu uși, nu geamuri, ferestre rupte, pereți distruși, moloz, instalații electrice smulșe, gunoaie și animale hoinare, acestora adăugîndu-li-se mai ales dimineața, elevii fugiți de la școală, cei care au transformat locul într-un club de cărți, barbut și fumat.

Au trecut 10 ani și-l putem socoti ca și trecut pe cel care vine. Mai devreme de primăvară e greu de crezut că acest monument al indolenței va căpăta o altă față sub miinile unor gospodari. Al cui e blocul? De cîți bani este nevoie pentru reparații, cine suportă, dar mai ales cum a fost posibil e greu de aflat chiar acum la sfârșit de an, cînd toți își aduc aminte numai de succese. Și totuși, cineva trebuie să bea o gură de pelin, acum cînd se încheie socoteliile și monumentul indolenței de la Mangalia înfruntă întunecos lumina tare a iernii marine.

CORNEL NISTORESCU

Racul

Caricaturi de FLORIAN CRIHANA

Știința, generator inepuizabil

(Urmare din pag. 1)

discreție, tenacitate și modestie, au crescut progresiv în importanță și spectaculozitate. Mai întâi, metoda propusă de conferențiarul Darie a fost aplicată la compactizarea pulberilor ceramice prin energie vibrantă; se înlocuiau astfel operațiunile succesive de coacere, formare, prelucrare și recoacere ale acestor pulberi. Noua tehnologie, pe lângă unele atribute de eficiență și modernitate, a condus la o reducere cu 40 la sută a consumului de energie electrică și la o creștere de 4 ori a productivității muncii, argumente suficiente pentru a fi însușită rapid în producția întreprinderii „Electroceramica” Turda. Mai mult decît atît, această întreprindere nu numai că folosește respectiva instalație, dar și fabrică altele identice pe care le livrează industriei ceramice din țară (cam zece instalații de acest fel pe an).

Un alt domeniu în care ideile conferențiarului Darie sunt triumfante este cel al testării la vibrație. În virtutea unor reglementări legale, anumite echipamente și produse, înainte de a fi date în exploatare, trebuie supuse obligatoriu unei verificări a comportamentului lor la vibrații. Respectivul instalații erau importate — pînă cînd colectivul clujean a pus la punct producerea unor vibroteste deosebit de competitive, fiind, deosebită singurii producători din țară de astfel de instalații. Ca urmare, au și apărut solicitări pentru testarea la vibrație a unor echipamente și produse fabricate în Cluj-Napoca, Turda și Timișoara, valoarea contractelor încheiate de facultate pentru efectuarea acestei operațiuni în 1986 depășind 4 milioane de lei, și solicitările continuă să seosească.

Dar domeniul cel mai spectaculos de aplicabilitate a cercetărilor conferențiarului Darie îl reprezintă detensionarea prin vibrații a pieselor turnate sau sudate. Despre ce e vorba? În orice produs sau echipament apar, în urma diverselor prelucrări tehnologice, anumite tensiuni interne, care trebuie înlăturate — astfel piesele respective se deformează și-și pierd caracteristicile funcționale (antrenînd, dacă mai e nevoie s-o spunem, importante pierderi materiale). De aceea, în mod obligatoriu se procedează la ceea ce se numește detensionare respectivului produs sau echipament. „Această detensionare, precizează conf. dr. ing. Silviu Darie, se face, tradițional, prin încălzirea respectivului produs pînă la 600—700°C, după care se răcește lent, timp de 24 de ore. Piesele agabaritice, care nu pot fi introduse în cuptoare, se detensionează prin încălziri locale, succesive, care prezintă o serie de dezavantaje.

Pe lângă enormul consum de energie electrică și termică presupus de acest mod clasic de detensionare, procesul nici nu poate fi urmărit sau controlat. Metoda și instalația concepute de noi realizează această detensionare folosind energia vibrantă. Dacă, de exemplu, un val de laminor se detensionează prin metoda clasică timp de două zile cu un consum de 24.000 metri cubi gaz metan, prin metoda noastră, aceeași piesă se detensionează într-o oră și jumătate, cu un consum de numai 5 kWh.

Din toate experimentările făcute rezultă că prin această metodă consumul de energie electrică se reduce în proporție de 1 la 10.000... Exact așa cum vă spun, cu patru zerouri. 1 la 10.000! În plus, e o metodă mai rapidă decît cea similară cumpărată din import la „Electroputere” Craiova, asigură urmărirea în timp real a procesului de detensionare, evidențiind răspunsul dinamic al structurii la transmiterea unei vibrații controlate. De asemenea, instalația poate fi transportată oriunde, rezolvînd, deci, și detensionarea pieselor agabaritice”.

Preocupările colectivului de la „Electrotehnica” clujeană fac parte din categoria acelor care, schimbînd aproape imperceptibil la „origine” direcția de cercetare, produc la „destinație” mutații cu adevărat radicale, din punct de vedere energetic și tehnologic; numai prin astfel de „vectori-fortă” știința poate înfrîna decisiv involuția crizei energetice.

FOTBALUL LA JUMĂTATEA DRUMULUI

Rareori în ultimii ani o formație s-a impus atât de clar în prima jumătate a diviziei noastre A de fotbal cum a făcut-o, în această toamnă, Steaua. Echipa antrenată de Emerich Jenei și Anghel Iordănescu (lauda lor!) a dominat net campionatul, detașându-se în fruntea tuturor clasamentelor posibile, la zi (31 p), la „adevăr” (+13), la golaveraj (+28) etc, acumulând un număr record de puncte. Rămânând neînvinși, câștigând de 14 ori și cedând abia 3 egalități, Steaua a adunat atâtea zestre încât, vorba unui hitru, nu i-ar mai trebui în retur decât o victorie (din 17 meciuri) pentru a evita retrogradarea! Lăsând gluma de-o parte, să subliniem că formația din Ghencea s-a dovedit cu un cap superioară adversarilor, ea încetind să mai fie o promisiune, oricât de tentantă, ci devenind o certitudine. O echipă omogenă, cu o riguroasă organizare a jocului, capabilă să se exprime cu coerență, pe alocuri cu strălucire, adevărată „purtătoare de cuvânt” a fotbalului românesc în Europa, al cărei asalt îl va continua în primăvară, în Cupa campionilor, după ce va fi confirmat (amănunțele se cunosc) în partidele cu Vejle și Honved. Nu ne propunem acum să radiografiem stilul ei de joc. Până la 2 martie 1986, ziua reluării campionatului, mai e destul timp, vom avea răgazul să analizăm. Se cuvine însă, fie și în treacăt, să notăm că succesul de toamnă al Stelei e pe cit de limpede, pe atît de meritat, de susținut cu argumente. Echipa a funcționat ca o mașină de fotbal bine articulată, fiecare jucător știind ce face și făcînd ce știe. Tăturor, de la Duckadam la Pițurcă, li s-a găsit un loc, gîndit și fixat cu inspirație rezultînd o formulă constantă și, încă mai mult, eficientă. Steaua s-a arătat, meci de meci, o garnitură echilibrată și harnică, în stare să depășească momentele de dificultate și să-și impună pînă la urmă punctul de vedere, jucînd pentru rezultat și, în același timp, pentru spectacol. În cadrul acestui echilibru, linia de mijloc a fost (după opinia noastră) „centrul vital”, traiectul lui Stoica, inteligența lui Băloni, abilitatea lui Majaru și ruperile de ritm (chiar aventuroase) ale lui Balint însemnînd cheia succesului. Al unui succes pe care, repetăm, echipa îl datorează echipei înseși, adică unei munci asidue, temeinice, ferită de jumătăți de măsură și de ifose, garantată (dincolo de gazon) de o conducere a secției și a clubului formată din oameni devotați și competenți.

În urma Stelei se rînduiesc 6 formații la plus (în clasamentul adevăratului): Sportul studentesc +6 (golaveraj +20), Universitatea Craiova +5 (+4), Corvinul +2 (+22), Dinamo +2 (+13), „U” Cluj-Napoca +1 (0) și F.C. Argeș +1 (-4). Cele 3 așa-zise mari, Sportul, Craiova și Dinamo, sînt prezente în acest pluton al urmăritoarelor, lor adăugîndu-li-se, chiar înaintea lui Dinamo (grație golaverajului), Corvinul, echipa cu cele mai multe goluri marcate (44) din diviziile A și B. Dacă ascensiunea „șepcilor roșii” și a Ar-

O campioană de toamnă merituosă și autoritară: Steaua

Las steaua mea de suflet în tovarășia voloasă a trompetilor, corurilor și fanfarelor. Duminică, sub o lumină ca un miez de portocală, ea s-a logodit, aspru și convingător, cu marea sportivă. Misiunea mea s-a încheiat. Insoțirea noastră se intrerupe aici; ca să revenim la nevoie. Unde începe festinul, povestitorul adevărat se oprește: Am încălecat pe-o șar...La primăvară începe o altă poveste.

Învinsa ei, ultima, Universitatea Craiova a luptat eroic. Mult mai hotărîtă să-și apere tradiția și numele decît anul trecut cînd a jucat cu efectivul complet. E întremător și enigmatic resortul sufletesc care impune urmașilor să reia cu ardore crescută crezul pe care noi l-am abandonat. Vechii filosofi chinezi își reprezentau astfel dialectica vieții: un cerc despărțit în două sfere inegale de o linie tremurată. O sferă este albă, cealaltă — hașurată în negru. Lupta contrariilor. Contrariul negativ, să zicem, este mai mare. Tînde să-l înlătore pe cel alb. În interiorul lui, gînditorul a desenat un cerc alb, minuscul — forța care se naște și va învinge la rîndul ei și așa mai departe. Procesul de destrămarea a echipei oltene nu s-a încheiat. În cuprinsul lui a apărut însă și forța de înlocuire și ea este autentică și viguroasă.

Marea învinsă a acestei toamne se numește Sportul Studentesc. Slăbiciunea mea de taină. Neșansa pe care o invocăm adevărat este ca microbul: se dezgeșului (cu toate suspendările care au măcinat-o!) poate fi considerată, pînă la un punct, o surpriză, celelalte sînt instalate „în față” conform așteptărilor și a loturilor de care dispun. Ele n-au jucat mai slab decît altădată, poate doar Dinamo care are (parțial) scuza reconstrucției și a schimbărilor de antrenori, dar n-au putut ține pasul unui lider dezlănțuit, prin clasa acestuia explicîndu-se, în primul rînd, distanța confortabilă dintre locul 1 și următo-

rele. Sportul, amestecînd evoluțiile entuziasmante cu cele foarte slabe, se poate declara multumit. La fel, cu scuza de rigoare, Craiova, al cărei timp de aur, fie că admitem, fie că nu, a cam trecut. Echipa e în prime-nire, fenomen normal, dar și grăbit de indisponibilitățile unor titulari (cum altfel ar fi ajuns Stănescu să suteze în stilul porții lui Duckadam?). Mai are Universitatea din cînd în cînd cite o tresărire de orgoliu, dar nu mai poate ce pu-

La peluză

Pe podium

de neînvinși. Sigur, prin asta n-am epuizat cauzele, am numit-o doar pe cea mai-ascunsă. Și cel mai lesne de înlăturat.

Dinamo a încheiat turul în coadă de pește după ce cu puțin timp înainte inhalase o gură de aer amplă cît un ocean. Antrenorul ei, cînd eu scriu aceste rînduri, pregătește un spectaculos trial pentru viitoarea echipă națională. Și-n căruță și-n teleguță. Apetitul lui pentru chestiunile formale, bombastice, mă face să-mi pierd cu totul încrederea în acest bărbat brav și trist.

N-aș merge mai departe de atît cu comentariul meu. Sînt atîtea lucruri frumoase pe care nu le-am spus pînă aici. N-am spus nimic despre morișca ma-

gică: Iorgulescu, Bozeșan, Hagî, Mircea Sandu, Coraș, n-am amintit de strălucirea în aur pur a lui Orac care, ca și Băloni la națională, a reînviat sub bagheta lui Lucescu. Am acoperit cu acorduri de muzică marea tristețe a lui Majaru și Lăcătuș, frumosii îndrăgostiți ai fotbalului, care alături de Pițurcă au suportat ocara noastră cu lacrimile în gît ca să scrie cea mai frumoasă poveste a toamnei, lupta cu Honved, și n-am găsit răgazul să pomnecesc nimic despre Iovan și Bărbulescu, risipitorii de talent, devotament și abnegație. I-am uitat pe prietenii mei Cămătaru și Silviu Lung și lingă ei l-aș așeza pe Stănescu, numărul 11, căruia nu-i lipsește decît șansa de a se fi aflat în avionul de Florența. Ca și lui Badea sau Giță Popescu. Lung a făcut un meci cum n-a mai făcut din glorioasele timpuri. Și, aud, tot la fel și Moraru. Nu mi-am făcut timp să-i văd la lucru pe Varga, Suci și Topolinschi despre care pe la urechile mele circulă vorbe dintre cele mai frumoase. N-am scris niciodată la mașina mea numele lui Constantin Ardeleanu, iar pe partizanii campioanei de toamnă, Emerich Jenei și Anghel Iordănescu nu i-am amintit decît generic. Ca să nu mai vorbesc de tenacele Bumbescu, poate cel vitregit de presă, unul dintre cei mai conștanți fundași centrali ai campionatului.

NICOLAE CRISTACHE ■

pref. Căderile au, și ele, farmecul lor, chiar dacă unul nostalgic: Craiova continuă să fie, indiscutabil, o echipă capabilă și de partide memorabile, dar fără continuitate. Iar pentru Europa, așa ceva nu e suficient, nu ajunge. Despre Dinamo, doar citeva cuvinte, intrucitva asemănătoare cu cele de mai sus. Poate că Lucescu, în norocul și în ghinionul căruia credem deopotrivă, va izbuti să aducă un val de aer proaspăt. Ne îndoiim însă (iarăși ca o părere) că numai despre asta este vorba. Ca și la Craiova, la Dinamo valorile au mai îmbătrînit (pentru performanță desigur) sau chiar au plecat. Lucescu poate face multe, dar nu minuni! Să mai semnalăm saltul Universității lui Remus Vlad, o echipă fără nume sonore dar, cel puțin deocamdată, lipsită de griji. Parcurgînd în continuare „adevărul”, dăm peste formațiile aflate la zero, Gloria Buzău (+2) și Petrolul (-5). Gloria părea să înteaască mai sus, dar înfrîngerile de acasă în fața Stelei și a lui Dinamo au readus-o cu picioarele pe pămînt. Pierderea unor puncte importante (dar în fața cui?) pare indulcită la Buzău de întinerirea din mers a garniturii, singura în măsură să asigure o liniste de mai lungă durată.

De la locul 10 în jos, 9 echipe în suferință, adică la minus. Chimia și S.C. Bacău la -2, Politehnica Timișoara (deși în revenire pe ultimul parcurs), F.C. Olt, A.S.A. Tirgu Mureș și Rapid la -3, Victoria și F.C.M. Brașov la -4 (toate în această ordine datorită golaverajului) și, în sfîrșit, F.C. Bihor la -6. Față de clasamentul general, „adevărul” schimbă prea puțin ierarhia, doar S.C. Bacău puțin revindica 3 locuri, în vreme ce ultimele 4 clasate, de la Rapid începînd, ocupă poziții identice în ambele clasamente. Din această listă a echipelor cu probleme, numai Chimia și Politehnica au golaveraje pozitive, +1 și, respectiv, +2, cel mai steril atac fiind al Brașovului, cu doar 9 goluri marcate (cele mai puține din toată divizia!) și un deficit catastrofal, -25! Surprinzînd, dacă ne putem pronunța așa, căderile Chimiei (chiar în etapa a 17-a!), ale Oltului și Victoriei, formația antrenată de Ion Nunweiller, chiar dacă nou promovată, abordînd sezonul cu mai mult curaj decît altele și pîrînd mai sigură pe picioare. Să nu ne grăbim însă. Zărurile încă n-au fost aruncate și, ca să spunem așa, s-au mai văzut cazuri. Pînă și revirimentul Politehnicii Timișoara (care a avut, duminică, 3-0 la Pitești pentru a pierde cu 3-4!) e concludent, fotbalistii de pe Bega și noul lor antrenor, Robert Cosmoc, recuperînd în citeva etape ceea ce părea pentru mulți de nerecuperat. Pînă la urmă, firește, 3 echipe tot vor retrograda, asta e cert și inevitabil, dar o echilibrare a forțelor, în sensul în care formațiile din subsolul clasamentului vor vrea și vor putea mai mult, n-ar fi decît în folosul campionatului, al fotbalului românesc. Dar (și) pe această temă vom mai avea prilejul să discutăm.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Viața unei mari campioane

FATA
IUTE
DE
PICIOR

5.

Spre toamnă, tîrziu — povestește Maricica — cînd încep să se rărească frunzele și concursurile, la Iași se pregătește vin bun și alor mei li se face dor de mine, plec cu soțul meu într-acolo.

Eram într-o seară, la Operă. Iubesc muzica lui Verdi și Puccini și e atît de plăcut în sala aceasta, ca o bijuterie veche.

Se cînta Tosca, deși aș fi preferat Boema sau Traviata. Mă simțeam bine, liniștită, anonimă, în loja mea laterală, cînd într-o pauză văd că niște tineri, băieți și fete, se uită insistent spre noi și își șoptesc ceva, nu știu ce.

În pauza următoare, după citeva bătăi în ușa lojei, intră sfioși, dar hotărîți să-mi vorbească.

— Ni tot intribam, cin' să fie? Unul zici pîi nu-î Maricica Puică, că doar am tot văzut-o la televiziuni, de ne-a făcut mare bucurie. Dînsa îi.

— Și ce vreți să știți voi, ce vă interesează? întreb eu, mai obișnuită în ultima vreme cu gazetarii și interviurile.

— Noi, nimic. Am venit numa' așa, să vă vedem și dacă ați vroi să ne dați și nouă cite o semnătură.

Am înțeles, m-am bucurat și m-am executat, semînd chiar și pe programul Operei, fără să vreau, exact pe numele cu litere mari, al Toscăi.

— Și, să nu vă supărați pi noi, vă mai așteaptă cîniva...

Cînd am ieșit să ne plîmbăm pe culoar, în hol, ne-au întîmpinat alți tineri asaltîndu-ne și cerîndu-mi „autografi”.

— Vezi, zise Puică, surizînd, celebritatea... Ti-am spus eu, totdeauna, să nu alergi așa de „repidi”?

Era în primăvara anului 1974, la Snagov împreună cu lotul sovietic de semifond și fond. Antrenamentele

se efectuau parcă pe bandă rulantă, comparîndu-ne zilnic, din punct de vedere al calității cu atleții sovietici.

Maricica încerca prima mare confruntare. În primul rînd, cu metoda de antrenament pe care din acea primăvară am încercat să o devansez (față de tot ce se cunoștea pînă atunci la noi), trecînd la un volum foarte ridicat și la o intensitate deosebit de înaltă. Acest lucru a surprins atunci pe foarte mulți din antrenorii prezenți și tin minte că și azi cînd, uluîți, au asistat la un antrenament în care Maricica a făcut 3x2000 m (timpul nu mai contează) și după care unii au exclamat „ce-i cu ei, vrea să o omoare?”!

Dar noi știam ce știam. De cîrînd se introdusese în concursurile internaționale și proba de 3000 m și Maricica urma să fie prezentă și în concursurile de anvergură (Europene 1982, Jocurile Olimpice 1984). Peste 2 săptămîni de la acel antrenament s-a prezentat la București pe stadionul „Republicii” la un concurs municipal la care cerusem din timp să se includă și proba de 3000 m. Finalul creșcă-l ghiciți. Nou record național cu timpul de 8:46.0. Astăzi tot ei îi aparține recordul pe această distanță, dar cu 8:31.6!

Campionatul național de cros de la Sibiu, din anul 1979. Luna aprilie este o lună a primăverii, iar la noi de obicei este frumoasă deși din cînd în cînd mai face și nazuri. Așa s-a întîmplat și în acel an.

Crosul trebuia să se țină pe un cîmp deschis în apropierea Dumbravei, pentru a fi puțin îngreunat de arătura afinată a primăverii și de unele denivelări de teren existente pe traseul proiectat. Pînă aici toate bune mai ales că seara, după ședința tehnică, nu mai conteneam cu laudele la adresa organizatorilor și mai ales a timpului cald și frumos care a dat posibilitatea să se aleagă un astfel de traseu.

Dar mare ne-a fost surpriza cînd, pe la mijlocul

Costică Rădulescu.

„Promovează Oțelul, e convingerea mea!”

— Felicitări, Costică Rădulescu, atât pentru câștigarea turului seriei I a diviziei B, cât și pentru mai proaspătă victorie obținută în Cupă în fața unei echipe de frunte a fotbalului nostru.

— Pentru Cupă da, imi scot părăria, cite echipe se pot lăuda c-au învins Sportul, chiar și fără Hagi, cu 4-1?! Pentru campionat însă, vă rog din suflet, mai ușor cu felicitările!

— De ce?!

— Să nu v-audă jucătorii și să creadă c-au fost promovată.

— Si?

— Eu așa le spun: bucurati-vă, dar numai pe jumătate! Lupta se anunță în continuare aspră, pentru că Politehnica Iași încă n-a depus armele. Nu ne despart, la „adevăr”, decît două puncte: +12 noi, +10 ei.

— Chiar așa, de ce să le fi depus? A condus atîta vreme, iar în meci direct v-a bătut!

— Ne-a bătut, dar cum? A ajuns la 2-0 din nimic, și pe greselile lui Călugăru care, ce să-i reproșez?, e un portar foarte dotat, dar care abia acum se formează. Ne-ar fi trebuit, și ne mai trebuie, un „vulpoi” în poartă, Naste, de pildă, cu care am purtat ceva tratative, dar pe care n-am reușit să-l transferăm. Noi însă, asta e obiceiul meu, se cuvîne să vorbim pe ce avem, nu pe ce-am fi putut avea.

— Corect, să vorbim pe ce-aveți. Ce-aveți?

— O echipă care, cu încă 2-3 valori, poate sta la mijlocul diviziei A.

— Nu sinteți prea optimist?

— Ce dovadă poate fi mai convingătoare, în ceea ce privește rezistența și forța de joc, decît să fiți la egalitate cu Sportul după 90 de minute și, în prelungiri, să mai înșcriți de 3 ori?!

— Și totuși în campionat, Oțelul n-a plecat chiar lansat, așa e?

— Nu mă scuș, dar nici nu putea. Am luat-o din loc, pentru cine nu știe, cu o echipă formată din două echipe!

— Adică?

— Jucătorilor mai vechi ai Oțelului, pe care îi cunoșteam și care mă cunoșteau, li s-au adăugat cei veniți de la Dunărea, mai plini de ei și, încă mai grav, nedepriși să pună osul. Omogenizarea a durat și ne-a costat citeva puncte, iar rezultatele s-au văzut abia spre sfîrșitul turului, cînd n-am mai „iertat” pe nimeni.

— Au fost probleme spinoase?

— E mult spus, dar probleme au fost. Cei de la Dunărea veniseră cu contradicțiile în buzunar și nu păreau, la început, dispuși să cedeze. Jucam mai mult din talent decît din muncă. La ciupeală, la ce-o iesi și dac-o iesi. Cînd am apăsat pe accelerator, citiva s-au pornit să vorbească.

— Cerind capul antrenorului?

— N-au ajuns pînă acolo, dar nici nu era cea mai fericită atmosferă.

— Vaișcovici?

— Da, și el, jucător de clasă

dar jucător dificil. De fapt, un copil, a cărui gură mai merge și fără el! Cu tact însă, avînd mereu alături conducerea Combinatului și a clubului. I-am convins, ca și pe ceilalți, că interesul e comun și de neconfundat; să se pregătească cit mai serios. N-au înțeles imediat, dar au înțeles la timp. Treptat, treptat, spiritele s-au liniștit și Oțelul a devenit nu doar o echipă, ci și o familie. Așa, adică și printr-o stare de spirit propice performanței, as explica ascensiunea din final, cînd am trecut în frunte și ne-am desprins de Politehnica.

— Care a fost argumentul cheie în schimbarea mentalității?

— Nu știu dacă argumentul cheie, dar unul foarte important a fost acela că, vrînd să se plîngă, jucătorii n-au avut cui! Și așa, de la antrenament la antrenament, de la meci la meci, și-au dat singuri seama că nu pot trăi din jumătăți de măsură. Și-au intrat în horă.

— O horă drăcească, tipică pentru un pățimas cum e Costică Rădulescu, da?

— Eu nu stăpînesc multe citate, nu-s tare la ele, dar pe unul îl știu bine și-l folosesc. Edison zicea că genul e format din 1 la sută inspirație și 99 la sută transpirație, e clar?

— Nu te pot eu contrazice pe dumneata darămite pe Edison!

— Luați-l pe Burcea. Talent cu carul, dar și multă comoditate. Tipai la el să vină în apărare și el dădea din cap, dar venea?! Nu. Acum e spirit. Veritabil lider, ară terenul și își asumă sarcinile cele mai grele, vrînd mereu mai mult și trăgînd echipa după el. Nu i-am putut scoate spectacolul din cap, nici n-am urmărit asta, dar i-am băgat golul! La fel, Vaișcovici, care a fost cel mai bun de pe teren cu Sportul. Și în fața cui? A lui Iorgulescu!

— Apropo, Oțelul a marcat o sumedenie de goluri.

— Dacă n-ar fi Corvinul, Oțelul ar deține recordul golurilor înscrise în diviziile A și B. Acasă, poartă a fost de cel puțin 3 goluri, dar am marcat mult și în deplasare. De-aia s-a și umplut stadionul nostru: pentru că golul place. Fără el fotbalul e trist. Gîndind așa, am fost, încă de pe vremea cînd jucam, și am rămas un adept al jocului eminentement ofensiv, considerînd uneori că o înfrîngere cu 3-4 e de preferat unui 0-0 chinuit. Gresesc?

— N-am calitate să judec. Eu doar întreb și consemnez. Ce-i lipsește Oțelului?

— Un teren de antrenament, căci pe „Portul roșu”, unde ne pregăteam anul trecut, n-am mai fost primiți. Pe lângă Ralea, pe care vom conta din retur, încă o valoare, două.

— Astea îi lipsesc sau i-ar trebui?

— Nu-i tot aia?

— Mă referam la ce-ar mai putea fi îmbunătățit în jocul echipei.

— Multe. N-avem suteri de la distanță. Rațăm încă mult, deși ocazii ne creem. Cum ne creem? Iuțind jocul, orientîndu-l cit mai

direct pe poartă adversă.

— Care sînt relațiile dintre Costică Rădulescu și componenții lotului?

— Cele dintre antrenor și jucători, normale, prietenești. Mă mai reped uneori în ei, nu zic nu, dar îi înțeleg. Nici nu-i de mirare, de la 15 ani sînt pe terenul de fotbal, asta e viața mea, cum să nu-i înțeleg?!

— E cea mai bună pedagogie?

— Poate că da, poate că nu. În fotbal, iartă-mă, pînă și pedagogia e în funcție de rezultat! Eu așa fac și nu vreau să par altul decît sînt: merg pînă acolo încît pot ierta oricui. Cu condiția să detectez o bunăvoință, un semn de redresare. Accept că intervine și vîrstă, în aprilie am împlinit 52 de ani. S-a cam dus tinerețea!

— Mulți înainte! De ce mă mir? Pentru că știam despre dumneata că ești un nărăvaș, un dur chiar, și te găsești calm și, să nu zic vorbă mare, înțelept. Nu cumva mă înșel?

— Focul meu pentru fotbal nu s-a stins și nu se va stînge. Oricît ar fi de priceput un antrenor, nu el intră în teren, ci jucătorii. Meritul meu, ca să fiu și mai explicit, e în umbră, fotbalistii Oțelului au dreptul la laude, primul drept. Ei joacă, nu eu! De-aia le și mulțumesc.

— Frumos spus. Ai amintit despre Politehnica Iași, dar nu și despre F.C. Constanța și Dunărea C.S.U. Galați, care mai speră și ele.

— Constanta, am văzut-o de trei ori, e o formație fină și în progres. Pasează repede, dar încă n-are personalitate și asta la timp, măcar un an, doi. Ghinionul ei e că i-a plecat antrenorul, din cite am auzit, cu două zile înainte de începerea sezonului. Cit despre Dunărea, regret, dar nu pot fi obiectiv, e ca și cînd aș pleda pentru Oțelul, susținînd aceeași idee.

— Ce idee?

— Despre dorința fotbalului gălățean de a avea din nou o reprezentanță în A. O echipă la înălțimea unui public minunat și al unor condiții excelente.

— Dacă n-ar promova Oțelul, v-ar bucura să intre Dunărea?

— Nu-mi cere mai mult decît pot! Cit ar fi un om de generos, tot cămașa lui e mai aproape!

— Adică?

— Promovează Oțelul, e convingerea mea. Dacă avînd o echipă încă în construcție, am terminat turul pe locul 1, de ce să apară probleme mai mari în primăvară, cînd construcția va fi încheiată? Nu judec logic?

— Ba da, dar ce mai e logic în fotbalul de azi?

— Ai și dumneata dreptate, dar eu mai întorc lucrurile și altfel. Ca lideri, la jumătatea luptei, am realizat chiar mai mult decît un titlu de toamnă, iluzoriu nu-i așa? Am cîștigat liniștea necesară pentru a face, peste iarnă, retușurile care se impun. Una e să vezi în jur chipuri încruntate și alta, oameni destînsi, gata să-ți întindă o mîna de ajutor. De-acum timpul ține cu noi, ne e aliat.

— La cine te referi, Costică Rădulescu?

— La tot. Pentru că o echipă nu înseamnă, cum mai cred unii, 11 jucători, ci mai mult. Repet, o familie.

— Greu, dar am priceput. Mulțumesc și spor la treabă!

OVIDIU IOANIȚOIA

La Lucerna, orașul în care își are sediul F.I.D.E., s-a desfășurat prima ediție a campionatului mondial rezervat echipei masculine. Competiția a reunit cele mai în formă zece echipe ale lumii, printre care și reprezentativa noastră formată din Mihai Șubă, Florin Gheorghiu, Theodor Ghițescu, Dan Bărbulescu, Mihai Ghindă, Valentin Stoica, Sergiu Grünberg și Constantin Ionescu și conduși de pe margine de antrenorul Emanuel Reicher. Echipa României a evoluat bine, prestînd un joc de calitate și s-a clasat în final pe locul IV, confirmînd valoarea rezultatului obținut la Olimpiada de la Salonic.

Debutul în turneu nu ne-a fost favorabil. Cum era și de așteptat, cel mai greu meci a fost cel cu formația sovietică. Surpriza, destul de neplăcută, a fost aceea de a-i înfrîngi încă din prima rundă. Cu piesele negre, Mihai Șubă a jucat excelent într-o Nimzoindiană împotriva ex-campionului mondial Anatoli Karpov și a păstrat îndelung o inițiativă promițătoare. Dar, mai apoi, la capătul a 41 de mutări, egalitatea a fost consemnată. O înfrîngere teoretică animată în Apărarea Benoni a survenit în partida Beliavski — Stoica. Jucătorul român a respins atacul fostului candidat la titlul mondial precum și propunerea de remiză ce a urmat. A acționat energic, victoria revenindu-i fără ca partida să mai fie intreruptă. Gheorghiu și Ghițescu au pierdut poziții bune, jucate însă sub valoarea ce i-a consacrat pe cei doi membri de bază ai echipei noastre reprezentative. Fără Garri Kasparov, proaspătul campion al lumii, echipa sovietică a înregistrat doar scorul victoriei la limita 3,5:2,5. Un accident regretabil, următoarea înfrîngere, cea din fața echipei țării gazdă, a făcut ca evoluția în C.M. a formației noastre să fie sub semnul nervozității și al unei ambiții crescute. Desigur, alta ar fi fost soarta întregii confruntări cu Elveția dacă Mihai Șubă nu ar fi ratat un punct întreg în partida cu V. Korcinoi. Singurul punct întreg din meci a aparținut lui D. Bărbulescu, care l-a depășit pe Wirthensohn.

Prima victorie din C.M. s-a realizat asupra formației Africii. Scorul de 5:1 a mai desîns frunțile prea încruntate ale jucătorilor. Duelul România — Anglia s-a bucurat de mare succes la public. Partidele Speelman — Gheorghiu și Flear — Ionescu s-au încheiat rapid cu remiză și lupta s-a prelungit la celelalte mese. Subă a remizat în 30 mutări cu Nunn, Bărbulescu a pierdut la Mestel și Ghindă a egalat scorul, de-

Comportare meritorie

pășîndu-l într-o „siciliană” bine jucată pe Chandler. Ghițescu a ratat de mai multe ori, dînd mari emoții coechipierilor, partida s-a intrerupt și s-a analizat îndelung. De-abia la capătul a 55 mutări, Ghițescu a punctat, aducînd victoria în meci cu 3,5:2,5, o victorie extrem de prețioasă raportată asupra vicecampioniei olimpice. Meciul ce a urmat, cu formația R.F.G., nu a ridicat probleme deosebite: Lobron — Subă 0:1 (53 mutări), Gheorghiu — Pfeleger remiză (21), Kindermann — Ghindă 0:1 (30), Stoica — Lau 1:0 (31), Hecht — Grünberg 1:0 (34) și Ionescu — Bischoff remiză.

Pentru echipa română întîlnirea cu reprezentativa Ungariei a fost dramatică. Visul, o victorie care ne-ar fi adus o medalie, putea deveni frîu realitate, echipa adversă fiind alcătuită numai din mari maestri de renume. M. Șubă l-a combătut foarte interesant pe plan teoretic pe L. Portisch, dar nu a obținut cu negrele nimic mai mult decît remiză. Gheorghiu, Ghițescu și Ghindă s-au prăbușit pe rînd și au pierdut. După mai multe analize și peripeții, Constantin Ionescu s-a salvat la Faragó. Scorul a depășit limitele normalului: 4,5-1,5.

De cite ori s-au înfruntat echipele Chinei și României, lupta a fost foarte încordată. Excelent a jucat M. Șubă, cîștigînd la Qi. Celelalte partide, fie că s-au intrerupt sau nu, s-au încheiat la egalitate. Ne așteptam să învingem formația Franței. Primele partide terminate au fost remize la masa 1 și 2. Apoi Ghițescu a greșit grav, pierzînd la Haik. Bine a jucat Bărbulescu împotriva lui Seret și a punctat, egalînd situația din meci: 3-3. Cel mai obositor s-a conturat meciul cu Argentina din ultima rundă, chiar dacă toate partidele au fost remiză. S-au jucat cele mai multe mutări de meci și totuși echilibrul nu a fost rupt. Rivala echipei României, formația Franței, a cîștigat în ultima rundă în fața Chinei și astfel ne-a egalat la puncte.

Pe tot parcursul turneului surprizele nu au lipsit. Astfel formația U.R.S.S. a pierdut la limita în fața echipei maghiare, care, la rîndul ei, a cunoscut înfrîngerea în duelul cu jucătorii chinezi. Puternica echipă engleză a fost depășită de jucătorii români și de cei elvețieni. Clasamentul final al C.M.: 1. U.R.S.S. 37,5 p, 2. Ungaria 34,5 p, 3. Anglia 30,5 p, 4-5. România, Franța 28,5 p, 6. Elveția 27,5 p, 7. China 27 p, 8. Argentina 25,5 p, 9. R.F.G. 23,5 p, 10. Africa 7 p. O poziție, repet, meritorie.

MARGARETA MUREȘAN

CEL MAI BUN FOTBALIST AL ANULUI

Fină la 20 decembrie (data poștei), continuăm să așteptăm pe adresa redacției, Piața Științei 1, casa poștală 3312, cod 71341, opiniile cititorilor menite să-l desemneze, în cadrul unei anchete mai largi, pe cel mai bun fotbalist român al anului 1985.

Nu uitați să ne trimiteți, stimați cititori, și propuneri prietenoase la decernarea Premiilor fair play pe 1985.

Rezultatele acestor sondaje vor fi publicate în numărul 52/1985 al revistei noastre.

Serial Flacăra

noptii, s-a pus pe lapovită și ninsoare. Dimineată să nu ne vină să ieșim din hotel darămite să mai mergem la traseu, care era de-a dreptul desfundat! Dar cum zăburile fuseseră aruncate, nu mai puteam da înapoi. Și mi-aduc aminte că am ajuns cu chiu cu vai la traseu, prin băltoace care adesea ne treceau de genunchi! Lia Manoliu și cu secretarul federal de atunci, care ședeau într-un cort (nu știu cum au reușit să ajungă pînă acolo), au chemat-o pe Maricica și i-au spus că dacă nu vrea să mai alerge nu se va supra nimeni. Dar ea, fără să se mai gîndească și fără măcar să se uite la mine, a spus: „Nu renunț, vreau să alerg!”. Și deci startul s-a dat pe o lapovită și un frig de neînchipuit. Pe suprafața solului se azeșase un strat de zăpadă, dar sub el pămîntul era moale și oferea surprize. Așa se face și acesta-i evenimentul de neuitat, cînd Maricica, care-și luase un avans de circa 60-70 m față de restul concurenților, la un moment s-a afundat pînă dincolo de briu și, ridicînd mîinile, a făcut disperată un semn de ajutor! Noroc că nu era decît o groapă, acoperită cu un strat de zăpadă înșelător, pe care din 2 pași a trecut-o, dar după o spaimă grozavă pe care a tras-o atît ea cit și eu. După cursă, pe care a cîștigat-o detașat, mi-a spus „am avut senzația că mă voi îneca!”

Era sfîrșit de funie, mai precis 30 iunie 1984, Olimpiada se apropia cu pasi de urias, iar eu mai aveam de făcut un ultim fest care voiam să fie exact ca cel de la J.O. adică 2 zile de concurs, două finale una după alta și cu rezultate bune, ba chiar la proba de 3000 m, care era prima programată. Urma ca a doua zi, la 1500 m, să încercăm să mergem doar sub 4 minute, timp care ne-ar fi conferit o deplină siguranță și la această probă în cadrul Jocurilor. Concursul începe, ora startului se apropie, iar noi

increzători în forțele noastre și mai ales bucuroși că aveam în continuare cel mai bun timp al anului la 3000 m, respectiv 8:33,3. Nu am mai dat atît de mare importanță tempoului primului tur și așa se face că în loc să acopere primul tur în 69 de secunde, pleacă în 65 s ritm care o dereglează și termină cursa doar în 8:35,0, ceea ce constituia un rezultat mulțumitor, dar nu un record!

A doua zi, puțin resemnați, fără să ne mai gîndim la record, ci doar la un rezultat bun, pleacă în cursa de 1500 m. Tur după tur secunde se scurg atît de repede încît la urmă se consemnează în foaia de cronometraj timpul de 3:57,22, ceea ce constituie un nou și valoros record (și vechiul record îi aparținea cu 3:57,48).

Nu este ușor să concurezi în străinătate. Și e bine să te descurci și într-o limbă străină. Nelu vorbește italiană, franceză. Iar eu mă înțeleg oarecum în engleză.

Trebuie să cunoști felul de a fi al gazdelor, preferințele și spiritul lor de organizare. Veleități și pre-judecăți. Tradiții care nu trebuie încălcate. Ordine. Punctualitate. Fotografii. Autografe. Amabilitate față de gazetari și spirit de fair-play față de parteneri. Presa, care știe totul, chiar dacă nu te laudă, e bine să nu te judece aspru.

Nu poți să te misti într-o lume pe care nu o cunoști și nu o simți, cit de cit. Deși invitată la Clubul Athletic din New York, rezervat în exclusivitate pentru bărbați, n-am fi putut intra la început, lui Nelu trăgîndu-l-se atenția că trebuie să aibă haine negre și cravată asortată. N-avea, dar pînă la urmă s-a făcut o excepție și am fost foarte încantați pentru ea.

În minte îți rămîn nenumărate vizite, invitații, garden-party, cocktail-uri, la cluburi, instituții, școli, ambasade. Pentru noi amintirile cele mai de pret,

năstrușnice citeodată, sînt cele din deplasările cu naționala, invitațiile la concursurile internaționale, Cupa Europei și Cupa Mondială.

Păstrez și acum cu grijă, tricoul continentului pe care l-am reprezentat la Düsseldorf, Montreal și Roma în Cupa Mondială. Mă mîndresc, ca eu, româncă, am fost selecționată de trei ori în echipa Europei.

Ne amintim cu plăcere de... Dar și amintirile din străinătate tot Nelu le povestește mai bine.

În 1979, fetele noastre nu au putut să obțină calificarea direct din semifinale și a urmat un baraj la Paris în cadrul finalei B pe care, dacă o cîștigau, mergeau și la finala A a Cupei Europei.

Toate erau supărate de insuccesul din semifinale, dar hotărîte să facă totul la Paris — voci se găseau destule și pro și contra, ba cei mai mulți erau sceptici față de un succes al echipei noastre, care mai era și descompletată la probele lungi.

Printre cei care mai sperau într-o calificare era și Lia Manoliu, care mă cheamă și-mi spune: „Ce zici, ar putea Maricica să alerge 2 probe, 1500 și 3000 m, căci nu o avem decît pe ea, celelalte fiind, cum știi, indisponibile! Nu cu pretenții de cîștig, numai așa, ca să ne apărăm șansa pînă la capăt?”

Fără să o întreb la ce interval sînt probele una de alta (dacă aș fi aflat atunci că vor fi numai 40 de minute, poate nu aș fi fost atît de prompt) spun da, țînînd cont mai ales de faptul că interesul echipei o cerea.

ION PUICA

Continuare în numărul viitor

Problemă a tuturor statelor

La începutul anilor '70 volumul datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare era de 100 de miliarde de dolari, iar în prezent el este de circa 1 000 de miliarde de dolari. Prin urmare, într-un deceniu și jumătate cantumul acestor datorii a crescut de zece ori. În același timp, datorită dobinzilor foarte ridicate și a termenelor tot mai scurte de acordare a împrumuturilor, sarcina medie anuală de rambursare (așa-numitul serviciu al datoriei, cuprinzând dobinzile aferente plus amortismentele) a crescut enorm, tinzând spre 200 de miliarde de dolari. Povară uriașă pentru țările debitoare, reprezentând peste o treime din încasările lor din exporturi. În această situație, se înțelege că au apărut dificultăți foarte mari în ceea ce privește rambursarea, iar în prezent se caută soluții pentru ieșirea din criză. Ce-i de făcut?

E de la sine înțeles că datoriile externe privesc atât țările în curs de dezvoltare, cât și pe cele dezvoltate, care au acordat împrumuturile. Dar această complicare nu se mai reduce astăzi la relația creditor-debitor, ci este determinată mai ales de intercondiționarea dezvoltării și a prosperității celor două grupuri de țări. Pentru a realiza o creștere economică normală, e necesar ca statele dezvoltate să poată exporta în țările în curs de dezvoltare, lucru posibil numai dacă acestea din urmă au puterea de cumpărare necesară. Or, în ultimii ani, această putere de cumpărare a scăzut continuu. Din cauza dificultăților economico-financiare, provocate în primul rând de datoriile externe, țările în curs de dezvoltare au fost nevoite să-și reducă importurile, împrejurare ce a dăunat exporturilor țărilor dezvoltate și, prin aceasta, creșterii lor economice. Și astfel, fără folosirea din plin a piețelor țărilor în curs de dezvoltare, spre care se îndreaptă în mod obișnuit între 30 și 40 la sută din exporturile țărilor dezvoltate, relansarea economică intervenită în unele din aceste din urmă state a început să pălească încă înainte de a se fi instalat efectiv.

Apare deci clar pentru ce datoriile externe nu mai constituie în prezent o problemă a unei țări sau a alteia, ci o problemă globală

a tuturor statelor, de a cărei soluționare depinde dezvoltarea generală; în consecință, se impune ca rezolvarea ei să se facă prin măsuri care să permită țărilor în curs de dezvoltare nu numai să-și continue programele lor de dezvoltare economică-socială, ci și să poată să rămână cumpărători activi ai produselor țărilor dezvoltate, în folosul general al stabilității financiare internaționale, al dezvoltării schimburilor și economiei tuturor statelor.

Pornind tocmai de la aceste imperative, România, președintele ei au subliniat cu consecvență necesitatea unei abordări globale a problemei datoriilor externe, în contextul căreia să aibă loc, în cadrul O.N.U., negocieri politice și economice reale între statele în curs de dezvoltare și statele dezvoltate. Țara noastră consideră că la aceste tratative ar trebui să se ajungă la stabilirea unui ansamblu de principii și înțelegeri privind soluționarea globală a

datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare. Aceste principii ar trebui să aibă în vedere: anularea datoriilor pentru țările cu un venit pe locuitor de până la 500—600 de dolari; o reducere importantă a acestor datorii pentru țările cu un venit de până la 1 000—1 200 de dolari pe locuitor și o reducere generală de 30—35 la sută a datoriilor pentru toate țările în curs de dezvoltare; reșalonarea restului datoriei să se facă pe termen lung, și nu mediu, pe o perioadă de 15—20 de ani, cu o pauză a plăților (perioadă de grație) de 3—5 ani; stabilirea de platforme raționale ale ratelor de dobândă, diferențele plătite în plus în ultimii ani urmând să fie scăzute din datoriile restante; stabilirea unor plafoane ale sarcinii anuale de plată a datoriei care să nu depășească 10—15 la sută din încasările din exporturi. Transpunerea în viață a acestor măsuri, menite să dea țărilor în curs de dezvoltare posibilitatea de a dispune de mijloacele necesare dezvoltării lor economice-sociale și deci de a-și crea condiții pentru achitarea datoriilor, ar fi, desigur, în avantajul ambelor grupuri de state, determinând un progres economic și social general.

ION D. GOIA ■

Comentariul săptămânii

Glusul roților de tren

Și dacă tot ne gândim la cum te privește altul pe tine, mă simt îndemnat să extrag aprecieri din studiul pe care revista americană „Time” îl consacra unei teme de interes. Europa (occidentală) față în față cu provocarea tehnologică. Observația de bază este pusă în față în timp ce europenii au adoptat o poziție de așteptare, ignorând semnele vizibile ale șansei revigorării economice, S.U.A. și Japonia au demarat sec, dezvoltând cu prioritate tehnologiile de vîrf, de la micro-electronică la biogenetică. Devorații de probleme vizând conviețuirea în cadrul Pieței Comune, occidentalii au scăpat din vedere o mulțime de lucruri. Treziți la realitate, ei caută să desțelenască terenul colaborării astfel încît o schimbare radicală în planul tehnologiilor înalte să se arate posibilă și reciproc avantajoasă.

Dar trenul pare a fi păsărit peronul cu destulă întârziere. În 1978, indică statisticile Pieței Comune, țările occidentale înregistrau un surplus comercial de 500 milioane dolari, în exportul de tehnologie de vîrf, precum computere, sisteme de telecomunicații digitale, robotică, agregate controlate prin computer. Peste numai doi ani, surplusul se evaporase. Dimpotrivă, a trebuit consensnat în dreptul deficitului suma de 5 miliarde dolari. În 1982, în vîrtejul exporturilor japoneze și americane fără măsură, deficitul se dublase. Scuturată de frigurile crizei energetice, Europa occidentală a trebuit să admită că industrii precum siderurgia, construcția navală, textilele nu au cum să meargă înainte. Producția industrială a crescut, de-a lungul unui deceniu cu numai 8 la sută, în comparație cu S.U.A. — 16 la sută și Japonia — 26 la sută.

Cu tot sprijinul guvernamental pentru cercetare și dezvoltare, occidentalii n-au reușit să acopere mai mult de 10 la sută din piața mondială de produse microelectronice. Împreună, Japonia și S.U.A. dețin 80 la sută. Ceea ce și determina pe actualul prim ministru al Franței să conchidă: dacă cooperarea industrială în Europa în tehnologiile viitorului nu se va putea pune la punct în cîțiva ani, toate țările europene vor fi vasalizate de competitori străini.

NEAGU UDROIU ■

...Era în anul 1946. Darryl F. Zanuck, mare producător cinematografic și conducător al celebrei (chiar și atunci) 20 The Century Fox, declara răspicat: „Televiziunea nu va putea acapara piața pentru mai mult de 6 (șase!) luni; lumea va obosi repede petrecîndu-și serile privind într-o ladă de lemn!”

23 de ani mai târziu „peste un miliard de oameni priveau la TV primele imagini ale vizitei unui om pe Lună...”

...Era în 1943. Thomas I. Watson, președintele concernului I.B.M., susține transant: „Nu cred că în toată lumea se va reuși să se vindă mai mult de cinci computere!” Astăzi s-a ajuns pînă acolo încît imaginea lui Charlie Chaplin a de-

Nici un alt produs industrial nu a ajuns să aibă într-o perioadă atît de scurtă un muzeu propriu: pe o suprafață de 5 100 metri pătrați, la Boston (S.U.A.) au fost expuse tot felul de „creiere electronice”: de la colosul de 175 de tone din epoca pionieratului pînă la microcomputerul portabil de astăzi. Insa, vizitatorii nu rămîn simpli privitori: lor le este oferită și posibilitatea de a acționa computerele, de a se juca cu ele. La modul superior desigur. Aproape întregul etaj unu al muzeului este ocupat de două tipuri primitive de „mașini gînditoare”. Pe atunci ele mai lucrau încă cu sute de tuburi electronice, ce au început să fie înlocuite cu tranzistori abia la începutul anilor '60. Unu din

Ce se intimplă cu avioanele?

De curînd, la periferia New Yorkului s-a consumat o nouă tragedie aviatică, oricum, de proporții reduse față de adevăratele catastrofe care au îndoliat azurul în lunile iulie și august. La 25 iulie un Boeing 747 al liniilor indiene s-a dezintegrat în aer în largul coastelor Irlandei fără să se descopere nici pînă acum cauza. La 12 august un avion de același tip al liniilor japoneze s-a prăbușit lîngă Tokio cu 520 de pasageri. În aceeași lună un aparat Tristar-Lockheed al companiei americane Delta a căzut înainte de aterizare pe aeroportul din Dallas — 133 de morți. Pe 22 august tot un Boeing 747, așa zisul Jumbo, al companiei British Airways a luat foc în timpul decolării a-dăugînd funestului bilanț încă 54 de morți și 83 de răniți.

Defecte de construcție? Neglijențe ale companiilor aeriene? Eroii de pilotaj? La toate aceste supoziții se așteaptă explicații definitive. Concluzia e una singură și interogativă: a devenit zborul cu avionul o aventură periculoasă? La această întrebare încearcă să răspundă, într-un volum recent apărut și intitulat „Imperiile cerului”, Anthony Sampson, autorul a numeroase cărți-anchele dintre care, „Cele 7 surori” este cunoscută și la noi. Zborul cu avionul a rămas și rămîne încă cel mai rapid și mai sigur mijloc de deplasare, aprecia el, arînd că în 1984 au căzut victimă accidentelor aviatiche doar 224 de persoane ceea ce, pentru dezvoltarea accelerată a transporturilor aeriene constituie o cifră de-a dreptul satisfăcătoare. Din păcate 1985 bate toate recordurile (pînă la 1 septembrie se numărau 1 474 de morți) în materie din ultimii 15 ani. Căutînd explicații, scriitorul arată că cel mai vinovat dintre toate, Boeing 747 care a început să se învechească, este însă și cel mai bine reprezentat în totalul aparatelor ce aparțin liniilor comerciale. Arc de pe acum 20 de ani de serviciu și e probabil ca viața lui medie — calculată la 40 de ani — să

fie mult mai scurtă datorită intensității utilizării. Cea mai alarmantă este însă febra a ceea ce în carte se numește „deregulation”, un fel de frondă în fața regulilor bine stabilite. Abolirea normativelor și controalelor publice în acest domeniu, inițiată de S.U.A., este pe cale să se extindă inevitabil în orice altă parte a lumii, ceea ce creează o atmosferă concurențială nouă, agravantă și împinge companiile la reducerea costurilor, la economii de-a dreptul imposibile pentru a oferi tarife competitive. Tot în această idee multe companii americane mici își „echipează” avioanele cu piloți tineri și lipsiți de experiență, care costă mai puțin decît cei experimentați. Un specialist american, John Nance, fost pilot al companiei Braniff (desființată), atrăgea atenția asupra progresivei deteriorări, mai ales în America, a regulilor de securitate. Constructorii de avioane fac tot ce le stă în putință pentru a realiza aparate sigure, cu un ridicat grad de fiabilitate, dar tendința spre economisire cu orice preț promovată de companii — care poate însemna și menținerea în serviciu a unor avioane costisitoare dar învechite (Jumbo) — este cea care mărește riscul călătorilor. Culpa piloților este de puține ori cauza accidentelor. Da, zborul a devenit plicticos din cauza computerului care face totul și asta poate constitui, culmea, o cauză decisivă a accidentelor aviatiche pentru că pilotul, obișnuit cu liniștea electronică, reacționează cu mai puțină promptitudine la semnalul de avarie. Dar asta se intimplă arareori, cu atît mai rar cu cît, preciza autorul, între membrii echipajului se stabilesc relații democratice, informale, în acest sens un exemplu concludent constituindu-l compania Qantas Australia care, de la înființare n-a avut nici un accident. Ceea ce am dori să se petreacă în toate companiile aeriene dacă aceasta este condiția ca cerul să nu mai poarte dolii.

IOAN ROȘCA ■

Am citit și n-am crezut

venit magnetul care atrage noi și noi cumpărători de micro sau macrocomputere...

...Era în 1922. Thomas Alva Edison, inventatorul care nu mai trebuie prezentat, afirmă în treacăt sublinîndu-și astfel dezinteresul: „Povestea asta cu radio e o manie ce va trece repede!” Știrea încetării lui din viață s-a anunțat și s-a auzit cu rapiditate în lume, la radio...

...Era în 1878. Comisia parlamentului britanic formată special spre a examina amănunțit

noua lampă cu incandescență (bee) inventată de amintitul Edison concluzionă: „Nici unul care are citeva cunoscințe științifice și puțin bun simț nu o va putea lua în considerare”. Cîțiva ani mai târziu, aceiași ultraexigenți examinatori își recitau, deloc siderați, concluzia sau lungile discursuri la lumina obișnuită a becurilor...

...Era în 1877. Rutherford Richard Hayes, președintele S.U.A. (între 1877—1881), asistă la o demonstrație cu telefonul, după care-și spune părerea fără să ezite: „Ca invenție este extraordinară dar la ce altceva mai poate folosi?” Peste ani, o publicație a preluat prin telefon aceste cuvinte.

Restul o zimbet uitit!
DUMITRU CONSTANTIN ■

Muzeul... computerului

colosi, cîntărind 175 de tone se poate mîndri cu calitatea — ce a devenit de mult un defect! — de a cîntări 175 tone și a fi cel mai greu computer construit vreodată. El a fost folosit multă vreme de către U. S.-Airforce și a fost înlocuit abia în 1983 de un computer ultramodern ce nu era mai mare decît un frigider!

Vizitatorii muzeului din Boston pot să admire și primul computer de folosință comercială — UNIVAC I, care a fost inaugurat în anul 1952 cu prilejul alegerilor prezidențiale.

Atunci UNIVAC I a prezis o victorie zdrobitoare a lui Dwight Eisenhower asupra lui Adlai Stevenson. O profecție științifică ce avea să se confirme. În secțiile muzeului se găsește cele mai diverse exponate ce au legătură cu computerul, de la aparate cu tranzistori la primele micro-chipuri și circuite integrate, pînă la computere ultramoderne cu care vizitatorul poate sta de vorbă. Într-o anexă a muzeului pot fi achiziționate cărți, jocuri și diferite obiecte de interior evocînd microelectronica. Ca „specialitate a casei”, copiilor le este oferit un microelement din ciocolată. Probabil pentru a prinde gustul tehnicii de vîrf!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Secerătoare... pe labe

Există zone în U.R.S.S., unde din cauza terenului accidentat recoltarea cerealelor se face în condiții destul de grele. Se pare că specialiștii georgieni au rezolvat problema construind o secerătoare... pe labe. Mașina se găsește încă în faza experimentală. Ea este înzestrată cu două picioare articulate în partea din față, iar în spate, în dreptul scaunului conductorului, se gă-

sec două roți. Picioarele tatoncăză terenul și acționează într-o deplină concordanță. Pînă cînd primul nu atinge solul, celălalt nu se ridică. Este important de reținut că, indiferent de poziția mașinii, cabina conductorului rămîne mereu în poziția orizontală.

Barbă Albastră... la feminin

Liz Taylor, 53 de ani, binecunoscuta actriță, mamă și buaică

a mai multor nepoți, a devenit celebră și datorită multipelilor ei căsătorii. Acum este în pragul celui de-al optulea mariaj, dar nu cu bogatul avocat V. Luna, ci cu Frank Sinatra, renumitul actor și cîntăreț, ce va implini în curînd 70 de ani și care s-ar afla doar la a cincea căsătorie. De cea de-a patra soție, Barbara, încă nu a divorțat. Se pare că Barbara va fi de acord cu ideea lui Frankieboy în schimbul modestei sume de 30 milioane de dolari.

Sinatra și Liz se cunosc de foarte multă vreme. Vechea prietenie a luat o turnu-

ACCENTE IN LUME

ră nouă transformîndu-se într-o mare iubire, în timpul sederii lui Liz la ferma lui Sinatra, în apropiere de Palm Springs. Că-

sătoria celor doi monștri sacri se va produce încă în anul acesta, avînd la bază sentimente romantice și nu meschine scopuri publicitare. Așa precizează ei.

Regizori „recidiviști”

Renumiata trupă londoneză „Royal Shakespeare Company” specializată în montările pieselor „mare-lui Will” a renunțat pentru a doua oară la tradiție, prezentînd muzicalul „Mizerabilii” după romanul

omonim al lui V. Hugo. Prima abdicare de la tradiție a avut loc cu prilejul montării muzicalului dickensian „Nicholas Nickleby” care s-a bucurat de un succes imens. Succesul i-a determinat pe regizorii Trevor Nunn și John Caird să recidiveze. Spectacolul nu este chiar o „premieră absolută” avînd în vedere că o trupă pariziană încercase mai înainte o montare asemănătoare. Schimbări pe ici pe colo, adăugiri, rețușări — și iată

că englezii reușesc, acolo unde francezii nu prea au avut succes.

Aparat fotografic uriaș

Observatorul astronomic din Zvenigorod a fost dotat cu cel mai mare aparat fotografic din lume. El cîntărește 25 de tone și va „imortaliza” sateliții artificiali ai pămîntului, diferite alte obiecte cosmice și chiar cometa Halley.

ELENA GRECESCU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Fiind pensionat cu gradul III de invaliditate, cu drept de lucru în program redus la 4 ore, mi s-a recomandat în același timp schimbarea locului de muncă, dar, deși am făcut cerere în acest sens, anexind și copie după certificatul medical cu recomandarea de rigoare, solicitarea mea datînd din 16 august a.c., n-a primit încă nici un răspuns de la conducerea șantierului. (Constantin Toma, muncitor la Șantierul naval Drobeta Tr. Severin)

● Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Direcția mișcare și comercial, pentru Silvia Zlibuț din Beiuș: Transportul la care vă referiți, cu scrisoarea de trăsură nr. 934339 din 5.VII.1985, container nr. 504489, încărcat cu obiecte casnice trimise de fiul dumneavoastră de la Călărași la Beiuș, a sosit în termen în stația de destinație pe data de 11.VII.1985 și s-a eliberat destinaționarului cu înțiriere, pe 28.IX.1985, la poziția de sosire nr. 370, fără obiecțiuni. Pentru înțirierea la eliberarea containerului în stația Beiuș din vîna personalului C.F.R., șeful stației a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe timp de o lună.

● Ministerul Sănătății, Direcția asistenței medicale: Nela Cristian ne face cunoscut că din comuna Vinători, județul Vrancea, a fost consultată de medicul specialist oftalmolog dr. Ulmer Elena, stabilindu-i-se diagnosticul: A.O. miopie mare cu tendință evolutivă spre miopia forte, conjunctivită folliculară; i s-a prescris tratament și i s-au făcut recomandări în conformitate cu diagnosticul.

● Un răspuns plin de speranță primim de la Centrala antrepriză generală de construcții hidrotehnice Constanța pentru muncitorul constructor Dumitru Calistru din Constanța, str. Lănuțului nr. 14: tov. Calistru Dumitru este om al muncii în cadrul I.U.G.C. Basarabi, are domiciliul stabil în comuna Vinători, județul Neamț, și e flotant în Constanța unde deține cu chirie o cameră în care locuiește cu soția și un copil de 4 ani (soția e însărcinată, în luna a VIII-a). Deși nu are domiciliul stabilit în municipiul Constanța, pentru faptul că lucrează cu hârnicie și pricepere de peste 4 ani la lucrările de construcții din zonă, în limita posibilităților îi vom acorda locuință în viitorul apropiat.

● Lăcătuș mecanic Oprețescu T. Gheorghe, cu domiciliul în București, sectorul 6, a solicitat sprijin să-și găsească un loc de muncă la întreprinderea Metroul București. Trimitîndu-i scrisoarea spre rezolvare la întreprinderea mult dorită, ni s-a comunicat telefonic, de către tovarășul Eugen Cionca de la biroul sesizări al I.M.B. (tel. 153175, interior 155), că petentul este așteptat urgent la conducerea întreprinderii pentru angajare. Am recurs la acest mod de anunțare, intrucît O.G. a omis să-și treacă adresa exactă în scrisoarea respectivă.

● Avînd în vedere că problema afecțiunilor medicale contraindicate conducerii auto interesează un număr însemnat de cititori, Inspectoratul general al miliției, Direcția circulație, ca răspuns unui grup de cetățeni din județul Alba, ne roagă să publicăm următoarele: În conformitate cu ordinul comun al Ministerului Sănătății și Ministerului de Interne nr. 57/2075 din 22.02.1983, referitor la examinarea medicală a conducătorilor de autovehicule, emis în baza prevederilor art. 9 din Decretul 328/1966 — republicat, privind circulația pe drumurile publice, diabetul zaharat insulinodependent încadrează persoana suferîndă în categoria „inapți”, fapt pentru care s-a luat măsura retragerii dreptului de a conduce autovehicule. Reintrarea în posesia permisului de conducere retras pe motiv de boală se poate face numai dacă un examen de expertiză medicală, pe care cei interesați îl pot solicita medicului șef de dispensar policlinic, confirmă încetarea cauzei care a determinat măsura.

● Marți, 26.XI.1985, la orele 12,30, eleva Raluca O. mergea spre Liceul de informatică București. Ajunsă în Piața Operetei, a alergat să prindă tramvaiul 20. La un moment dat, poate din cauza efortului, a simțit că amțește. S-a oprit și abia a mai putut să se sprijine de peretele unui chioșc de ziare. Cu toate acestea, Raluca și-a pierdut cunoștința și a că-

zut, lovindu-se la cap. S-a trezit purtată de mină de doi oameni — soț și soție —, care au însoțit-o pînă acasă, nu departe de locul accidentului, unde se afla numai bunica Ralucai. Cei doi oameni nu au plecat de acolo pînă n-au fost siguri că vine Salvarea. Mașina Salvării a sosit la timp, a transportat-o pe fetița la spital, la clinica de neurochirurgie, secția copii, unde a fost tratată și salvată. Cei doi oameni au rămas necunoscuți.

Raluca O. nu le va uita gestul nicidecum și ne roagă s-o ajutăm, astfel, să le mulțumească, pentru că și acești anonimi au contribuit la salvarea ei. (N. Gr. Mărășanu).

● O facem cu plăcere, bucuroși de constatarea că ne aflăm lângă oameni...!

● În legătură cu scrisoarea nr. 2239/1985, adresată redacției de Niculina Iordache din comuna Baia, județul Tulcea, Ministerul Educației și Învățămîntului ne face cunoscut că, potrivit prevederilor Legii nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic, detașarea de la o unitate de învățămînt la alta poate fi efectuată, în interesul învățămîntului, pentru un an școlar. Intrucît învățătoarele Iordache Niculina și Fuduli Hrisula au fost detașate în anul școlar 1984/1985, pentru anul școlar în curs nu li se poate aproba o nouă detașare. Cele în cauză au posibilitatea să funcționeze în unitățile unde sînt titulare. Menționăm că învățătoarea Carabaș Ecaterina a fost transferată, în condițiile legii, în județul Constanța.

● Primim de la educatoarea Veronica Gherman din Cluj-Napoca: Încă îmi amintesc cu aceeași nostalgie, dar și insatisfacție pentru neîmplinire, că este un vechi gînd și o mai veche dorință a locuitorilor din comuna mea natală, Axente Sever din județul Sibiu, de a avea în localitate un bust sau o statuie a înflăcăratului patriot Axente Sever, cel care, prin exemplul său, prin acțiunile sale, a ilustrat hotărîrea poporului român de a se opune oricăror forme de asuprire socială și națională, cum spunea un mare istoric. Sînt aproape 80 de ani de cînd un ziar al vremii scria: „Poporul român își lua adio de la cea din urmă columnă pașoptistă, care a ridicat pe umerii săi de urias nădejdea de mai bine a unui neam întreg”. Curînd se vor împlini opt decenii de la stîngerea din viață a acestui mare patriot revoluționar. Realizarea unui monument în satul său de bastină ar fi un act de îndreptățită cinșire adusă revoluționarului de la 1848, evadînd deopotrivă pe ambele cîmpuri ale libertății, la Filaret și Blaj, ca o expresie a unității tuturor românilor.

● Subsemnatul Seurci Virgiliu-Ioan, pensionar, domiciliat în București, str. Barbu Văcărescu nr. 44, bl. 7, sc. B, ap. 42, vă aduc la cunoștință că, pe data de 9.05.1985, mi-am deschis contul nr. 12815 la C.E.C., filiala sectorului 2, și cu cererea trimisă cu recomandarea nr. 1024/9.05.1985, confirmată de primire la 13.05.85, am solicitat O.A.S.P. a sectorului 2 din str. Galați, nr. 14 ca, începînd cu data de 10.05.1985, pensia să mi se depună în contul deschis la C.E.C. Cum pînă la data de 28.08.1985, pensia nu mi-a fost depusă în cont și nu am primit nici un alt răspuns de la O.A.S.P., am revenit cu o nouă cerere trimisă recomandată, cu confirmare de primire, la 26.08.1985, dar nici pînă azi, cînd vă scriu, nu am primit nici un răspuns și nici pensia nu mi-a fost depusă în cont. Cum cererea mea a fost perfect legală, nu văd care este motivul că nu a fost rezolvată în mai bine de 5 luni.

● Un răspuns pentru Constantina Mancaș din București, str. Dristor nr. 225, am primit de la Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare. Pentru a vă muta în alt municipiu sau oraș care nu face parte din localitățile declarate, potrivit legii, orașe mari, puteți să o faceți fie prin schimb de locuință, fie prin închirierea sau subînchirierea unei suprafețe locale (la proprietar persoană fizică sau, respectiv, la un chirieș), după care să depuneți cerere de atribuire a unei locuințe din fondul local de stat la pensionari. În acest din urmă sens, vă recomandăm localitățile Nasăud și Zimnicea în care problema atribuirii unei locuințe din fondul local de stat este posibil să fie rezolvată mai urgent.

● În numele minerilor care lucrează la I.M. Leșu Ursului și fac naveta cu autobuzele pe ruta Piatra Neamț — Lunca și retur, Emil Hîrlea, om al muncii la I.P.E.G. Suceava, avansează I.J.T.A. Neamț propunerea ca autobuzele care vin pînă în comuna Lunca să aibă cap de linie la Broșteni.

● Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Neamț confirmă cele sesizate de Emilia Georgescu din București. Ca urmare, consiliul popular comunal Tarcău, împreună cu cetățenii din satul Brateș, au hotărît să execute în cursul anului ce vine, prin contribuție în muncă, reparații la vechiul local de școală nefolosit în prezent, în scopul amenajării acestuia pentru desfășurarea cu regularitate a unor activități culturale. Pînă la terminarea lucrărilor de reparații, activitățile culturale din acest sat vor continua să se desfășoare la un nivel satisfăcător în spațiul rămas disponibil din cadrul noii școli. După terminarea lucrărilor, în cele trei clase rămase disponibile se va înființa o bibliotecă și un punct de informare politico-ideologică.

● De la Inspectoratul școlar al județului Argeș: Urmare noiei apărute în Flacăra nr. 43, din 23 octombrie 1985, referitoare la situația clasei a III-a A de la Școala nr. 2 Pitești, vă aducem la cunoștință că, începînd cu 1 septembrie 1985, cînd inv. Marinescu Maria s-a pensionat, a fost numită pe acest post, ca titulară, inv. Uță Indrieta care a intrat în concediu de maternitate pe data de 26 septembrie. În perioada 26 septembrie — 11 octombrie a.c., elevii clasei a III-a A au fost repartizați învățătoarelor de la clasele paralele, iar în unele zile suplînirea a fost asigurată de profesorii din ziua metodică, de directorul școlii sau de bibliotecară care are pregătirea de învățătoare. Cu data de 12 octombrie 1985, pe acest post a primit decizie de suplînire, pentru întreaga perioadă cit titulara se află în concediu de maternitate, prof. de istorie-geografie Stoica Filofteia. În prezent, la această clasă activitatea se desfășoară în bune condițiuni.

● Emil Mocanu din Reșița, str. Panseluței nr. 3, posesor al unui ceas vechi, prețioasă amintire din anul 1933, ne scrie pe care și l-a făcut singur. După mai bine de o jumătate de secol de funcționare ireproșabilă, ceasul respectiv s-a stricat și, pe 26.IV.1985, s-a dus omul cu el la reparat, la o ceasornicărie particulară din București. După luni de așteptare, plătind 2800 lei, costul reparației, și-a ridicat ceasul, numai că a ajunsînd acasă, la Reșița, a văzut că ceasul iar nu merge. Din nou la București, din nou la meșter, numai că meșterul dă vina pe proprietar și, uite, așa, omul, dacă ceasul tot stă, se gîndeste să recupereze măcar din banii dați. Cum se vede sîntem luați drept avocați, ori, la așa ceva nu ne pricepem.

● Tot despre un ceas ne scrie și ing. Cristu Otpa din București, str. Plantelor nr. 77. Mai bine zis, omul face o interesantă propunere, dar să-l lăsăm pe dumpealui să ne spună despre ce anume e vorba. „Pe la începutul anilor '30, în plîmbările mele pe bd. Banu Manta, cu o mică bicicletă, urmăream curios cum se ridică un palat aievea, parcă apărut din basme, pe care îl populam cu toți eroii visurilor mele, iar zi de zi turnul său devenea tot mai falnic. În final, în vîrf i s-a pus statuia unui cavaler medieval cu scut și lance (!!) iar sub el, în pereții turnului, s-au lăsat 4 locuri libere destinate unor cadane de ceasornici. Odată cu creșterea vîrstei, am aflat cu bucurie că palatul visurilor mele copilărești a de-

venit o falnică primăria — Primăria sectorului 1 al Capitalei, motiv pentru care propun Consiliul popular al primului sector al Bucureștiului să prindă neîntîrziat în plan lucrările necesare pentru ca turnul clădirii sale să capete un orologiu care să fie o mîndrie a tuturor bucureștenilor. Astăzi, cînd multe vise îndrăznețe au devenit realitate, tare aș vrea să-mi potrivească ritmul vieții după arătătoarele ceasornicului acestei primării...”

● Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă Constanța, spre știința tov. Nasta Naste și altor locatari din Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 128, bloc F1 A: Într-adevăr, la ora actuală alimentarea cu apă în blocul din Ștefan cel Mare 128 este nesatisfăcătoare, însă la punerea în funcțiune a conductei magistrale Complex Palas — Obor, prin legăturile de apă deja efectuate în conductele de distribuție din zonă, se va asigura foarte curînd alimentarea normală cu apă a tuturor consumatorilor din zonă. Menționăm că, deși conducta de Ø 1000—800, amintită mai sus, a fost executată, ea n-a fost încă pusă în funcțiune datorită unor defectiuni ce s-au produs pe traseul acesteia cu ocazia probelor de presiune. În momentul de față ținem legătura permanentă cu constructorul și, imediat ce conducta de aducțiune va fi în stare de funcționare, puțînd să suportă presiunea de regim, se va trece urgent la deschiderea vanelor spre consumatori.

● Am și eu un necaz — ne scrie, printre altele, David Anton din Cristur, județul Hunedoara. În luna ianuarie 1985 am vîndut C.A.P. Cristur 1600 kg fin pentru care respectiva unitate urma — cum s-a și angajat — să-mi plătească 4000 lei pe data de 15.03.1985, dar iată că ne aflăm deja în decembrie și contabilitatea mai sus-numitei nu și-a onorat o-

bligăția bănească față de mine. Vă aduc la cunoștință că sînt om în vîrstă, la fel ca și soția mea, iar pentru stringerea cantității de fin vîndute am lucrat amîndoi din răsputeri 2 ani la rînd. Asta pe lîngă respectarea obligațiilor de serviciu și îndeplinirea normelor și datoriilor la C.A.P. Eu, spre dovadă, anexez o notă din care reiese că C.A.P. Cristur a intrat în posesia finului meu, totodată anexez și declarațiile celor doi consăteni care au transportat nutrețul la sediul ceapeului amintit. Vă rugăm să ne ajutați să intrăm în posesia banilor și vă mulțumim de sprijin.

● Subsemnata Sustreanu Silvia, domiciliată în București, Aleea Zăvideni, nr. 1, bloc A 10, scara 7, apartament 72, sector 3, București, pensionară, cu o pensie lunară de 1403 lei vă aduc la cunoștință următoarele: — pe data de 11 iunie 1985, cu chitanța nr. 10 049 am achitat la S.G.L. nr. 8 (apartinînd de I.C.R.A.L. Vitan) suma de 853 lei, reprezentînd contravaloarea unei lucrări de dublare cu material lemnos a două geamuri de la apartament.

Lucrarea urma să se efectueze la atelierul de timplărie al I.C.R.A.L. Vitan de pe strada Sf. Ioan Nou, nr. 9. Deși lucrarea a fost achitată pe data de 11 iunie și în prezent așteaptă să fie executată. Interesîndu-mă de lucrare, la ingineră sefă a S.G.L. nr. 8, (în jurul datei de 15 noiembrie 1985), aceasta mi-a propus, cu ironie, restituirea sumei achitate, avînd destui alți amatori pentru preluarea contractului încheiat de mine în luna iunie.

N. N. A venit iarna și așteptăm s-o convingă cineva de ingineră respectivă să lase ironiile și să-și respecte obligațiile.

Pagină realizată de MIHAI STANESCU ■

Conac sau casă memorială?

În numărul 44/1983, pagina 11, al Revistei economice, dr. arh. E. Greceanu semnează articolul intitulat „Exemplu de traseu turistic axat pe tema monumentelor și ansamblurilor istorice (din județul Cluj)” în care sugerează, la capitolul G. Monumente memoriale, că în localitatea Ciucea poate fi vizitat „conacul lui Octavian Goga”. Din cite se cunoaște, la dispoziția turiștilor români și străini a fost pusă spre vizitare, începînd din 1967, Casa memorială Octavian Goga. În perimetrul său, complexul muzeal respectiv cuprinde, pe lîngă reședința poetului, o casă în care, între anii 1915—1917, a locuit Ady Endre, o expoziție etnografică, bisericuța din lemn, datînd din 1575, și mausoleul, ridicat între 1938—1958.

Între 1921—1922, după cumpărarea proprietății din Ciucea, Octavian Goga dispune reparaerea și transformarea a ceea ce, în limbajul localnicilor, fusese numit castel. Ulterior datei de mai sus clădirea nu a mai suferit nici un fel de alte modificări în arhitectura sa. Poetul O. Goga, atras de frumusețea locurilor, va petrece aici momente deosebit de plăcute. Aici, la Ciucea, el a fost, nu o dată, gazda onora dintre personalitățile marcante ale vieții cultural-artistice românești din perioada interbelică: Mihail Sadoveanu, George Enescu, Tudor Arghezi, Camil Bessu, Mihaela Pătrăscu, Victor Eftimiu, Păstorul Teodoreanu, Sabin Drăgoi, Lucian Blaga, Ioan Lupăș, Silviu Dragomir, Iuliu Hațieganu, D.D. Roșca, I. Agârbiceanu ș.a. Cu toate frumusețile mirifice ale împrejurimilor, respectînd adevărul, nu putem spune că Ciucea ar fi fost locul care a inspirat versul vaticinar al lui Goga. Dar, în vasta bibliotecă rămasă și în biroul de lucru, publicistul de mare rafinament și polemistul sever O. Goga, cu

siguranță, și-a gîndit și redactat multe din numeroasele sale articole.

Tot aici, la Ciucea, după o viață de tumult, se stîngea, în 7 mai 1938, la orele 14,30, ca urmare a unei congestii cerebrale, cel pe care contemporanii și urmașii îl numesc pe drept, poet al pămîntului nostru. Mărturia cea mai elocventă a ceea ce a reprezentat casa de la Ciucea pentru poet este și dorința sa testamentară de a fi înmormîntat aici, aproape de susurul blînd al Crîșului Repede și de fosnetul plin de înțelesuri al pădurilor din preajmă.

Prin grija văduvei sale, Veturia Goga, au fost îndepărtate urmele trecerii timpului și războiului și întreaga proprietate a fost donată statului.

Recunoscîndu-se meritele de excepție ale activității desfășurate de poet și omul de cultură Octavian Goga, în august 1967 s-a organizat și deschis Casa memorială ce poartă numele acestuia. De nicăieri nu rezultă că aceasta ar fi numită conac, castel sau altfel. De asemenea, prin nimic — nici prin arhitectură, nici prin dotare — nu este îndreptățită formularea folosită de autor în articolul menționat mai sus. Sub denumirea de Casa memorială Octavian Goga, complexul muzeal de la Ciucea este binecunoscut în țară și peste hotare. De altfel, denumirea de conac este, și geografic vorbind, improprie. Autorului i-a scăpat, probabil, faptul că această casă-muzeu este situată în Transilvania, pe malul Crîșului Repede, zonă unde noțiunea de conac este rar folosită chiar cînd e vorba de reședințele feudale.

Deci, la Ciucea nu există nici un conac, ci o casă-muzeu (și secțiunile menționate) consacrată memoriei marelui poet patriot Octavian Goga.

DAN BRUDAȘCU ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Feroviarul se gindesc la călători

S-a încheiat recent, prima etapă în realizarea noului centru de pregătire tehnico-sanitară în „sistem industrial“ a trenurilor de călători București-Grivița din cadrul regionalei C.F. București. Conceput după o tehnologie proprie, elaborată de specialiștii feroviarilor, centrul va asigura condițiile necesare pregătirii celor 60-70 de trenuri de rang superior cum le numesc cefeștii, adică, mai pe înțelesul tuturor, a trenurilor accelerate, rapide și exprese, care pleacă zilnic din Gara de Nord. Au început să se efectueze aici cu ajutorul unor instalații moderne, revizia părții de rulare și a sistemului de frinare la fiecare vagon în parte, precum și reparațiile exterioare și interioare necesare, astfel încât vagoanele în care călătorim să fie în perfectă stare tehnică și estetică. Hala este, de altfel, în curs de echipare cu instalații mecanizate de aspirare a gunoierului și prafului din interiorul vagoanelor și cu echipamente de probă a instalațiilor de iluminat, de încălzit și de alimentare cu apă. Modernizate și sporite au fost și capacitățile de spălare mecanică a exteriorului vagoanelor. Să mai adăugăm că este acum în probe tehnologice o centrală tehnică pe carbune care va asigura pe timp de iarnă preîncălzirea trenurilor de călători înainte de intrarea lor în cursă. În încheiere, menționăm că în a doua etapă se va continua modernizarea centrului prin dotarea lui cu instalații de centralizare electrodinamice a marazelor și semnalelor și prin echiparea cu linii electrice.

● A început a 29-a ediție a „Festivalului filmului la sate“. Ea va dura până la 31 ianuarie anul viitor, fiind, cum se știe, cea mai amplă manifestare cultural-educativă a genului din țara noastră.

● Din ziarul ce apare la Rimnicu Vileca: „Granița dintre județele Vileca și Gorj trece prin satul Cerna al comunei Vaideeni, exact pe mijlocul șoselei. Vecințele se strigă, cum s-ar spune, dintr-un județ în altul!“

● Recent a avut loc lansarea în apă a primului petrolier de 35.000 t.d.w. „Prahova“, cel dintâi dintr-o serie de opt asemenea nave ce se vor construi la întreprinderea de construcții navale Constanța. „Prahova“ este echipată cu un motor de 15.200 cai putere care face parte dintr-o nouă generație de motoare românești, având un consum redus de combustibil. Faptul că noul petrolier a fost montat în doc în numai 150 de zile este o performanță care face cinste navalistilor constănțeni.

● Decembrie este luna cea mai bogată în vinat, ne as-

gură un specialist în ziarul „Delta“ din Tulcea. Acum se pot vîna mistreții, vulpile, (care au în această perioadă blana frumoasă, deasă și înspăciată) rațele, găștele, becașele, sitarii ș.a. Se pare că vinătorii nu vor mai avea, un timp, vreme de poveste!

● După ce a fost mai multă vreme închis, timp în care s-au efectuat ample lucrări de modernizare a pistei capabilă să primească acum și avioane medii de cursă, aeroportul Băneasa și-a redeschis, începând de dimineață, porțile, atât pentru traficul intern de pasageri, cit și pentru cel de mărfuri.

● A fost finalizată prima etapă în termoficarea municipiului Braila odată cu racordarea la noua rețea de termoficare a primelor 3.500 de apartamente situate în zonele Călărăși și Dobrobani. Noul sistem de termoficare va putea asigura în final livrarea a circa 100 Gcal/oră energie termică necesară încălzirii și asigurării cu apă caldă menajeră, nu numai blocurilor de locuințe existente, dar și celor care se vor construi.

● Ventilatoarele din halele industriale sînt și ele consumatoare deloc de neglijat — de energie electrică. Pornind de la această constatare, ingineră Mihaela Bulanca de la Întreprinderea „Electrocontact“ din Botoșani a conceput o instalație alcătuită din tuburi imbinabile într-un anumit fel care să înlocuiască, cu același efect respecti-

vele ventilatoare. Dacă mai adăugăm că instalația „își face treaba“ fără să consume nici un fel de energie clasică, rezultă, credem, împede valoarea ideii. De altfel, „Electrocontactul“ va fi în măsură, așăm, să livreze, peste puțină vreme beneficiarilor astfel de instalații.

● Și pentru că am vorbit despre preocuparea pentru economisirea energiei să consemnăm în rândurile ce urmează o altă inițiativă care a trecut probele practice, de data aceasta a unui tîran, Ion Șontropel, din satul Sănătești, județul Corj. El a reușit, recondiționind un dinamo vechi, și realizind manual o turbină, să folosească energia apei rîului Jaleș nu numai pentru a-și asigura energia electrică necesară gospodăriei sale dar și iluminatului în casele a doi dintre vecinii săi.

● Gheorghe Toșan din Mediaș este deținătorul unei interesante colecții de carte cu autografe aparținînd unor clasici ai literaturii române, cum sînt

Reîntîlnire cu cometa

La observatorul astronomic București, cometa Halley suscită un interes deosebit. La 4 decembrie a fost în punctul cel mai apropiat de pămînt. Directorul Observatorului astronomic din București, dr. Harald Alexandrescu, a instalat pe terasa o pădure de lunete. Bucureștenii privesc, iar cometa își poartă trena la fel de somptuos cum a făcut-o pînă acum, cum

o va face încă mult timp. Aici, pe terasa Observatorului, îl întâlnim pe Veniamin Ghișescu, venit să-și revadă cometa. Da să-și revadă cometa. „Eu am văzut-o și în 1910. Aveam 13 ani. Lumea era speriată. Altă lume. Era prăpădul lumii. Unii s-au îmbătat, alții au ieșit cu popi în stradă și au cerut blagosloviere, cei mai mulți jurau că vin dracii. Am văzut cometa cu ochiul liber. Era frumoasă ca un păr blond bătut de vînt, era cochetă. N-am avut atunci nici un soț de sperială. O vedeam și altfel. Îmi pare bine c-am apucat s-o văd din nou. E mai bătrînă ca mine. Lumea de acum o complet diferită. Azi crede în adevăr, atunci credea în fantome...“

La cîțiva ani după întîlnirea cometei din 1910, Veniamin Ghișescu, născut în 1898, la 5. mai, a plecat pe front. A mai apucat două zile din luptele de la Mărășești. Apoi, povesteste el, fără cometa, fără semn cereștii a început și al doilea război mondial. La 23 August 1944 era comandant al Aeroportului Băneasa. I-au murit frații, i-au murit prietenii, iar la cei aproape 38 de ani ai săi stăm de vorbă pe terasa Observatorului astronomic, la un pahar de ceai. În pace, despre PACE, despre cometa. Este emoționat și el și hainele lui și aerul din jurul nostru. Undeva pe sus, nevăzută, plutește cometa noastră. Ne-am putea reîntîlni cu ea în 2051. (Paul Agarie)

„Să nu se audă!“

Faptele săvîrșite sub imperiul furiei au vocația bumerangului. Justificările nu reușesc decît să-l acuze mai mult pe cel necontrolat. În orice împrejurare și oriunde s-ar produce, chiar pe stradă, asemenea fapte sînt descalificante pentru autorul lor. Atunci cînd acesta este de meserie educator, iar o astfel de ieșire se produce în școală, ba mai mult, chiar la ora respectivului profesor, în fața întregii clase de elevi, lucrurile capătă o greutate cu totul deosebită. Un profesor de educație fizică — aflat, după propria lui mărturisire, sub impulsul unei mari enervări — care îl pedepsește pe un elev ce întîrzie la oră punîndu-l să facă 200 de flotări nu mai poate pretinde că face, prin aceasta, educație. Nici măcar fizică. O asemenea pedeapsă este originală, e drept. Dar este oare numai așa? Cum era de așteptat, ca a avut urmări asupra sănătății elevului. Pe scutirea medicală eliberată la un cabinet de chirurgie, doctorul a scris: „ruptură musculară triceps drept“. Încălțarea rigurilor pedagogice provoacă, normal, într-o școală, reacția promptă a celorlalți profesori, a conducerii. Reacție de condamnare a gestului, de sancționare a abaterii. Dincolo de faptul că fiecare se gîndește ce ar fi simțit dacă era vorba de copilul său, și fiecare și împrechină profesorii ceilalți, directorul se gîndește și la atingerea pe care o aduce prestigiului școlii o asemenea aberație. Prestigiul școlii este opera adevăraților dascăli și pedagogi. Si este dreptul lor să-l aperc. Fapta neceguțată a unui furios care sfidează însăși ideea de educație este numai a lui. Apărarea prestigiului școlii nu se poate realiza decît pe o singură cale: prin gestul tranșant al celorlalți profesori de a executa, fără ezitări, operația ce se impune. O operație nu e plăcută, nici cînd este executată cu bisturiul. Orice cauterizare este și dureroasă. Dar numai așa se salvează sănătatea organismului. Nici un om cu scaun la cap nu ezită între perspectiva unei cicatrice și extinderea unei infecții. În timpul moralei, bisturiul e înlocuit de fermitatea sprijinită pe demnitate. Și ce ezitări ar mai fi posibile cînd autorul nepedagogice fapte este cunoscut înra colegi ca un om nestăpînit. Iată doar un gest oarecare de-al lui: „Într-o încăpere din școală, a izbucnit, dintr-o dată: — Sînt nevoia să dau cu pînușu-n cineva!.. după care a izbit cîmpit cu piciorul într-un birou“. Am arătat mai sus că reacție s-ar produce, firesc, în aproape orice școală confruntată cu un asemenea caz. În una singură se poate întîmpla astfel. Exact în aceea unde s-au întîmplat cele amintite. (Ca întotdeauna, totul se explică. Aici, colegii sînt împărțiti în două tabere. Întîmplător? Nu prea. Pentru că dacă, pe de o parte, adevărații autori ai prestigiului școlii înțeleg împede cum poate fi el apărut, ceilalți — în frunte cu directorul! — fac tot ce pot pentru a se trece sub tăcere cele întîmplate. Faptul în sine, abaterea, abuzul — orice nume i-ai da — li se pare absolut minor, profesorul respectiv n-are, pentru ei, decît o vină minusculă, așa cum susținea directorul. Ceea ce îi interesează în grad maxim și îi intrigă la culme este doar colateralitatea faptului. De pildă cum și de ce s-a aflat întîmplarea în afara școlii. Pentru aceștia, a apăra prestigiul școlii înseamnă a-l ococosi în continuare pe vinovat și a îngropa în tăcere deplină totul. Recurg la orice, inclusiv la puerile încercări de intimidare și influențe de orice gen, pentru a obține dorita tăcere. Cum justifică acest lucru? Ca orice vinovat, acuzîndu-se și mai mult. Pentru că diferența dintre cele două atitudini e prea mare.

ULTIMA ORĂ

Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Ion Agârbiceanu, Ionel Teodorescu, Gala Galaction, Aron Cotruș, Perpessicius ș.a.

● În ziarul „Oltul“ citim că la Slatina a fost găsit pe stradă un porumbel rănit, avînd pe un picior un inel pe care scrie: 189670 — R.S.R. — 1985. Este

La Opera Română

(14—20 decembrie)

● Maria Slătinaru va interpreta rolul titular din *Tosca* de simbătă 14 decembrie (ora 18) cu Ludovic Spiess în Mario Cavaradossi și Nicolae Urziceanu în Scarpia. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Matineul pentru copii de duminică 15 decembrie (ora 11) propune duosul balet al lui Cealikovski, *Spărgătorul de nuci*. Principalii interpreți sînt Luminița Dumitrescu, Elena Dacian, Gheorghe Anghelus, Florin Brăndușă. La pupitrul Carol Litvin.

● Lucia di Lammermoor — duminică seara (ora 18). Din distribuție fac parte Silvia Voinea, Vasile Martinou, Florin Georgescu, Corneliu Fănățeanu, Teodor Ciurdea (debut în rolul Raimondo), Lucia Becar, Marcel Angelescu. Dirijor Lucian Anca.

● Marți 17 decembrie, la ora 17, este programată opera lui Johann Strauss — *Liliacul*. Florin Diaconescu (Eisenstein), Elvira Cîrje (Rozalinda) și Gerda Radler-Anca (Adela) sînt protagoniștii. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Baletul lui Minkus, *Don Quijote*, miercuri 18 decembrie, ora 18. Au fost distribuți în rolurile principale Leda Popescu, Laurentiu Guinea, Maria Cumbari și Viorel Berinde. Dirijează Lucian Anca.

● Joi 19 decembrie (ora 17) în afiș capodopera mozartiană *Nunta lui Figaro*. Sub bagheta lui Cornel Trăilescu va sustine spectacolul o distribuție aleasă: Nicolae Urziceanu, Sanda Sandru, Elena Grigorescu, Dan Zancu, Mihaela Agachi, Corneliu Fănățeanu, Nicolae Bratu, Teodor Ciurdea, Stefan Teodorescu, Eleonora Enăchescu.

● Tripticul de balet Chopiniana, Bolero, Carmen de vineri 20 decembrie (ora 18) în serie în distribuție, printre alții, pe Mihaela Tigănuș, Viorel Berinde, Maria Cumbari, Mihai Spiridonescu, Daniela Constantinou, Ioan Tugearu și Laurentiu Guinea.

vorba, probabil, de un porumbel care a participat la un concurs național sau internațional. El a fost îngrijit și așteptat să fie luat acasă de cel ce l-a crescut.

● Profesorul Cristian F. Schuster din comuna Letea Nouă, județul Giurgiu ne trimite o fotografie reprezentînd un fragment din ceramica desoperită, în această zonă, dintr-o veche așezare dacică. Cercetările arheologice efectuate de-a lungul a doi ani, 1984 și 1985 — se spune în scrisoarea care însoțește fotografia — au scos la iveală în cinci puncte distincte urme materiale care atestă locuirea neîntreruptă, începînd din neolitic, în vatra și zona adiacentă a satului Mîlcovăț, comuna Letea Nouă, județul Giurgiu.

Migdal de Dobrogea

Așadar, au apărut primele plantații de migdal în fermele stațiunii de la Valu lui Traian, precum și la Mangalia, scrie ziarul „Dobrogea Nouă“. Istoria acestor plantații începe cu anul 1970 cînd s-a înființat prima colecție alcătuită din 140 de soiuri de migdal de care s-a ocupat apoi, ani în șir, dr. ing. Preda Ionescu de la Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Constanța. Din 30 de soiuri selecționate au „promovat“ pentru cultura de producție soiurile: Preamni, Judac, Mare de stepă, H-2/9 (aceste două din urmă fiind românești) ș.a. Pînă acum, au fost produși 28.000 de pușți altoiți, din care peste 7.000 au și fost livrați. Au fost identificate noi terenuri destinate livezilor de migdal în zonele Ostrov, Cochirleni și se preconizează ca asemenea livezi să se înființeze, în anii următori, pe toate terasele de la Dunăre cu expoziție sudică.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

DORIN GHERGHINESCU

Impreună cu inimoșii noștri colaboratori de la marea combinat poligrafic Casa Științei, ne gîndim la nerăbdarea dumneavoastră. Și facem tot ce ne stă în putință pentru ca, între bucuriile sfîrșitului de an, să o aveți, ca de obicei, și pe aceea a întîlnirii cu

Almanahul Flacăra

Recital de culoare și simțire

O expoziție de excepție, un veritabil eveniment muzeistic pe care iubitorii de artă îl vor aprecia, nu ne îndoim, ca atare, o sărbătoare pentru ochiul însetat de rafinată culoare, dar și pentru gîndul ce-și caută, fără contenire, noi și noi argumente întru înobilarea sa. Este vorba despre expoziția de covoare și broderii orientale, intitulată *Ornament și simbol*, organizată de Galeria de artă universală a Muzeului de Artă al R.S.R., expoziție ce oferă marelui public șansa de-a admira, pentru prima dată, un amplu și impresionant tezaur provenit din două zone de referință în arta străveche a covoarelor și broderiilor, *Caucaz și Asia Centrală*. Această expoziție încheie, de altfel, un foarte interesant ciclu de prezentare a tezaurului de textile orientale. Spre deosebire de celelalte trei manifestări de pînă acum, în cadrul cărora au fost expuse covoare turcești sau persane, cea la care ne referim are un caracter mai larg și inedit totodată. „Valoarea deosebită a exemplarelor expuse, avea să sublinieze, la vernisajul expoziției, dr. Alexandru Cebuc, directorul prestigiosului muzeu, constă în prezentarea tuturor centrelor tradiționale din cele două mari zone menționate, uneori prin trei sau patru va-

riante. Covoarele caucaziene, de Kuba, Karabagh, Kazak, Baku, Sirvan și Daghestan se întrec în frumusețe cu cele provenite din Asia Centrală, din Belucistan, Pandeh, Buchara și Samarkand. Ele sînt deopotrivă concurente de broderiile Nurata ca și de cele de Buchara, Samarkand și Takent, remarcabile prin varietatea motivelor ornamentale, prin execuția măiastră și prin strălucirea cromatică. Reconstituind un mediu restrîns de cultură și civilizație, organizatorii expoziției (Stela Rusu, Pia Paleologu și Carmen Brad, n.n.) și-au propus să transmită publicului larg pulsațiile unei arte de rafinament și mare virtuozitate, o artă izvorâtă din migdalăoasă și rodnică strădanie a unor artiști rămași anonimi“. Adăugînd că expoziția beneficiază de un excelent catalog (ce bine ar fi fost dacă ar fi avut și câteva planșe color!) cu o pertinentă prezentare semiată de Pia Paleologu, inclusiv faptul că un important număr de covoare și broderii au putut fi expuse și datorită muncii artistelor restauratoare Oiga Birman și Viorela Slădescu, punem punct acestor însemnări prin care, de ce să nu o spunem, invităm publicul la un tulburător recital de culoare și adîncă simțire. (Victor Niță)